VLAD MUȘATESCU

LA SUD DE LACUL NAIROBI

ROMAN PENTRU TINERET

VLAD MUŞATESCU

LA SUD DE LACUL NAIROBI

ROMAN PENTRU TINERET

EDITURA A B C

ediţia 1947

Partea I

Patru fraţi şi un jurământ

Postul de radio 93

Din difuzorul aparatului de radio, vocea speakerului se auzea pătrunzătoare şi însufleţită de o ciudată căldură:

«Atenţiune! Atenţiune! Vorbeşte postul de radio 93!... Atenţiune Atenţiune! Vorbeşte postul de radio-emisiune 93!... Toţi ascultătorii sunt rugaţi să fie atenţi la emisiunea noastră... Sunt rugaţi să nu părăsească aparatele... Nu părăsiţi aparatele ... La orele 19.35, vom transmite discursul conducătorului staţiunii de radio-emisiune 93! Nu

părăsiţi aparatele... Atenţiune! Atenţiune! Vorbeşte postul de radio-emisiune 93! Atenţiune! Atenţiune! Vorbeşte postul de radio 93!... Ascultaţi emisiunea noastră dela orele 19.35!»

În sufrageria scăldată în razele soarelui blînd de primăvară, doamna Maria Armstrong, înconjurată de cei patru copii ai săi, ascultase înfioratã, vocea care se auzise pînă atunci, răsunînd în camera. Cei doi gemeni, Mathew şi Luca, se uitară unul la altul, apoi îşi întoarseră privirile spre fratele lor mai mic, Marck, care şoptea ceva cu surioara lor, Joanna. Păreau oarecum intrigaţi de insistenţa cu care vorbise speakerul, însă erau liniştiţi cu toţii. În schimb, mama lor părea mai îngînduratã ca oricînd. Figura ei palidă şi blîndă se întorsese cu dragoste spre copii săi; însă nevoind să arate sentimentele ei, mîngîie în gînd capetele bălae ale lui Mathew şi Luca, pe cel roşcat ca un morcov al lui Marck, şi apoi se opri mai îndelung asupra capului negru ca tuşul chinezesc, al fetiţei, care stătea liniştită pe scaunul scund de lîngă sobă. Joanna se uita şi ea ca şi fraţii săi la Mamma, parcă aşteptînd

o explicaţie: vrea cel puţin să audă ceva vorbindu-se. Şi Mamma grăi:

— Dragii mei, după cum vedeţi, trebue să mai aşteptăm încă aproape un ceas. Ar fi bine să închidem şi să mergem puţin în grădină.

— O nu, Mamma, te rog! Mai bine să stăm aici. Ai auzit bine c’a spus, să aşteptăm la aparate... poate mai spune ceva. În grădină e răcoare acum.

Şi ca un cor, copii aprobară în grup:

— Da, Mamma, te rugăm frumos, lasă-ne aici.

Luca şi Marck, ca două pisici blînde, se apropiară din amîndouă părţile de doamna Armstrong, o mîngîiară pe obrajii care parcă zîmbeau şi o sărutară fiecare pe obrazul din partea sa.

Numai Joanna nu auzise nimic, însă Mamma, puţin mirată de tăcerea ei, întrebă:

— Dar tu, Joanna n’ai vrea să asculţi şi tu?

— O, Mammy scump, cum să nu, însă vreau să rămîi şi tu cu noi... tot e tîrziu şi nu ai nimic de făcut. Zău, fi drăguţă şi nu te supăra că stăruim atît de mult. Hai mai bine să-ţi arăt ceva.

Ridicînd mînuţele ei albe de pe genunchi, lăsă să se vadă un plic galben de vechiu ce era, ros la margini şi scorojit.

— Dă-mi mie plicul să văd ce e cu el, spuse doamna Armstrong repede, căci plicul i se părea foarte cunoscut.

Luînd plicul în mînă, Mamma se schimbă la faţă, pleoapele îi tremurară şi o lacrimă caldă se strecură printre gene, căzînd ca un strop de rouă pe poala rochiei cenuşii.

Copiii, îngrijoraţi de schimbarea aceasta, se uitară curioşi la Mamma şi parcă erau gata să plîngă şi ei. O durere mută se vedea atît de lămurit în ochii lor, încît Mamma strînse la pieptul ei pe Luca şi pe Marck şi spuse:

— Cine ştie cum de s'a rătăcit scrisoarea asta pe sub bufetul unde a găsit-o Joanna. Este o scisoare dela tatăl vostru. Tocmai de acum 16 ani... sau poate mai mult. E atît de veche! Şi de cînd nu ştim nimic de Richard, au trecut atîţia ani...

— Mamma, întreabă Marck, curios ca totdeauna, spune-ne şi nouă cum era tata cînd a fost tînăr?... De ce a plecat în Africa?... Niciodată n'ai vrut să vorbeşti cu noi despre călătoria lui. Acum suntem destul de mari. Mathew şi cu Luca au 16 ani, eu 15, Joanna 14. De zece ani nu ştim nimic despre tata. Mamma, tu ştii bine cît de mult l-am iubit pe tata! Cîţiva ani în care am putut vedea cît de bun şi blînd era.

— Aşa e! strigară toţi în cor.

Şi luînd cuvîntul în numele tuturor, Marck vorbi mai departe:

— Tu n'ai vrut niciodată să ne spui ceva de tata. Din 1931. Îţi aduci aminte,

Mamma, că singură tu ne spuneai să aşteptăm vremea cînd vom afla şi noi acest mister?

Mamma se uită cu duioşie la ei şi se hotărî, după o mică luptă în sufletul său, să spună copiilor povestea tatălui lor. Şi ştergîndu-şi lacrima ce îi mai stăruia pe gene, începu:

„Acum vreo douăzeci de ani, pe un vapor vechiu şi părăginit o «şandrama» după cum îi spuneau marinarii sau un «bidon» după cum îl botezaseră alţii, călătoreau spre America o mulţime de emigranţi. Printre această lume nefericită, îndurerată, dar cu nădejdea în suflet, că vor găsi o pîine mai bună în

Lumea Nouă, se aflau şi cîţiva Romîni. Printre ei mă aflam şi eu, tata şi cu o soră mai mică. Am mers vreme de o lună de zile pe timp bun şi frumos. Părea că n’o să mai ajungem. Tocmai cînd se împlinise o lună de cînd ne îmbarcasem la Brindisi, în Italia, bidonul nostru se isbi de un gheţar şi începu să ia apă. Dacă nu se găsea transatlanticul Lusitania ca să răspundă la disperatele noastre S.O.S.-uri, nu aşi mai fi acum în vieaţă. Cu multă greutate ne-au transportat pe bordul Lusitaniei, unde am fost primiţi omeneşte şi din fericire, am fost duşi gratis chiar pînă la New-York.

„La New-York nu am găsit nimic de lucru şi atunci am plecat cu tata şi cu surioara mea, la Detroit. Ne îndreptase într-acolo, un ardelean care avea un restaurant în Manhattan. Venise aci de vreo zece ani şi făcuse avere. Dorinţa noastră era aceeaşi: avere.

„La Detroit am găsit o mulţime de Romîni. Se putea spune că aproape jumătate din populaţia oraşului, era compusă din ardeleni şi regăţeni. Am găsit imediat de lucru la uzinele de automobile, cîştigînd în felul acesta o bucată de pîine şi o mîncare caldă. Apoi

am început să facem economii. Şi cînd am strîns mai multe cunoştinţe de limba engleză, m’am înscris la o Universitate Serală, înfiinţată pentru muncitori. Aici, în decurs de trei luni de zile, am învăţat bine limba Statelor-Unite. În scurt timp, am devenit

cea mai bună şi sîrguitoare elevă la Ştiinţele-Naturale, pentru care aveam o mare tragere de inimă. Profesorul Richard Armstrong, tatăl vostru, căci el era cel care preda cursul, m'a încurajat foarte mult. Şi aproape după trei ani de muncă încordată, mi-am putut lua, cu ajutorul lui, licenţa în Ştiinţele-Naturale. Eu, o simplă muncitoare de uzină, reuşisem, deşi lucram zilnic 8 ore, să dobîndesc o licenţă. În ziua cînd am primit diploma, profesorul Richard Armstrong, m'a cerut în căsătorie. Tata cînd a auzit s'a făcut foc. Nu admitea să mă căsătoresc cu un străin de neam. Totuşi, pînă la urmă s'a învoit, cu condiţia ca Richard să înveţe limba mea. Altminteri nu-şi dădea fata nici în ruptul capului. Şi bietul Richard a fost nevoit să aştepte încă un an de zile pînă a prins bine să vorbească romîneşte. Venea la noi, seară de seară şi tot vorovind cu romînaşii noştri, a prins dragoste de ei tot aşa ca şi de chunia romînească. Sfîrşi prin a se muta în cartierul coloniei romîne.

„M'am căsătorit în 1922. Richard ţinea foarte mult la mine. De altfel el nu făcea nicio diferenţă între diferitele rase şi

neamuri. Iubea foarte mult pe romîni, pentru puterea lor de muncă şi spiritul de iniţiativă. Seară de seară, cînd venea dela Universitate, mai lucra din greu încă două ceasuri, deşi era frînt de oboseală.

„Nu mai lucram de mult la uzină, fiindcă eram ocupată cu creşterea voastră. Însă Richard, muncind în felul acesta, reuşise ca, după cinci ani, să desco-

pere o nouă metodă de a transmite undele hertziene. Pentru aceasta primi dela Washington o mare distincţie. Dar cea mai mare bucurie a lui fu atunci cînd, în ziua de 30 Januarie 1929, primi numirea de geolog, naturolog şi radio-telegrafist în expediţia profesorului Neagoe, care era subvenţionată de guvern. Profesorul Neagoe era un cunoscut chimist, de origine romînă, însă venit cu zeci de ani în urmă în America. Nutrea o mare prietenie pentru Armstrong şi nu vorbeau între ei decît romîneşte. Cu cîteva zile înaite de plecare, prin intervenţia lui Neagoe, Richard fu numit ca adjunct al acestuia.

„Cred că vă amintiţi şi voi, dragii mei, de plecarea lui Richard. Vă aduceţi aminte cît de vesel ne făcea semn cu batista de pe bordul vaporului care se depărta de cheiu.”

„Prima scrisoare pe care am primit-o a fost din Mozambic. Richard scria foarte entuziasmat despre nădejdiile pe care le vedea aproape de realizare.”

„N’am înţeles însă care erau scopurile precise ale expediţiei profesorului Neagoe. Acesta era un om ciudat şi mereu am avut impresia că ascundea

ceva, împreună cu Richard. Declaraţia pe care o făcuseră jurnalelor, lăsa să creadă că sunt în descoperirea urmelor unor presupuse animale exotice, care, ziceau ei, trăiau încă în Africa, în timpurile preistorice”.

Copiii, cu răsuflările întretăiate, ascultau cu atenţie, întîmplările povestite atît de simplu de Mamma.

Şi atunci cînd Joanna spusese, „Mamma şi pe urmă”... toţi fraţii se uitară, urît la ea. Însă Mamma prinse imediat acest gest urît şi îi dojeni din privire pe fiecare. Plecară cu toţii, vinovaţi, capul în jos.

— Deşi primeam în fiecare lună scrisori dela Richard, prin consulatul nostru din Mozambic, deveneam din în ce mai neliniştită. De multe ori mă gîndisem mai cu atenţie la pregătirile lor făcînd o socoteală, observasem că proviziile pe care le luaseră le erau deajuns pentru cel puţin cinci ani. Ori, expediţia era plănuită numai pe un an. De ce oare ascundeau lucrurile acestea?

În una din scrisori, Richard spunea: „Am ajuns la ultimul post al lumii civilizate. L-am lăsat în urmă cu 15 mile. Azi noapte am văzut un semnal din postul 275 al poliţiei portugheze... am răspuns şi noi. Acum înaintăm mereu spre locurile care deşi ar părea de necrezut, sunt încă neexplorate. Romanii pe hărţile lor primitive, scriau pe marele pete albe ale pămînturilor africane nedescoperite, „terra incognita, hic sunt leones, „adică” pămînt necunoscut, aici sunt lei”. Pe aproape de adevăr, căci şi aici sunt lei.

Dar mai este şi altceva. Şi cred că vom ajunge la ţinta noastră în curînd. De fapt, simţim cu toţii lucrul acesta. Şi aparatele noastre de precizie, o simt. Pînă acum nu am găsit încă nimic. Dar nu mai e mult. Totuşi e ceva straniu”...

Vocea se auzi din nou în difuzorul aparatului de radio, neaşteptată, bruscă, tare:

„Atenţiune! Atenţiune!... Vorbeşte postul de radio-emisiune 93!...

„Mai sunt cinci minute! Va vorbi pentru prima oară directorul postului de radio-emisiune 93! Atenţiune! Vorbeşte postul de radio-emisiune 93!

Mamma, întreruptă de vocea aceasta, se opri şi ascultă atentă. După aceia, văzînd că s’au liniştit copii, continuă:

— După 6 luni am primit ultima scrisoare dela Richard. O trimisese consulatul american din Mozambic, cu menţiunea că fusese adusă de călăuza care condusese expediţia prin pustiul Africei. Richard scria: „Cred că mîine ne vom întîlni cu evenimentul aşteptat atît de mult. Acum aparatele noastre o arată destul de precis. Cercetările mele făcute cu Neagoe timp de 9 ani, s’au dovedit a fi exacte. Dacă vom descoperii ceea ce

căutăm, aceasta va fi pe undeva la Sud de lacul Nairobi...”

De astă dată radio retransmisese vocea aceea unică, cu un ton mai solemn parcă. Copiii îşi traseră scaunele lîngă radio şi Marck îşi puse urechea lîngă difuzor:

„Atenţie! Atenţie! Vorbeşte postul de radio-emisiune 93!. La microfon se află pentru prima dată directorul staţiunei de radio-emisune 93! Din motive bine înţelese, se respectă anonimatul!”

Şi după o mică pauză, o voce caldă, pătrunzătoare, foarte clară, vorbea cu un accent american specific:

„Ascultători din lumea întreagă, iubitori de muncă şi de pace, de ştiinţă şi cultură...”

Era o voce matură, poate a unui om mai în vîrstă, cu un tic nazal foarte pronunţat. O voce foarte cunoscută. Copiii se uitară deodată unul la altul ca pentru a căpăta un răspuns la întrebarea mută, care se citea pe faţa fiecăruia. Dar nu se uitară la Mamma. Pentru ea vocea era mai cunoscută poate.

„Cetăţeni ai globului acesta, oameni ai păcii şi bunei voinţi...”

Dar nu mai auziseră continuarea, căci Mamma se prăbuşi frîntă peste aparat, tîrîndu-l în cădera ei la pămînt. Fără suflare, cu faţa albită de lipsa de sînge, sta răsucită la pămînt, lîngă aparatul de radio, care vorbea încet. Şi vocea aceea prea cunoscută, ca să mai fie vreo îndoială, vorbea înainte, încet, de neînţeles...

Datoria de onoare

În camera vopsită numai în alb, strînşi în jurul unui pat de metal aluminat, se aflau Mathew, Luca, Mark şi Joanna. Şi în pat era Mamma. Se stingea. Mathew, cu cîteva clipe mai înainte, vorbise cu doctorul Blane, prieten bun cu familia Armstrong. Şi doctorul, care venise imediat la chemarea disperată a copiilor şi luase la spital pe Mamma, îi spusese adineaori, încurajîndu-l că în curînd, Mamma va muri. Nu mai era nicio nădejde. Era o veche boală a inimei. Un şoc puternic, în urma unei emoţii prea mari şi restul se ştie.

Acum priveau toţi cu ochii înnotînd în lacrimi. Joanna ţinea mîna lui Marck strîns, strîns de tot.

Nu plîngeau tare. Nu vroiau ca să fie durerea Mammei şi mai mare. Aceasta se sfîrşea văzînd cu ochii. Însă iată că ridică cu greu pleoapele şi şopteşte cu o voce ce de abia se putea înţelege:

— Veniţi... veniţi mai aproape... puii mamei!...

Copii îngenunchiară la picioarele patului, lîngă capul iubit al Mammei. Şi ascultară cu inima înfrîntă:

— Dragii mamei... după cum vedeţi, totul e pe sfîrşite... o ştiam de mult... o bănuiam... aţi auzit şi voi... tot aşa cum am auzit şi eu. Mă duc, nu mai pot rezista, inima asta, săraca, nu mai vrea să bată, dar voi ştiţi, puii mamei, că nu trebue să fiţi trişti. Ţineţi minte cum v'am învăţat eu, că nu trebue să vă lăsaţi niciodată înfrînţi de durere. Trebue să fiţi tari, tari ca tatăl vostru. Exemplul lui să fie pentru voi biblie. Să nu minţiţi, să nu vă fie niciodată frică de nimeni afară de nedreptate, neadevăr şi reacredinţă. Acuma... tu Mathew... trebuie să asculţi bine... bine de tot, ceea ce-ţi voiu spune... căci nu mai pot vorbi multe... ascultă, în cassa de bani... sub hîrtiile de-o sută de dollari... se află un plic... ai să-l deschizi... dar nu trebue cetit de nimeni altcineva

decît de tine şi fraţii tăi. Şi vă rog... din tot sufletul, din toată inima... să nu uitaţi niciodată pe tatăl vostru şi niciodată să nu

precupeţiţi ceva pentru el. Şi cred că nu veţi uita niciodată pe mama voastră...”

Şi nu mai fu nimic. Pleoapele se lăsară încet peste ochii care nu vor mai vedea de acuma înainte. Faţa Mammei se lumină, se însenină cu un zîmbet blînd şi bun cum nu fusese poate niciodată în vieaţă.

Joanna se plecă plîngînd în hohote peste Mamma şi sărută pentru ultima dată buzele palide, lipsite de sînge.

Au trecut vreo 6 zile de cînd corpul fără de vieaţă al Mammei a fost acoperit de bulgării murdari de pămînt. Şi pe lespedea albă de marmoră, care acuma se află pe mormînt, copii au scris:

„Pe tine Mamma, copiii tăi nu te vor uita niciodată”

În sufrageria casei, în jurul mesei, aşezaţi pe scaune, şedeau Mathew, Luca, Mark şi Joanna.

În aceste zile, Joanna fusese de admirat. Stăpînindu-şi durerea, servise pe băieţi cu tot ce le trebuia, le pregătise masa şi-i îngrijise în aşa fel ca ei să nu-şi dea pre mult seama de lipsa Mammei.

— Acuma, după părerea mea, zise Mathew, trebue să îndeplinim ultima dorinţă a Mammei. Durerea noastră este prea mare, însă şi mai mare trebue să fie puterea jurămîntului pe care l-am făcut. Este o datorie de onoare. Cheile dela cassa de bani sunt la mine. Du-te, te rog, Luca, şi deschide tu. Ia de sub teancul de bacnote din stînga, plicul pe care ai să-l găseşti acolo.

Luca, plin de emoţie, se duse şi deschise greoaia cassă de bani, căută şi se întoarse apoi cu faţa spre Mathew:

— Uite plicul, spuse, dînd lui Mathew un plic mare, gros, care se vedea de departe că trebue să fie plin de hîrtii.

Pe el scria: «Să se deschidă de către copii mei după moartea mea». Scrisul drag al Mammei, emoţionă profund pe copii. Mathew desfăcu plicul, îl întinse lui Luca, el fiind lectorul familiei. Acesta, cu o voce tremurătoare, începu:

„Copiii mei,

„Toate lucrurile pe care le veţi afla în această scrisoare, vă erau destinate vouă, însă eram hotărîtă să nu le aflaţi decît în momentul cînd nu voiu mai fi în vieaţă.

„Încă de cînd Richard, soţul meu şi tatăl vostru a plecat în Africa, am avut

bănuiala că el şi cu Neagoe, ascund adevăratul scop al expediţiei. Deşi nu lucram niciodată cu Richard în laborator, totuşi am putut să aflu că el reuşise, după multe greutăţi, să descopere, împreună cu Neagoe, o formulă chimică, pe care nu am găsit-o decît tîrziu, după plecarea lor. Era scrisă într’un caiet pe care l-am găsit căzut în dosul dulapului. Din formulă nu se putea pricepe mare lucru. Dar luînd ca bază equaţia găsită, timp de zece ani, am putut să refac toate experienţele şi cred că am

ajuns la acelaşi rezultat ca şi Richard. Dacă am ajuns la acelaşi rezultat în mod real, adică acela pe care-l posedă el, atunci înseamnă că am găsit mijocul să aducem fericirea pe pământ. Atunci m'am speriat singură de măreţia acestei descoperiri. Acuma trebue să vă spun încă un secret. Într'un moment de disperare am distrus formula şi dările de seamă asupra tuturor experienţelor. Din 1932, la un an şi ceva dela dispariţia expediţiei Armstrong-Neagoe, pe lungimile de undă în bandă scurtă de 17,3 şi 49,37 a început să emită un post de radio-emisiune, necunoscut. Necunoscut a rămas şi pînă acum. Şi o vastă revoluţie s'a produs în vieaţa ştiinţifică şi intelectuală a globului. Căci postul de radio 93, aşa cum se denumise singur, nu emitea ştiri politice sau muzică. Nu! El trasmintea lumei întregi, lucruri extraordinare. Mi-aduc aminte că în 1932 a transmis formula unui aminoacid pentru identificarea vitaminelor. Tot în 1932, a transmis o formulă detailată a unui nou ser, care vindecă boala somnului în forma cea mai grea.

„În anul 1933 a transmis în cel mai detailat mod planul unei maşini agricole,

care a turburat toate concernele fabricilor de maşini agricole.. Toate s’au grăbit să fabrice maşina aceasta după planul transmis. În felul acesta s’a desfiinţat concurenţa, căci între maşina unei fabrici şi cea a altei fabrici nu mai era nicio diferenţă, aşa că lumea cumpăra fără să mai întrebe dela ce fabrică vine maşina. Era o maşină minunăţie. Treera, cîntărea sacii şi-i lega, după ce

mai întîiu secerase şi legase snopii. Din 1934 au pornit să iasă la iveală primele mele bănuieli. S’a transmis o ştire care a făcut mare vîlvă: era vorba de vitamina C3X. Cel mai simplu remediu al reumatismului. Ori eu încă de pe vremea cînd cercetam manuscrisele lui Richard, ştiam că el obţinuse aceiaşi equaţie chimică. Era un lucru foarte ciudat, căci nimeni altul decît Richard nu ştia formula. Toate descoperirile acestea, care au fost valorificate de toţi, cîştigînd miliarde, erau cedate universului întreg de către un grup de necunoscuţi, prin intermediul postului 93, fără ca în schimb să ceară vreun beneficiu bănesc. Ei totdeauna anunţau că dau aceste binefaceri numai în schimbul păcii. De îndată ce ar fi isbucnit un război, ar fi suspendat imediat emisiunile ştiiţifice, pentru a lăsa loc celor ce luptau prin radio pentru pacea pierdută.

„Toată lumea a căutat prin toate mijloacele să identifice postul 93, însă nu s’a reuşit niciodată.

„În 1938 s’a transmis o descoperire unică a postului 93. Toate revistele de specialitate nu mai încetau. Era descoperirea sulfamidelor. Unicul gono,

strepto-cid. Richard, încă din 1930 reuşise să izoleze acest produs în retortele şi eprubetele sale. Altă mărturie care îmi dădea de gîndit.

„În 1939 se crezu că se identifică postul 93, ca existînd pe undeva pe la sud de lacul Nairobi. Însă întregei lumei i s’a părut o asemenea idee ca năstruşnică şi a rîs cu hohote. Eu nu am rîs. Cred că vă închipuiţi de ce.

„Oricine îşi poate închipui starea mea sufletească cînd mi se păru că toate bănuielile se adeveresc. Toate aceste descoperiri nu duceau decît numai la un singur punct. Un foarte luminos punct. Nici mai mult nici mai puţin decît că tatăl vostru trăia. Şi atunci m’am gîndit la el, la mine şi la voi. Richard se află acolo unde bănuesc. Eu sunt prea bătrînă pentru a lua iniţiativa. Voi, voi sunteţi singurii care veţi putea găsi pe tatăl vostru. Nimeni altcineva. Poate că eu mă voiu fi înşelat, dar aşi vrea ca să nu pierdeţi nici o clipă, să luaţi o hotărîre şi să vă faceţi datoria faţă de tatăl vostru, faţă de onoare. V’am crescut cu mari sacrificii, numai pentru ca să nu vă văd fără nici un rost pe lume. Am vrut să vă cresc tari şi neînfricaţi. Poate Richard are nevoie de voi acolo,

poate că voi aveţi nevoie de el. Plecaţi cît mai repede. Cu bine,

Mamma”.

Cînd vocea lui Luca, care tot timpul cît citise, tremurase de emoţie, se stinse acuma, pronunţînd cu durere cuvîntul cel mai drag din lume, numele atît de scump copiilor, cu toţii aveau ochii înlăcrămaţi, însă plini de o lumină nouă, speranţa şi de o hotărîre puternică. Sfatul Mammei trăia în inima lor.

Şi în acest moment, cînd nimeni nu se aştepta, îşi făcu apariţia în cameră, o fiinţă stranie şi foarte puţin dorită.

Mai pe scurt, era mătuşa Betty. Sau mai pe lung, sora vitregă a Mammei. Înaltă, slabă, cu faţa prelungă şi înnegrită de răutate, iar natura, ca o răsplată anticipată, îi atîrnase de apendicele nazal, un neg formidabil. Din cauza acestui inconvenient, mătuşa Betty nu auzise încă pînă acum din partea nimănui mult aşteptatul cuvînt al cererei în căsătorie. Şi de cînd trecuse de 55 de ani, pierduse orice speranţă în fericirea traiului în doui.

Oprindu-se în pragul uşei, clipind din ochi, din cauza trecerei bruşte dela

lumină la întuneric, se uita acum atentă la copii. Parcă suspecta ceva. Însă fiinţa ei acră şi nesuferită, era foarte cunoscută acestora. Luca ascunsese sub el plicul cu scrisoare Mammei. Ceilalţi luară poziţii cît mai variate şi mai nepăsătoare. Şi Marck luă cuvîntul, mieros şi fals, poate mai fals decît trebuia.

— Vai ce plăcere, scumpa noastră mătuşă! Desigur că buna noastră mătuşă a venit să ne consoleze de pierderea de nereparat pe care am suferit-o. Vederea scumpei matale fiinţe este pentru noi un balsam ca untdelemnul. Dragă mătuşă, în numele tuturor, te rog din adîncul inimei să iei loc.

Mătuşa Betty nu putu să desprindă nimic din propoziţiunile acestea spuse cu dulceaţă şi nici de pe faţa lui Mark. Crezu cu credinţă în cuvintele unse cu lipici.

Aşezîndu-se pe scaunul indicat de acesta, scaunul scîrţîi îngrijorător. De aceea o şi poftise pe acest fotoliu scos la pensie de mulţi ani. Era cu piciorul rupt.

— Dragii mei nepoţi, vă aduc o veste bună. De cînd nu mai este Mamma voastră şi scumpa mea surioară, pronunţînd cuvintele acestea, baba smiorcăi pe nas, simt o grijă nouă, o mare

şi sfîntă datorie. Creşterea voastră va forma de acuma înainte idealul vieţii mele.

— Vai, dragă tuşă, de ce să fim atît de idealişti? De ce să te deranjezi? Vocea lui Marck începuse să se enerveze puţin.

— Nu, acesta nu-i deranj, maică. Pentru voi mă sacrific.

— Mătuşă Betty, noi te iubim foarte mult, începu să vorbească Mathew, şi nu am vrea să facem ca ultimii matale ani să fie înveninaţi de tinereţea noastră sburdalnică.

— Dragii mei, ultimii mei ani, mai pot să fie vreo 40-50, dacă dă Dumnezeu. Aşa că voi nu vă îngrijoraţi. Hotărîrea mea e luată. Voiu administra cu grijă de mamă averea voastră pe care aţi moştenit-o, iar pînă la majorat, voi veţi fi adăpostiţi într'un azil.

— Ce? strigară într'un glas toţi copii.

Oricine îşi poate închipui indignarea violentă care se citea în ochii lor. Şi în momentul cînd copii îşi exprimară această manevră a lacomei mătuşi, în acel moment chiar, fragilul scaun, scoase un pîrîit neaşteptat şi se prăbuşi cu mătuşe cu tot. Spectacolul deveni ilariant la culme. Numai la teatru se putea auzi

un rîs ca acela care isbucni din piepturile tinerilor noştri, atunci cînd mătuşa îşi facu apariţia dintre

dărîmături, cu pălăria veche ţinută pe-o ureche, cu umbrela scoţiană frîntă în două jalnice bucăţi, sforţîndu-se să-şi recapete echilibrul în cele două picioare, în ciuda gravităţii pămîntului, care se opunea vîrtos acestor încercări. Şi mai tare, mai nestăpînit, hohoteau copii atunci cînd mătuşa, cu faţa încreţită de ură, cu ochii holbaţi de mînie, le strigă mai mult fugind decît plecînd:

— La azil! Acolo-i de voi, copii neruşinaţi. Sunt singura voastră rudă. O să vă administrez eu de o să mă ţineţi minte.

— Ha, ha, ha, rîdeau copii, abţinîndu-se cu greu să nu leşine de rîsul acesta mai tare decît ei. Ideia aceasta năstruşnică a mătuşei, li se părea atît de comică după cetirea scrisoarei Mammei.

— La azil! strigă pentru ultima oară tuşa Betty.

Dela Detroit la Mozambic

— Niciodată! Niciodată! Acestea erau cuvintele pe care le-ar fi auzit Mătuşa

Betty dacă ar mai fi întîrziat. Nimeni nu ne va opri să ne facem datoria. Nimeni...

— Nimeni, copii. Aşa? întrebă cu însufleţire Mathew.

— Da! răspunseră cu toţii într'un glas.

— Ce e de făcut atunci! întrebă Marck. Hai tu, Luca savantul. Dă o idee. Mathew e bun numai la gimnastică, dar la iniţiative ce să mai vorbim! Decît să stai cu nasul în cărţile tale, mai bine ne-ai spune nouă ce-i de făcut. Să ne lăsăm băgaţi la azil?

— Eu mai bine mă bag servitoare să spăl scîndurile pe jos, decît să ajung la azil, spuse aproape plîngînd, Joanna. Eu sunt cea mai mică şi după planurile mătuşii Betty va trebui să sufăr mai mult decît voi. O să mă părăsiţi oare în ghiarele desnădejdii?

Luca, în acest timp, vădit mişcat, asculta şi o idee îi veni:

— Nu, noi, fraţii tăi, nu o să te lăsăm.

— Jurăm! repetară cu avînt şi dragoste Mathew şi Marck.

— Dacă o să fiţi atenţi, o să vă spun ideia mea. La urma urmei nu ne rămîne altceva de făcut. E un mare risc. Poate va fi vorba chiar de vieaţa noastră. Şi Joanna ar fi pre mică.

— Eu de voi nu mă despart cu niciun preţ, spuse Joanna.

Luca vorbi în continuare:

— Planul meu e riscant, dar e simplu. Vom pleca în căutarea tatălui nostru. Ce ziceţi?

Dar ei nu ziseră nimic. Ideia asta atît de neaşteptată, îi înmărmurise. Totuşi, în mintea lor se preciză gîndul că aceasta ar fi singura soluţie, care-i scăpa de mătuşa Betty şi de promisiunile ei pline de ameninţări. Simţeau cu toţii măreţia acestei hotărîri.

În mintea tineretului, sentimentele joacă rolul cel mai mare, adică judecă cu inima în loc să judece cu

mintea. De vină este numai vîrsta. Totuşi, se întîmplă ca socotelile izvorîte din sentimentul omenesc, care se află în orice fiinţă, să iasă mai bine decît cele făcute cu mii de calcule.

Aşa că Mathew declară hotărît:

— Eu sunt gata oricînd. Sunt singurul care am trăit mai mult timp cu tata la un loc şi din cauza aceasta pot să spun că-l cunosc cel mai bine şi pot să-mi dau seama de cele mai mici vederei ale sale. Pot să vă sfătuiesc ca un frate mai mare, că merită din plin acest sacrificiu din partea noastră.

Marck şi Joanna, răspunseră în acelaşi timp:

— Noi suntem de aceiaşi părare. Dacă vom rămîne cu mătuşa Betty, înseamnă să rămînem la buna ei dispoziţie, pe mîna oricui, fără un adăpost sigur. Aşa că trebue să ne gîndim cine ne va apăra mai bine ca mîna tatălui nostru.

Inimile băteau furtunos în piepturile lor tinere. Parcă simţeau măreţia faptei pe care o puneau la cale. Gîndul că îşi vor îndeplini cea mai sfîntă dintre datorii, cea de fii, îi încînta de pe acum.

— După cum ştiţi, în casa de bani se află destul pentru ca să putem plăti cheltuielile de drum.

Marck întrerupse:

— Părerea ta ar fi că trebuie să luăm toţi banii cu noi? Este oare înţelept să facem aşa? Dacă nu vom izbîndi în misiunea noastră, ce se va alege după aceia de noi? Vai de savantlîcul tău dacă ne laşi pe drumuri.

Atunci Luca sări înfuriat:

— Ascultă, domnule, lasă mai încet strălucita matale inteligenţă. Dacă plecăm, atunci plecăm ca să izbîndim, nu ca să ne întoarcem tot aşa cum am plecat.

— Bravo! Bravo vouă fraţilor, că văd că avem destul timp. Certaţi-vă. Discutaţi înainte...

Cuvintele Joannei, spuse cu un surîs batjocoritor, închiseră gura lui Marck, care căută să nu mai facă pe deşteptul.

— Mă gîndesc, luă iarăşi cuvîntul Luca, să plecăm la San-Francisco sau la Boston. Dacă ar fi să alegem, aşi zice că cel mai nemerit este Boston. Mai repede vom găsi posibiltatea să ne strecurăm de sub observaţia grănicerilor din port, la Boston, decît la San-Francisco. Suntem minori, nu avem paşapoarte, dar totuşi vom reuşi să străbatem Atlanticul. Dela Boston la Mozambic, sunt zeci de mii de leghe. Va trebui să trecem capul Bunei-Speranţe. Cred că prin luna Septemvrie vom putea fi acolo. Şi apoi ne vom organiza ca să plecăm în cătarea expediţiei Neagoe-Armstrong.

— Dar cu Joanna ce facem? zise Mathew.

— În orice caz, n’o putem lăsa aici pe mîinile lui Betty.

— Bine, va să zică suntem hotărîţi cu toţii. După părerea mea, cel mai nimerit ar fi ca să ne pregătim de plecare cît mai repede. Vom ajunge într’o regiune în care albii se numără pe degete. Va trebui să fim pregătiţi. Vom fi întîmpinaţi de un climat care pentru albi este ucigător. Se poate totuşi combate cu diferite medicamente. Chinină, plasmochină, şi alte preparate, care pot combate frigurile care bîntuesc pe acolo. Ne vor trebui alte haine. Cele de aici nu fac nici doui bani. Deci, pe treabă băieţi!

Mathew, care părea conducător înnăscut, după ce termină de spus aceste cuvinte cu aprobarea tuturor, fu ales conducătorul acestei aventuri nemaipomenite. Şi în această calitate, dădu toate poruncile necesare.

Copiii, după ce luară cu ei toată cantitatea de valori ce se afla în casa de bani, se duseră la o bancă şi o transformară în bani. Apoi, timp de cîteva ceasuri în şir, cutreerară prin magazine, alegîndu-şi tot ce li se părea potrivit cu regiunea unde se duceau. Vînzătorii din

magazine, chiar se arătară miraţi de felul acestor cumpărături.

Astfel, dela un negustor care se arătase mai mirat decît toţi ceilalţi, află tante Betty, despre cheltuielile (după cum spunea ea „nebuneşti”) ale copiilor; însă află prea târziu, căci cînd se duse acasă să ceară socoteala copiilor, nu mai găsi pe nimeni în casa cu uşile date la părete.

În trenul Detroit — Boston, într’un compartiment aproape gol, patru tineri, sau mai aproape de adevăr, trei băieţi şi o fată, sau şi mai aproape de adevăr, cei patru eroi ai noştri, se îndreptau cu toată viteza de care era în stare expresul, spre portul din

care nădăjduiau să pornească în marea lor aventură.

Chiar în momentul cînd mătuşa Betty intra furioasă în casa pe care o lăsaseră vraişte, eroii noştri se urcau în tren şi se aranjau cît mai bine cu putinţă pe canapelele moi de pluş. Aveau de mers toată noaptea. De fapt, nu mai era mult pînă în seară.

Feţele copiilor erau senine şi liştite, dar parcă stăruia încă o umbră de durere în luminile ochilor. Dar nu mai era tristeţea aceea dela început, cînd durerea îi transformase complet. Nădejdea că vor învinge în încercarea aceasta a lor, le dădea vieaţă şi îi însufleţea în mod ciudat.

— În orice caz, cred că aţi băgat de seamă cît de bine l-am păcălit pe bietul Tommy.

Marck fu cel care vorbise.

— Mie parcă mi-a părut rău de gardianul care s’a purtat totdeauna atît de bine cu noi. Cum îngrijea el să oprească circulaţia cînd vroiam să traversăm strada. Poate că n’am făcut bine.

Luca interveni atunci cu un răspuns care împăca şi capra şi varza:

— Dragă Joanna, într’un fel ai dreptate, dar gîndeşte-te că tot planul nostru ar fi căzut baltă, dacă n’am fi minţit şi i-am fi spus lui Tommy unde ne ducem cu adevărat. Mai ales că aţi văzut bine ce mirat a rămas cînd a văzut că ne ducem geamantanele la autobuz.

— Aşa e, veni în ajutorul lui Luca, Mathew, chiar aşa. Dacă nu se gîndea Marck ca să-i spună că ne mutăm la mătuşa Betty, n’ar umbla acum cu toţii după noi?

Acum surîdeau cu toţii la gîndul micei minciuni nevinovate, care nu făcea rău la nimeni.

Şi aveau dreptate. Tuşa Betty, cînd aflase că tinerii ei protejaţi, plecaseră spre locuinţa ei, rămăsese foarte încîntată, de faptul cât de repede se convinseseră copii de nevoia unei minţi luminate, ca a ei, care să-i îndrumeze.

Mathew, ca şef al expediţiei „Armstrong II”, după cum glumeau între ei, întrebă pe Luca, savantul şi contabilul misiunei:

— Ei, mister Luck, poţi să ne prezinţi şi nouă registrele de socoteli?

Luca, răspunse la invitaţia aceasta, scoţînd tacticos din buzunarul din

lăuntrul hainei, „registrul de socoteli”, care nu era decît un mic carneţel cu scoarţele din muşama.

— E ceva foarte uşor „dom’le şef”. Din casa de bani s’a luat totul, adică 13.576 dolari. Am mai primit apoi dela iubita noastră soră Joanna, o importantă donaţie de 169 dolari. În total, 13.745 dolari. S’a cheltuit cu haine speciale pentru tropice, 35 dolari. Arme nu am putut lua. Urmează să ne procurăm la sosirea în Mozambic, unde împrejurările vor fi mai prielnice. Pentru conserve, bocanci tropicali, lunete, busole, pentru o staţiune de T.F.F. s’a cheltuit 1.215 dolari. Dacă vom întrebuinţa una din cele patru operaţiuni matematice din a căror cauză a făcut Mathew de două ori clasa I-a, vom avea suma de 12.530 dolari, bani care se află la mine în păstrare.

— După cît se pare, este destul de drept socotit, spuse în încheiere Marck. Însă lucrul cel mai de seamă, care a rămas nedeslegat, este cum vom putea trece de partea cealaltă a Atlanticului.

Pe cînd spunea aceste cuvinte, observă că Joanna adormise. Făcu semn şi celorlalţi ca să bage de seamă şi să nu vorbească prea tare.

— Nu trebue să ne îngrijim prea mult. Poate se va găsi un suflet care să ne înţeleagă.

Înserase. Se mai zărea doar lumina vreunui canton rătăcit pe cîmpia nesfîrşită din jurul liniei ferate. În curînd se vor culca. Chiar la trenurile personale obişnuite americane, se află paturi. În pereţii compartimentului, în care se aflau cei patru tineri, se aflau şase paturi suprapuse. Trei pe o parte şi trei pe cealaltă parte. Cu ajutorul negrului care era de serviciu la acest wagon, se aranjară pentru dormit. Şi nu după mult timp, se auzi o interesantă muzică de cameră, care se accentua din ce în ce mai mult, odată cu tacatacul roţilor de tren. Partea principală o avea Mathew, care cu sforăitul său sonor şi în bas, acoperea sforăiturile fraţilor săi.

În dimneaţa acelei zile de Aprilie, expressul de Boston, străbătea periferiile oraşului mai sus amintit. Negurile nopţii se risipeau şi în vreme ce timpul trecea, razele alburii ale zorilor luminau, cu colori trandafirii, obrajii celor patru tineri care priveau pe fereastră.

Priveau cu curiozitate la şirurile nenumărate ale liniilor care se încrucişau, se încălecau, despărţindu-se în felurite direcţii. Tot ceea ce vedeau, era nou. Pînă şi miile de cisterne care aşteptau cuminţi la rînd să încarce petrolul care venise de peste ţări şi mări, în burduhănoasele vase petroliere din port.

— Iată Bostonul!

— Ce poate fi altceva? Oare crezi că trenul a greşit în noaptea asta şi a apucat altă direcţie?

Vrînd să intervină în mod savant, Luca spuse:

— Garantez cu cinci dolari că aceste periferii sunt ale oraşului Boston.

— Ia te uită, dom'le! Dar de unde ştii? Ai fost cumva pe aici fără să ştim noi?

— Orice elev care n'a fost corigent la geografie ca mata dom'le Marck, adică mai precis, cine a deschis vreodată geografia U.S.A. şi nu a vîndut-o la anticar, ştie că periferiile oraşului încep în jurul căii ferate dela 10 km de oraş şi de altfel, sunt şi tăbliţe indicatoare.

Marck răspunse înţepat:

— Mulţumesc! Şi aici trebue să ne baţi la cap cu inteligenţa ta.

— Nu sunt eu de vină.

În timp ce se petrecea această conversaţie tăioasă, expresul începu să încetinească viteza, tot încălecînd peste macazuri şi zdruncinînd destul de tărişor pe pasagerii noştri.

În lumina dimineţii, uriaş se arăta Bostonul în faţa ochilor lor, uriaş cu turnurile nenumăratelor sale fabrici metalurgice, cu nenumăratele blockuri albe, masive, ale filaturilor de bumbac şi torcătoriilor de lînă.

Boston! Ce fel de oraş mai este şi acesta? Este un oraş cu un trecut cam întunecat, cam cu o tinereţe svînturată. Dacă ar exista o poliţie a oraşelor din ţară, de sigur că ar fi stat la închisoare. Are două vine mari. Prima: a dat naştere lui Benjamin Franklin, apoi de aici a început revoluţia americană.

Din cauza unor impozite de bătaie de joc puse de englezi asupra americanilor, bostonienii au fost aceia care au aruncat în mare conţinutul a două corăbii de ceai. De atunci a trecut vreme multă. Acuma, Bostonul cu cei 770.000 de americani, se aşează alături, dacă nu a întrecut cu mult celălalt oraş Boston, care există în Anglia.

Este un oraş foarte bogat. Ţesătoriile de bumbac şi fabricile de stofe de lînă, cresc în fiecare zi, cum cresc ciupercile după ploaie. Portul Boston este unul din cele mai mari ale lumii.

După această mică incursiune geografico-istorico-economico, etc, trebue să ne întoarcem la eroii noştri, care, cu o mică piatră pe inimă, aşteptau ca trenul să oprească în gară. De ce o piatră pe inimă? Foarte simplu, pentru că din portul Boston, urma să înceapă traversarea Atlanticului.

Dacă nu găseau un vas care să-i transporte din-
colo, nu le rămînea de cît să se întoarcă la foarte
iubita lor mătuşe Betty.

Cu scîrţîit de frîne şi bufnind din supapele cu aburi, după o călătorie de 12 ore, expresul de Boston binevoii să se oprească în gara oraşului cu acelaşi nume.

În forfoteala uriaşă ce, ca în orice gară americană, domnea peste tot, tinerii noştri se strecorară neobservaţi şi ieşind la lumina zilei, din peronul subteran, la care trăsese garnitura, se uitau peste tot. Joanna, care vedea pentru prima oară un mare oraş la mare, se uita cu multă

mirare la „strada mare” sau cum îi spun americanii în micile oraşe de provincie, Main Street. La sfîrşitul străzii se vedea portul. Poate că acolo se va găsi împlinirea nădejdilor lor.

— Hei, acum să mergem, tinerilor! strigă în glumă Mathew.

— Unde? Pe unde? se mirară Luca cu Joanna, de comanda sigură de sine a lui Mathew.

— Apoi, vezi, savantule, că geografia nu te mai ajută? Mergem spre soarta noastră. Pe unde? Pe strada aceasta mare.

În coloană, unul după altul, Mathew, Joanna, Luca şi Marck, porniră cu capul sus.

Dela Boston la Mozambic

Încă din luna Februarie portul Boston îşi reluase activitatea sa întreruptă de o iarnă aspră şi foarte geroasă. De două luni de zile, transatlanticele, vapoarele de mare şi de mic tonaj, plecau şi veneau, mai mult sau mai puţin regulat, ca nişte trenuri într’o gară aşezată pe apă.

În dimineaţa aceasta cînd tinerii noştri prieteni ajunseră în port, o privelişte ne mai văzută pînă acum, li se înfăţişa în faţa ochilor.

Mathew, punîndu-şi mîna la ochi ca să-şi ferească privirea de razele soarelui, se uită la imensa panoramă a bogăţiei omeneşti, care zăcea în burţile ce trebuiau respectate, ale marilor cargoboate. Bogăţii din cinci continente.

— Ce de vapoare, ce de corăbii! se miră el.

— Asta n’ar fi nimic. Dar ia uită-te dragă, cîte dock-uri. Aproape 10!

— Bre! Bre! de cînd o fi ştiind Marck ce e acela un dock?

— A căpătat cunoştiinţe în chestiunile de marină de cînd îmi făcea mie corăbii de hîrtie, îi luă apărarea Joanna.

Văzîndu-se luat pe sus din cauza lăudăroşenii sale, îşi lăsă de o parte vastele sale cunoştiinţe maritime şi porni, împreună cu grupul celorlalţi, să colinde dock-urile, care în realitate erau numai 5 nu 10 după cum se arătase el meşter să spună.

Dar nu găsiră nimica. Întorcîndu-se cu spatele la un imens vapor ce încărca cu elevatorul nişte lăzi, se aşezară pe o

lădiţă de portocale, foarte amărîţi că nu se puteau descurca în învălmăşeala aceasta de vase.

Nu aflară nici cel puţin dacă sunt vase care să plece în Africa, dar mi-te în Mozambic.

— Ei, ce ne facem, prietenilor? spuse Marck cu o voce ce nu mai era atît de încrezută ca înainte.

— Ce să facem! Ne odihnim. Apoi o să căutăm mai departe.

— Curajul să nu-l pierdem, spuse cu jumătate de gură, Mathew.

Şi ciudat. Din tot grupul de patru, cel mai puţin descurajat era... Joanna. Era tot zîmbitoare şi încredinţată că vor izbîndi.

— Îmi pare bine că m'a fericit Dumnezeu cu astfel de fraţi. Un adevărat noroc. Curajoşi foarte. Plini de iniţiativă. Vom ajunge departe, foarte departe. Numai aşi vrea să ştiu dacă curajul vostru se rezumă numai la cele făcute pîn'acum!

Discursul acesta ţinut de Joanna, cu un ton aspru de copil imbufnat, le căzu în cap, ca o găleată cu apă rece. Aşa că plecară grumazul şi cu privirile în jos, frămîntau fel de fel de idei. Să se ducă să întrebe de un vapor care merge la Mozambic, ar fi devenit suspecţi. Aşa că renunţară la gîndul acesta, care îi arunca în pericolul de a fi dscoperiţi.

Se gîndiră că mult mai bine ar fi să aştepte ca timpul să hotărască. Aşa că se duseră la un hotel mai de mîna a treia, unde închiriară, pe numele mătuşei Betty, două camere, anunţînd pe directorul hotelului că peste cîteva zile va veni şi mătuşa lor ca să plece împreună în Anglia.

Să începem să povestim suferinţele prin care au trecut cei patru tineri, aşteptînd un prilej prielnic pentru plecare, ar fi ca să întristăm prea mult pe cetitori.

După vreo două săptămîni, se hotărîră să se ducă iarăşi în port.

Rătăciră îndelung, privind la tot felul de vase care încărcau sau descărcau. Oprindu-se în faţa unui vas care încărca, Mathew întrebă:

— Ce vas o fi acesta care încarcă?

Întrebarea făcu şi pe ceilalţi curioşi.

— Văd că scrie „Bangwelo”, ceti pe prora vasului, Luca.

— Ciudat nume. Oare unde o fi mergînd?

— Dumnezeu ştie?

Ce păcat că nu se introduce şi la vapoare obligaţia să scrie încotro merg, aşa cum este la trenuri!

Oftatul lui Marck era oful tuturor.

— Totuşi, Bangwelo este numele unui munte din Africa, căută şi găsi cu mare greutate prin amintirile sale geografice, Marck.

— Pot să te lămuresc mai precis, corigentule. Bangwelo este numele unui lac din Africa Orientală.

— Şi se află în Africa?

— Exact. Ai nimerit-o bine de astă dată.

Pe cînd discutau asupra propietarului acestui nume sonor şi foarte african, se auzi un tropăit greoiu şi o voce de bas izbucni în spatele lor:

— Ei, amicilor, deranjaţi-vă că trebue să săltăm lada.

Cînd copii se întoarseră să vadă cine era cel care vorbea pe tonul acesta, rămaseră încremeniţi. Un strigăt, ieşi din piepturile lor:

— Tommie!

— Tu aici!

— Hamal în port!

Aceiaşi surpriză se vedea şi pe faţa numitului Tommie.

— Voi! Aici eraţi? O lume întreagă vă caută şi voi vă plimbaţi prin port. Nu ştiţi că din cauza voastră am fost dat afară din

serviciu? Adică, la drept vorbind, nu voi sunteţi de vină ci mătuşa voastră, trăsnita aia de Betty. S-a dus la poliţie şi a reclamat că am lăsat să vă fure gangsterii, pentru că nu putea să-şi închipue că voi singuri v'aţi cărat bagajele la tramway. M-a acuzat pe mine de complicitate cu gangsterii şi a cerut să fiu dat afară. Acuma am aici de lucru, dar să nu credeţi că sunt hamal. Eu sunt marinar! În timpul războiului am fost matros pe crucişetorul Sea-Hawk şi am fost decorat. Dar ce-i cu voi? De ce nu spuneţi nimic? Ce-i cu voi la Boston? De ce aţi plecat de acasă?

Dar ce puteau ei să zică? Nevinovaţii! Tăceau şi ascultau cu gurile căscate toată povestea lui Tommie, bietul sergent dat afară din cauza lor. Se simţeau foarte vinovaţi.

În afară de asta, le mai intrase o frică în inimi.

Acum Tommie îi va lua şi-i va da pe mîna mătuşei Betty. Toate planurile lor se năruiau ca un castel din cărţi de joc.

Dar o altă surpriză îi aştepta. Joanna, luîndu-şi inima în dinţi, se adresă lui Tommie:

— Dragă Tommie, ne pare atît de bine că te-am întîlnit, că ne-am căpăcit cu totul. Noi am plecat, pentru că după ce a murit mama pe care o iubeai şi tu în felul tău, ne-am aflat singuri pe această lume plină de răi. Şi ne-am gîndit să ne ducem la tatăl nostru.

— Unde? întrerupse curios Tommie, care ştia că de zece ani nu se mai auzise nimic de profesorul Richard Armstrong.

— Nici noi nu ştim, dar să vezi…

Joanna se întrerupse puţin. Văzînd-o că şovăie, Tommie îi veni în ajutor:

— Să ne aşezăm pe lada asta şi o să-mi povestiţi totul. Aşa e?

Tommie se simţea oarecum încurcat, acum după ce Luca termină povestirea nenorocitei lor aventuri. Înţelegea acum de ce pentru copii era imposibil ca să mai stea împreună cu tuşa Betty, acuma cînd ei aveau de îndeplinit o datorie mai mare

decît sta în putinţa vreunui om. Dar ei erau patru!

— Copiii mei, eu sunt un om bătrîn, trecut de jumătatea vieţii. Şi nu mi-e fricã sã-mi reiau dela început vieaţa mea de matroz. Stau şi mă gîndesc. Dacă nu v’aşi ajuta, m-ar pedepsi conştiinţa mea.

— Oare poţi să faci ceva pentru noi?

Întreruperea venea din partea lui Luca.

Vorbind încet, Tommie răspunse:

— Cred că da. Nici nu vă daţi seama ce noroc aţi avut cînd v'aţi aşezat în faţa acestui vas. Ştiţi unde merge?

— Nu!

— Vasul de pasageri şi transport „Bangwelo", are destinaţia Mozambic, capitala coloniei protugheze Estad d'Africa Oriental.

Un „ah!" de mirare se auzi. Totul părea de necrezut; şi întîlnirea cu Tommie şi faptul că exista un vapor care pleca direct la Mozambic.

— Şi în ce zi va pleca?

Joanna deabia îndrăsni să întrebe.

Tommie dădu un răspuns la care nu se aşteptau.

— Chiar astă-seară.

— Nu mai spune!

— La ce oră?

Întrebările năvăleau nestăpînite.

— Eu am să vă ajut atîta cît îmi va sta în putinţă.

— Oare ai să poţi?

— Da. Vă voiu îmbarca clandestin pe „Bangwelo". În magazia de alături sunt

nişte lăzi goale în care se vor aduce din Mozambic, nişte gorile. Să mergem imediat acolo şi voiu face tot posibilul ca să vă ascund înlăuntru, în aşa fel, ca să aveţi aer destul. De mîncare aveţi ceva?

— Da, în ruk-sak-ul pe care îl are Mathew.

— Perfect! Atunci veţi sta acolo de minune. Numai să nu scoateţi o vorbă. De fapt, pînă pleacă vasul, căci după aceia poate să vă prindă mult şi bine, de oarece „Bangwelo” merge fără escală pînă la Mozambic şi nu o să se întoarcă ca să vă debarce pe voi.

Peste o jumătate de oră, lăzile care urmau să transporte, la întoarcerea vaporului, gorilele din Angola, erau urcate cu elevatorul pe bordul lui „Bangwelo”.

Şi în momentul cînd Marck, care se afla cu Luca într-una din lăzi, se găsi suspendat între cer şi apă, cu picioarele în sus, se gîndi:

„Şcoala de sigur este una din instituţiile cele mai folositoare. Niciodată nu m’aşi fi aşteptat ca gorilele să facă parte dintre nobilii noştri strămoşi, dar mi-te să mai existe şi situaţia asta

afurisită ca să-mi întîlnesc înaintaşii în aceiaşi locuinţă... ”

Dar Luca nu-şi mai continuă aceste filosofii, căci lada luase o înclinare îngrijorătoare şi ameninţa să cadă în mare.

Dar totul trecu cu bine şi la un moment dat, cele două lăzi se găseau, una lîngă alta, pe puntea dindărătul vasului. Prin cîteva ciocănituri uşoare în pereţii lăzilor, se asigurară de existenţa reciprocă a tuturor.

La un ceas dela aterizarea lor pe puntea vaporului „Bangwelo”, se simţi deodată o vibraţie puternică, care făcea vasul să tremure din toate încheieturile. Maşinile vaporului se puseră în mişcare. Peste cîteva minute, „Bangwelo” se depărta dela cheiul portului. Lumea flutura batistele şi muzicile cîntau. Sirenele sunară de două ori.

Probabil că şi inimile eroilor noştri băteau tot atît de tare ca şi pistoanele maşinilor corăbiei. După cîteva minute, „Bangwelo” ieşi din port şi maşinile începură să lucreze cu toată puterea.

După altă jumătate de oră, tinerii noştri puteau să creadă că prima parte a

aventurei lor începuse destul de bine. Nici ţărmul nu se mai vedea.

Se înserase. Vaporul plecase la şase şi acum era trecut de şapte. Era puţin cam răcoare, dar copii noştri nu se plînseră. Luminile de bord se aprinseră şi o orchestră începu să cînte în salonul cel mare al vaporului.

Pela miezul nopţii, adormiseră cu toţii, afară de Mathew, care sta pe gînduri. Era cam trist. Pînă acum le merseseră toate bine, dar nu se ştia cum se va termina. Vor isbuti? În momentul acesta se auzi un sgomot de paşi, care se apropiau. Cineva se opri lîngă ei. Era Tommie. După ce stătu puţin de vorbă cu Mathew, plecă la treaba lui.

A doua zi de dimineaţă, copii se sculară de vreme. Şi dacă ghinionul nu ar fi vrut ca însuşi căpitanul vasului să treacă pe lîngă lăzi şi să se aşeze pe cea în care se afla Mathew cu Joanna, poate că tinerii noştri ar fi putut călători nedescoperiţi pînă la sosirea în Mozambic. Şi în timp ce căpitanul îşi aprindea pipa, rămase surprins de sgomotul suspect care se auzea.

Era ceva ca un sforăit şi chiar aşa era. Era celebrul solo pe nas executat de Mathew, care dormea. Căpitanul Roberts, foarte curios, se uită printre crăpături şi văzu pe amîndoi tinerii adormiţi. Fură treziţi de ciocănitul pe care căpitanul îl execută cu coada pipei pe scîndurile lăzii.

— Ei tinerilor! Scuzaţi de deranj, dar sculaţi-vă ca să facem cunoştinţă.

În cîteva minute, căpitanul află totul de la copii. Însă o inimă de irlandez nu se desminte niciodată... Chiar îşi şterse o lacrimă cu colţul batistei.

— Măi copii, eu sunt de părere, că e bine ca nimeni să nu ştie că v'aţi îmbarcat clandestin. N'am să vă denunţ nimănui, căci atunci nu veţi mai ajunge la niciun rezultat. Voiu spune că eu v'am îmbarcat. Vă voiu da chiar şi bilete.

În felul acesta, cei patru aventurieri căpătară pe „Bangwelo" o cabină mica, pe la coada vasului. Seara fură invitaţi de steward în sufrageria cea mare. La masa prezida căpitanul Roberts, care îi prezentă ca pe nişte copii ce i-au fost încredinţaţi ca să-i lase la Mozambic.

Lumea se uita cu curiozitate şi cu simpatie la ei. După ce mîcară felurile

multe şi gustoase ale bucătăriei vasului, toată lumea trecu în salonul cel mare. Era luminat din plin şi o orchestra îşi acorda în surdină instrumentele.

Căpitanul Roberts, cuvîntă:

— Ladies and gentlemen, am plăcerea să vă aduc la cunoştinţă că am organizat o mica serată cu concursul celor patru amici ai mei. Întîmplător am aflat că se bucură de un dar dumnezeesc. Ne vor cînta romanţe, care ne vor aduce aminte de bătrîna noastră Anglie, ca şi de cea nouă.

Toată lumea aplaudă cu însufleţire. Tinerii noştri, care aveau o educaţie muzicală destul de serioasă, îşi aleseră cîte un instrument. Astfel se formă un trio din banjo, ghitară şi pianul la care luă loc, Marck, care era un pianist minunat.

Cîntară „O Susannach!”, „My old country”, „Lives of grass” precum şi celebra romanţă irlandeză „Mother, mother, you are my love”. Cîntară cu atîta talent şi suflet, încît doamnele şi domnii, în frunte cu căpitanul Roberts, îşi ştergeau, foarte emoţionaţi, nasul.

Spre sud de lacul Nairobi

Treceau zile după zile şi nopţi după nopţi, treceau săptămîni după săptămîni. Şi după fiecare minut care trecea, se apropiau de Mozambic cu cîţiva metri.

...Căpitanul Roberts vorbea cu doamna Astor, o americancă foarte bogată.

— No, m'am, ce ziceţi de micii mei prieteni?

— Admirabili Cap. Admirabili. Curînd împlinesc 48 de ani. Am să regret că nu am aşa copii. Toată lumea îi iubeşte. Sunt nişte mici gentlemeni. Perfect educaţi. Mai ales Marck. Îmi place foarte mult.

Bine înţeles că doamna exagera puţin. Nu în privinţa copiilor, ci în privinţa vîrstei. Căci adevărul era mai trist! Toată lumea ştia şi mai ales Căpitanul Roberts, că Mrs. Astor era posesoarea a 53 de ani bătuţi pe muchie.

Asta nu ar interesa intru nimic pe cetitori, dacă Mrs. Astor şi Căpitanul Roberts, nu s'ar fi îndreptat înspre salonul Nr. II, unde se aflau cei patru tineri. Luca cu Mathew şi cu Joanna stăteau în jurul pianului, acompaniind-o pe sora lor care cînta cîteva bucăţi, după rugămintea asistenţei.

Marck era în schimb preocupat de chestiuni mai puţin artistice, însă cu mult mai interesante. Privea la un joc de pocker. Un joc de noroc, la care luau parte patru cetăţeni, din care trei pierdeau în mod continuu, iar al patrulea cîştiga în acelaşi mod.

— Nu prea miroase bine, mormăia printre dinţi Marck.

De ieri seară, Mr. Robinson, aşa se chema cel de al patrulea, un domn antipatic, îi făcea o impresie ciudată.

— Cu mîinile acestea, parcă-i un drac! vorbea de unul singur Marck, continuînd a suspecta cu atenţie sus numitele membre.

Se părea că Mr. Robinson, căuta să influenţeze norocul. În orice caz un lucru foarte urît. Dar Mr. Robinson nu era singur. Doi tineri, tot atît de anti-

patici, îl asistau îndeaproape. Prea era din cale-afară ca bunul Mister Astor, soţul doamnei despre am vorbit mai sus, să piardă. Era un om cu suflet foarte bun.

Marck tresări. Observase ceva. Şi în acel moment strigă:

— Stop!

Toţi ridicară privirile spre el. Marck se duse spre mister Astor şi îi spuse ceva la ureche.

— Domnilor! începu mister Astor, cred că nu vă supăraţi dacă am să vă bănui că trişaţi.

Interpelaţii, adică grupul Robinson, îngălbeniră.

— Îmi voiu permite ca să vă perchiziţionez.

Şi procedînd imediat la cele anunţate, Mr. Astor găsi în manşetele lui Mr. Robinson un as şi un popă. Foarte indignat şi roşu la faţă, le spuse:

— Să vă fie ruşine! Părăsiţi imediat salonul!

Grupul Robinson se execută, fără murmur şi şovăire.

Mister Astor mulţumi lui Marck şi-l invită ca împreună cu fraţii săi să ia masa cu el. Mathew însă întîrzie cîteva minute. După ce se termină masa, tinerii se

retraseră într’un colţ al salonului. Mathew, care în tot timpul mesei nu scosese nicio vorbă, zise:

— E ceva groaznic. Nu m’aşteptam la aşa ceva. Escrocii şi-au pus în gînd să-l arunce în mare pe Marck! Eram pe dunetă şi am pîndit tot ce-au vorbit. Vor să se răzbune. Ce-i de făcut?

— Foarte simplu, răspunse Marck. Am eu un plan.
Mă iertaţi, dar trebuie să mă duc să mă culc. Probabil că în această noapte chiar, vor să-mi facă baie.

Şi plecă.

Copiii mai rămaseră încă puţin timp.

Cînd se duseră la culcare, văzură pe Marck dormind tun în patul său, cu faţa la perete. Nu-l mai deranjară. Se desbrăcară pe întuneric şi adormiră.

La miezul nopţii şi poate chiar mai tîrziu, căci nu-i obligatoriu ca asasinatele să se întîmple şi fantomele să apară exact la 12 noaptea, uşa fu deschisă brusc şi doui indivizi mascaţi, pătrunseră înlăuntru.

— O mişcare şi sunteţi morţi! care e patul lui Marck?

Copiii, buimăciţi de somn, îl arătară pe Marck şi vrură în acelaşi timp să sară din

paturi ca să se repeadă la cei doui mascaţi.

— Nu mişcaţi! Vă spunem să nu mişcaţi.

— Bandiţi ordinari!

— Să nu credeţi că ne e frică să tragem. Avem surdine la revolver.

Atunci copii fură nevoiţi să se retragă în paturile lor. Cei doui mascaţi înfăşcară pe Marck, care dormea ca niciodată de greu, îl înfăşurară în pătură şi-l tîrîră afară. Îl duseră la parapetul tribordului şi fără ca să scoată vreo vorbă în plus, îl aruncară peste bord, în mare.

Un strigăt înfiorător se auzi! era vocea lui mister Robinson, care îngrozit, cerea ajutor.

Cei doui mascaţi, rămaseră un moment fără vieaţă,
apoi văzînd această situaţie, o luară la goană şi dispărură.

Mister Robinson, părăsit de tovarăşi, continua să se sbată în valurile întunecate ale oceanului. În acel moment se auzi vocea paznicului de pe gabie:

— Om la mare!

Ofiţerul de quart repetă şi el:

— Om în mare! Opriţi maşinile. Să se lanseze o barcă!

Marinarii dela posturi dădură fuga şi coborîră o barcă de salvare. Conducerea lor o luase... Marck!

În momentul cînd barca ajunsese la mister Robinson, care urla de zor, Marck întinse mîinile şi-l trase în barcă. Dar destinul fu mai neiertător. Un rechin, care patrula prin apele lui „Bangwelo”, chiar în minutul cînd Robinson se urca în luntre, se repezise feroce la mîna acestuia care atîrna în apă şi... un urlet de durere străpunse liniştea nopţii. Mîna atîrna moartă, fără degete...

Peste cîteva ceasuri, Robinson, îngrijit de buna Joanna, îşi reveni din leşinul în care se cufundase.

Prima întrebare fu:

— Cum se face că tovarăşii mei m’au aruncat în apă?

— Foarte simplu, amice, răspunse îngăduitor şi explicativ Marck. Atunci cînd am aflat de planul vostru, mi-am făcut şi eu unul. Cabina noastră avea Nr. 93, iar a vostră 94. Aceste cabine fiind alăturea, se putea foarte uşor produce o confuzie. Am schimbat

numerele de metal, care apoi le-am pus la cabinele respective. Cabina mea devenise 94 şi a dumitale 93. Te-ai culcat apoi foarte liniştit în patul meu şi văzînd că celelate paturi sunt goale, ai crezut că tovarăşii tăi sunt la datorie. Dar paturile erau ale fraţilor mei, care întîrziaseră pe punte şi care au venit mai tîrziu. Aşa că scumpii matale prieteni, te-au aruncat pe d-ta, crezînd că sunt eu. Asta e tot!

A doua zi „Bangwelo”, după o lungă călătorie, care a decurs, după cum am văzut, nu fără peripeţii, îşi făcea intrarea triumfală în portul larg deschis al Mozambicului. Primirea fu foarte călduroasă, avîndu-se în vedere că nu sosea decît odată pe an la Mozambic. Musicile cîntau tot atît de frumos ca şi la plecarea din Boston.

— Dragii mei, zise căpitanul Roberts, iată-ne ajunşi la capătul drumului. De-acuma trebue să ne despărţim. Am observant că aveţi suflete bune şi că ştiţi să vă descurcaţi uşor. Nu vă urez altceva, decît să aveţi parte de acelaşi noroc ca şi pînă acuma. Şi cînd veţi ajunge la tatăl vostru, să-i spuneţi că v’a ajutat Căpitanul Roberts.

Copiii, foarte emoţionaţi, ascultară micul discurs al căpitanului şi muţumindu-i din inimă, se strecurară printre pasagerii care forfoteau prin port.

În oraşul acesta African, în care căldura domnea înnăbuşitoare, simţiră nevoia să se odihnească undeva şi să se răcorească. Aşa că intrară într’un restaurant care se afla în faţa consulatului American. O mulţime

de lume se afla înlăuntru. Cântau, dansau, beau mai ales răcoritoare din pricina căldurii. Erau mai mulţi negri şi mulatri decît albi.

Se aşezară la o masa mai retrasă şi chemară un chelner care îi servi. Nu comandaseră cine ştie ce masă bogată, căci nu prea le era foame. Şi apoi banii nu trebuiau risipiţi.

Mîncînd, se mai liniştiră. Marck puse o întrebare care îi chinuia pe toţi în gînd.

— Diseară unde o să dormim?

— Mai ales că suntem într’o ţară străină!

Dar Luca interveni încurajator:

— Cred că nu pe stradă, tinere Marck!

În timpul acestei conversaţii cu înţepături, un negru bătrîn, un tip superb de rasă bantu, veni şi luă loc lîngă masa tinerilor noştri. Copiii nu luară seama la acest bătrîn negru, care curios ca toţi cei din rasa sa, trăgea cu urechea la conversaţia lor.

— Dar parcă aveam adresa dela hotelul unde trăsese tata în 1930.

— Da, este. Mi se pare că în geamantanul Joannei.

Joanna căută şi dădu plicul scrisorii pe care o primiseră dela tatăl lor, cu zece ani în urmă.

— Ce scrie! Ia citeşte adresa, Marck.

— Profesor Richard Armstrong, hotel Espalanade, Mozambic.

Cînd pronunţară numele profesorului Armstrong,

negrul se sculă imediat dela masa lui şi veni ca să-i întrebe curios:

— Iertaţi, mister and lady, voi cunoaşteţi pe mister profesor?

Negrul vorbea destul de corect englezeşte.

— De care profesor vorbeşti mata?

Întrebarea lui Luca era destul de dreaptă.

— I beg your pardon, (vă cer iertare) dar am crezut că d-voastră cunoaşteţi pe mister profesor Richard Armstrong, din U.S.A.

Atunci Mathew, în întrebă repede şi nerăbdător:

— De unde îl cunoşti? Spune!

Negru se miră foarte mult de felul lipsit de calm al tînărului:

— Cum să nu-l cunosc? Auzi întrebare. Doar eu l-am călăuzit prin Africa. Eu am fost călăuza expediţiei condusă de profesor Neagoe.

Partea II-a
La Sud de Lacul Nairobi

Un an prin Continentul Negru

În fundul orizontului, se zăreşte o enormă pată albăstrue. Este marginea unei păduri. Cerul este de un albastru de scrobeală. Sub cerul acesta uscat şi fără de vieaţă, fără nouri, nu se mişcă nimic. Totul pare mort. Aerul apasă atăt de greu şi căldura este atît de apăsătoare, încît nu pare de crezut ca pe aici să existe o urmă de vieaţă. De cîteva luni de zile, nu a căzut niciun strop de ploaie. Ierburile s'au uscat şi pămîntul a crăpat din cauza secetei arzătoare ca plumbul topit.

Dar iată că în zare se arată un grup de furnici.

Merg în coloană, una după alta. Se apropie coloana. Dar parcă nu sunt furnici! Cu cît se apropie, parcă sunt oameni. Şi chiar oameni sunt. Se apropiau încetul cu încetul.

În frunte merge un negru bătrîn. În urma lui un tînăr, care tot timpul, în mod ciudat, se uită la mîna stîngă. Şi încolonaţi unul după altul, se succed: o tînără fată, încă doi băieţi de vreo 15 — 16 ani. După ei, la o oarecare distanţă, calcă greu pămîntul fierbinte, vreo cinci-şase purtători de bagaje. Merg din greu, copleşiţi de căldură. Sudoarea le curge apă nu altceva, deşi sunt îmbrăcaţi subţire, în pantaloni scurţi de baloon-side şi cămăşi din acelaşi material. Totuşi merg. Cu hotărîre. Trag paşii, unii după alţii, fără oprire.

— Ia spune, bătrîne călăuzitor, mai e mult pînă la fluviu? se adresă în engleză, tînărul care mergea în urma negrului din fruntea coloanei.

— Tinere stăpîn, vor mai trece de trei ori o zi şi o noapte. Dar de pe aici se poate simţi boarea nămolului din mlaştinile aproape uscate care se află în preajma fluviului, care mai departe, se varsă în Nairobi.

— În fluviu sunt crocodili?

Joanna întrebase cu puţină frică în glas.

Răspunsul bătrînului, care ştia păţania ei de acum o lună, cînd era să fie prinsă de un crocodil, căci se aşezase pe el crezînd că e un trunchiu de copac uscat, veni liniştitor:

— Nu! În fluviu ca şi în lacul Nairobi, crocodili nu sunt...

— Vai, ce bine!...

— ... dar sunt caimani, nişte crocodili mai mici, dar mai răi de o mie de ori. Spunînd acestea, bătrînul se uită cercetător spre liziera pădurei, care se vedea acuma în stînga coloanei.

Spune:

— Dacă tinerii stăpîni vor încuviinţa, sunt de părere că nu ar fi rău să innoptăm la adăpostul acestei păduri. Înserarea va coborî încurînd.

Tînărul care venea imediat după călăuză, acceptă printr’un gest şi bătrînul strigă cîteva comenzi, în dialectu bantu, către purtătorii de bagaje şi se îndreptară cu toţii, spre marginea albastră a pădurei. Numai în Africa se pot vedea asemenea apropieri între savană şi pădurea umbroasă şi umedă.

Bătrînul găsi un loc nimerit pentru innoptat. Era un mic intrînd în marginea pădurii, aşternut cu o iarbă mătăsoasă şi mică.

Purtătorii de bagaje lăsară, cu un oftat de uşurare, baloturile pe care le purtaseră cinci ceasuri în şir. La o comandă a bătrînului, plecară cu toporiştele în pădure ca să adune vreascuri pentru focul de peste noapte.

Cel mai mare dintre tineri, se duse înspre unul din baloturi şi despachetîndu-l, scaose o foaie de cort. Cu ajutorul celorlalţi, o desfăcu şi înjghebă un cort, de-ţi era mare dragul. După puţin timp, sosiră

hamalii încărcaţi cu crengi uscate, pentru toată noaptea. În felul acesta — ţinînd aprins focul viu pînă în zorii zilei — fiarele nu se vor apropia şi tot astfel vor scăpa şi de înţepăturile înveninate ale ţînţarilor, care la equator sunt extraordinari de obraznici. Copacii înalţi, cu frunza lată şi grasă de apă, de un verde închis, plin de clorofilă, ţineau o bună pază împotriva ochilor străini, căci chiar şi în savană sunt ochi pînditori.

Un foc se aprinse. Un hamal bantu, frecînd cu repeziciune uimitoare, două lemne uscate unul de altul, căpătase focul acesta. Repede se mări, căpătînd flacără vioaie. De odată se auzi un pocnet de puşcă. Săriră cu toţii în picioare, speriaţi. Din pădure, apăru tînărul cel mic, tîrînd după el o gazelă de pădure. Era tînără şi avea carnea fragedă, aşa cum le trebuie unor călători înfometaţi. Îndată se înjghebă un proţap şi bietul animal nu mai avu de unde să ştie că va ajunge în burdihanele tinere ale acestor călători.

În aceste locuri, noaptea se lasă deodată, întunecîndu-se în mai puţin de o minută. La lumina focului, astfel, pe întunerec, se aşezară cu toţii la masă şi după ce dădură jumătate din gazela friptă

negrilor, restul îl împărţiră între ei. După ce terminară, băură şi cîte o cafea neagră, din boabe prăjite şi sdrobite în gamelă, cu un sălbatec gust amărui. Apoi se culcară. În cort era linişte şi din afara nopţii africane, se auzea greerul equatorial care ţîrîia tărişor şi gros.

O voce de fetiţă, se auzi de-abia şoptită:

— Mi-e somn!

— Culcă-te, Joanna.

Noaptea devenise plină de sgomotele apropiate şi îndepărtate ale pădurii equatoriale. În depărtare se auze trîmbiţa zumzuitoare a unui elefant. Pe semne că prin prejurimi era o adăpătoare, căci se auzi ceartă de sălbăticiuni, care se înghesuiau la locul cel mai bun dela apă.

Şi printre aceste sunete, care sunt obişnuite acestor locuri, se auzea mai tare decît toate, un hîrîit ciudat, prelung şi opintit, cînd ca un tăiat de ferestreu, cînd ca un bufnit de pompă şi acoperea celelalte sgomote ale pădurii.

Era Mathew, care găsea cu cale ca şi în mijlocul Continentului Negru, să nu părăsească vechile deprinderi muzicale, cu înclinaţii pentru bas.

— Uff! Iar sforăie, Mathew.

— Culcă-te şi dormi, Luca.

— Încearcă tu, să vedem dacă poţi.

Ca o dovadă că se poate, Marck se întoarse pe partea cealaltă şi peste un minut, se auzi şi nasul său care cînta pe un ton mai sus decît al lui Mathew.

— Ce bine era dacă nu se inventa muzica!...

După cum îmi închipui, cetitorii noştri, şi-au dat seama că este vorba despre eroica expediţie a celor patru tineri Armstrong. În momentul cînd ne întîlnim iarăşi cu aceşti bravi copii, se împlineşte aproape anul, decînd au plecat din Mozambic. Un întreg an

de rătăciri pe coclaurile arse de soarele de plumb topit al Continentului Negru. Şi cîte întîmplări n'au petrecut, fapte, ce ies din deprinderile oamenilor de bună ziua.

Şi nici urmă de tatăl lor. Nimic!

Totuşi, printr'un noroc nemaiîntîlnit, găsiră pe cel mai necesar om care ar fi putut să-l întîlnească. Sonoma, fosta călăuză a profesorului Armstrong, de nouă ani aştepta clipa cînd să zărească pe stăpînul său, care dispăruse în chip ciudat tocmai lîngă lacul Nairobi. Un moment crezuse că profesorul se înapoiase pe alte căi în America. Cum Sonoma ştia să cetească, aflase din ziare că nu se mai auzea nimica despre fostul său stăpîn. Despre un lucru nu pomenise el autorităţilor: despre scrisoarea pe care i-o lăsase dispărutul. După dorinţa arătată în această scrisoare, tăcuse şi nu-şi bătuse gura. Cînd printr'o întîmplare oarbă se întîlni cu Mathew, Marck, Luca şi Joanna, se puse la dispoziţia lor, dintr'o pornire pe care nu ştia cum o să şi-o lămurească. Atunci copii îi povestiră tot ce se întîmplase în acest timp. Cu ajutorul lui cumpăraseră din magazinele

Mozambic-ului toate cîte le era de trebuinţă.

Şi într’o dimineaţă, porniră împreună cu Sonoma. Erau întovărăşiţi de cei cinci purtători de bagaje, pe care îi năimise bătrîna călăuză.

Şi merseră astfel luni de zile. Ziua mergeau necontenit, cîte 8-10 ceasuri, fără de odihnă. Seara cădeau frînţi de oboseală. Trăiau mai mult din vînat.

Să fi trecut cam un an de zile decînd plecaseră din Mozambic. Însă acum vom povesti întîmplările petrecute cu cinci zile mai înainte.

Va să zică, după cum am spus, acum cinci zile, pe cînd se pregăteau, aşa cum se îndeletniciseră în seara aceasta, cu aranjarea locului de dormit, auziseră un tam-tam.

Marck trăsese atent cu urechea:

— Tam-tamul, radioul Africei.

— Oare ce transmite? se întrebă îngrijorat Mathew.

— Sonoma, ia vino încoa! Ia vezi te rog ce transmit aceştia?

Sonoma, ascultase cu capul dat pe spate, ca să prindă mai bine sunetele acestea ritmate şi înnăbuşite.

Şi dăduse de ştire:

— Tare-i ciudat! Vestea este pentru noi.

— Cum se poate? se miraseră cu toţii.

— Ne dă de ştire, că în locul acesta să aşteptăm fără să mişcăm mai departe, pe trimişii tribului Niam-Go, care trebuie să vină.

— Ce trib mai e şi ăsta? Niam-Go? Hm!

Întrebarea lui Luca era oarecum pornită de curiozitatea lui, care se îndrepta totdeauna spre ceea ce era nou.

Răspunsul lui Sonoma fusese simplu:

— Niam-Go sunt oameni buni. Vecini cu tribul meu şi stăpînii pămînturilor acestea.

Pe la mijlocul nopţii, negrii care făceau de pază, mai la o parte de foc, anunţaseră că au venit trimişii Niam-Go.

Mathew, după sfatul lui Sonoma, orîndui-se primirea acestora într’un fel măreţ. Pe un butuc de lemn stătea Mathew, înconjurat de Marck şi Luca, de-a-dreapta şi de-a-stînga. Joanna nu trebuia să ia parte. Sonoma, în calitate de tălmaci, era în picioare.

— Să fie aduşi înaintea mea, trimişii neamului Niam-Go!

Vocea lui Mathew era poruncitoare, aşa după cum îl învăţase Sonoma, căci nu mai aşa se putea impune faţă de negri, de orice rasă ar fi.

Rolul jucat de Mathew se sfîrşise. Apoi începuse să întrebe bătrîna călăuză:

— Ce vă aduce la noi? Prietenie sau duşmănie?

— Frate al nostru! Ca prieteni venim, căci avem nevoie de Măritul Stăpîn Alb.

— Care vă e nevoia şi de unde aţi aflat despre Măritul Stăpîn Alb?

Atunci cel mai bătrîn dintre Nima-Go, înaintase şi spusese:

— În tot timpul cît aţi fost pe cuprisul pămînturilor noastre, aţi avut asupra voastră ochii de vulturi ai războinicilor noştri. Însă nu cu gînduri rele şi ascunse. Aveam dorinţa numai să vedem ce fel de stăpîni albi sunt aceştia care străbat ţara noastră. Tocmai că noi vream să îndreptăm o mare plîngere la Marele Stăpîn Alb, pentru o mare nenorocire care s’a

abătut asupra noastră de acum trei ani. Cîmpiile noastre de ignami şi de porumb, sunt an de an, făcute una cu pămîntul de către un elefant uriaş, de care nu ştim dacă este fiinţă vie sau numai vis de-al nostru. Noi îi zicem M'keke, dar nu l-am văzut decît de departe, ca pe o umbră. Orice am încercat ca să-l nimicim, nu ne-a mers. Ne-a ucis bărbaţii noştri cei mai buni. Şi de aceia facem întrebare: n'ar vroi Marele Stăpîn Alb să ne ajute?

După ce Sonoma tradusese lui Mathew cuvînt cu cuvînt, luînd aminte ce-i spusese acesta, răspunsese:

— Tînărul stăpîn, va veni să dea o mînă de ajutor.

După cum luaseră înţelegere cu Niam-Go, de dimineaţă făcuseră pregătirile ca să se călătorească spre sălaşul tribului. Cînd au fost cu toţii gata, băgaseră de seamă că Marck nu e. Dăduseră strigăte?

— Marrrk! Maaark... heee-huuu!... Maaaaaark!...

Însă pădurea rămăsese mută, ne dînd ca răspuns decît ecoul strigătelor lor. Se gîndiră că poate, după felul lui, se sculase mai de dimneaţă ca să vîneze cîte ceva. Dar era ciudat, căci nu auziseră nicio

împuşcătură. Trimişii Niam-Go, luaseră şi ei parte la cercetări.

Luca trăsese de o parte pe Mathew:

— Mă gîndesc, nu cumva l-or fi răpit chiar Niam-Go, ca în felul acesta să fie siguri de noi?

Însă iată că părerea aceasta a lui fusese doborîtă de strigătele lui Sonoma:

— Mister Mathew! Mister Mathew! Am găsit casca lui mister Mark! Mister Marck este răpit de neamul Massaï. Am găsit casca într'un tufiş, unde se vedeau urme de oameni mulţi şi era şi-o săgeată.

Puţin cam speriaţi, căci auziseră despre Massaï lucruri cam urîte, se spunea că nu s'ar da înapoi dela o friptură grasă de alb, se gîndiseră că cel mai bun lucru de făcut, ar fi să ceară ajutorul lui Niam-Go. Sub conducerea trimişilor, porniseră spre sălaşurile tribului. Pe un labirint de poteci se desfăşura drumul întortochiat şi neumblat.

Înaintau cu greu. Drumul era încurcat de liane, care trebuiau tăiate cu un cuţit special. Sudoarea le curgea şiroaie. Respirau cu greu aerul plin de umezeala grasă a codrului. Şi mai le era şi teamă. Le era că să nu fie urmaţi. Se uitau şi la

dreapta şi la stînga. Se opreau de multe ori ca să audă dacă nu se simte vreun pas care frînge vreo creangă uscată sau un fîşîit de frunze. Apoi începură să grăbească pasul, cu gîndul să ajungă mai repede la luminiş, unde ar fi fost mai în siguranţă, decît aici, unde în dosul fiecărui copac, putea să fie cîte un duşman înarmat cu săgeţi otrăvite cu groaznica otravă a negrilor africani: „currara”!

Dar degeaba se temeau, căci nicio fiinţă omenească nu-i pîndea. Dar totuşi, ca să spunem drept, erau urmăriţi. Erau pîndiţi de doi ochi mici şi înfundaţi în orbite. Dar nu era om. Ci o fiară. Ochii aceştia mici şi înguşti, sclipeau răutăcioşi. Se mişca încet de

tot, acest ceva. Sau mai bine zis, acest cineva. De neînţeles cum de nu făcea niciun sgomot. Mai ales că trupul lui M’keke era mare cît o locomotivă Pacific. Căci M’keke era pînditorul din umbra.

Coloana întîia înainta prudentă pe potecă.

Un ţipăt neomenesc, cum nu s’a mai auzit ieşind vreodată dintr’un gîtlej de om, străpunsese tăcerea pădurii. Era călăuza Niam-Go, care se afla în fruntea coloanei. Ceilalţi, ca la un semn stabilit de mai înainte, o luaseră la fugă şi fiecare cum putuse, se urcaseră în copacii cei mai groşi şi apropiaţi. Strigau îngroziţi de moarte:

— M’keke, e M’keke!

De frică nici nu puteau spune mai mult.

Mathew cu Luca, se urcaseră, împreună cu Sonoma, într’un boabab uriaş, cu ramurile groase şi împletite.

Numai că în groaza lor atît de grăbită, uitaseră, nu se ştie cum, pe Joanna, care rămăsese pe potecă. Inima în piept i se făcuse cît un purece, strigînd încetişor:

— Mathew! Mathew! Ia-mă şi pe mine sus.

— Joanna?

Strigătul de groază era a lui Luca.

— Nu se poate să mă lăsaţi aici. Mi-e frică, Mathew.

Poate că era prea tîrziu strigătul ei de ajutor. Se strînsese în ea de frică cît un pui de pitpalacă. Dar M'keke o observase. Sunînd din enorma lui trompetă, strigătul său de război, se pornise ca un tank şi alerga orbit de furie, strivind arbuştii, spre bietul pui de om, uitat în mijlocul potecii. Dacă nu intervenea ceva, Joanna era pierdută.

Şi acel ceva fu Mathew.

Dela o înălţime de trei metri, sărise în faţa lui M'keke şi fără să stea pe gînduri, trăsese din automatul său Winchester, 6 focuri la rînd. Se vede că M'keke fusese lovit. Îngenunchiase. De sus, din boabab, Luca, care avea lîngă el pe Sonoma, smulsese de pe umerii acestuia, greaua carabină Peabody, cu cartuşe explosibile şi fără să mai ochiască, trăsese în marea căpăţînă a lui M'keke trei lovituri, care puseseră capăt vieţii acestuia.

Pe potecă, leşinată, Joanna nu mai respira. Alb ca varul, Mathew se dusese spre ea şi-o ridicase în braţe.

Cînd Joanna îşi revenise din această grozavă spaimă, se hotărîse să pornească

spre Niam-Go. Trimişii tribului, nu mai puteau de bucurie. Cîţiva dintre ei o luaseră la picior şi se duseseră înnainte, ca să vestească moartea lui M’keke.

Cînd ajunseră la sălaşurile tribului, bătrînul şef îi aştepta cu toată curtea lui. Îi întîmpinase cu cuvinte alese. Dăduse oaspeţilor săi de seamă o gustare foarte bogată, în timpul căreia vorbiră despre moartea lui M’keke şi despre dispariţia lui Marck. La auzul acestei veşti, bătrînul şef de trib promise tot ajutorul său.

Şi noaptea tîrziu, în mijlocul satului, războinicii dansaseră vopsiţi pe faţă cu sîngele lui M’keke, în jurul tam-tamului uriaş. La sfîrşitul dansului de victorie, la mijlocul nopţii, tam-tamul, radio-ul Africei, trimetea, cu ajutorul misterioaselor sunete şi ritmuri, veste către tribul Massaï: „Stăpînul Alb, împreună cu Niam-Go, a omorît pe M’keke. Dacă neamurile Massaï nu vor da îndărăt pe micul Stăpîn Alb, atunci vor avea soarta lui M’keke”.

Un mic elefant

În satul acesta ascuns printre copaci, nu mişca nimica. De fapt, nici soarele nu răsărise. Se vedea numai o geană de lumină de acolo de unde trebuia să apară. Oamenii, pe furiş, ca nişte pantere, se strecorau printre ierburile pădurii. Şi totuşi, nu se auzea niciun sgomot. Mergeau parcă alunecînd pe vată. Era mersul de război al tribului. Iar satul spre care călătoreau atît de înveninaţi, dar pe bună dreptate, era satul tribului Massaï. Dacă aceştia ar fi răspuns cu bunăvoinţă tam-tamului de astănoapte, nu ar fi fost război. De aceia dăduseră veste pentru ca Massaï să nu bănuiască că ei şi porniseră la luptă.

Se întîlniseră cu doi tineri care se înapoiau din satul Massaï. Erau iscoadele pe care le trimeseseră mai înainte. Cănd ajunseseră în faţa bătrînului şef, se opriră şi spuseseră:

— Massaï s’au pregătit toată noaptea de război. Tînărul Stăpîn Alb este legat la stîlpul de chinuri.

Bătrînul şef le poruncise:

— Treceţi în rîndurile din faţă ca să îndrumaţi pe ceilalţi, cînd va veni vremea.

Un tremur nervos trecuse pe faţa lui Mathew, care întovărăşea expediţia războinică a lui Niam-Go.

Şeful observase şi zisese:

— Marele Stăpîn Alb nu trebue să se teamă de izbîndă. Massaï vor da îndărăt pe prizionier, împreună cu multe alte femei şi vite de hrană. Răzbunarea va avea izbîndă.

— Cînd vom da atacul? întrebase acum mai liniştit, Mathew.

— În mijcolul serbării! fusese răspunsul scurt al bătrînului, fără să mai dea vreo altă explicaţie.

Dăduse apoi un ordin şoptit şi grupul de războinici, cu lăncile în cumpănă, se mişcaseră mai departe, şerpuitor.

În timpul acesta se luminase bine de ziuă. Satul Massaï era acum în plină mişcare. Femeile ieşiseră din colibe şi făceau treburile obişnuite ale gospodăriei. Spre ruşinea Africei, trebuie să mărturisim, că erau foarte sumar îmbrăcate. Tot astfel şi bărbaţii lor, care ieşiseră în grup spre coliba cea mai mare din sat.

În faţa colibei şefului, era un stîlp. Şi de stîlp, legat cu liane groase, era Marck. Bietul Marck! Cu cîtă răbdare îşi aştepta

sfîrşitul! Nu mai avea nicio speranţă. În timp ce legăturile îi intraseră adînc în carne, se gîndea la fraţii lui şi la Joanna. Şi era mîhnit că el nu va avea parte să mai vadă pe tatăl său.

În coliba şefului era mare discuţie. Delegaţii

tribului Massaï, se împărţiseră în două mari grupe, din care una era pentru fierberea lui Marck şi alta pentru frigerea acestuia. Numai vreo doi sau trei delegaţi, în minoritate, erau pentru prăjirea în uleiu de cocos. Însă şeful tribului, susţinînd partida celor ce doreau friptură, aceştia căpătară majoritate de voturi. Astfel soarta lui Marck era hotărîtă.

În cîteva minute, vestit prin strigăte sălbatice, fără nimic omenesc în ele, tot satul era strîns în jurul stîlpului de sacrificiu, pentru a sărbători cum se cuvine această mare întîmplare. Femeile nu erau primite la astfel de socoteli, decît numai ca să stea de o parte şi să privească. Cel mai de seamă loc, era al bărbaţilor care urmau să execute toate ritualurile trebuincioase.

După lanţuri de bărbaţi, cu feţele vopsite cu sînge de antilopă ucisă decuseară, se adunaseră în formă de cercuri în jurul stîlpului de care era înlănţuit Marck, cu liane groase, care îi intrau adînc în carne. Dinspre palmierul cel mare, unde se afla tam-tamul de seamă al satului, pornise deodată un uruit bine ritmat şi dansatorii morţii,

începuseră dansul lor, după bătaia opintită şi întretăiată a celui ce bătea tam-tamul cu o sălbăticie şi înfrigurare de parcă era nebun. Ritmul acesta, era din ce în ce mai repede, că înnebunea pe ascultători. Era ca o bătaie învolburată a sângelui în vine. Cu puterea şi dorinţa sîngelui în ochi, dansau cele două cercuri de negri. Acuma era foarte vijelios tam-tamul. Danţul nu mai era danţ. O

fugă bătută pe loc, şi împleticiri desordonate. Negrii se băteau cu pumnii în piept, strigînd blestemăţii la adresa tribului Niam-Go.

Unul din dansatori, la o comandă strigată gîfîit de şeful tribului, ridicase lancea şi o zvîrlise cu putere spre prizionier. Dar o aruncase cu dibăcie, în aşa fel ca să nu-l rănească. Se înfipsese lîngă gît. Strigăte de bucurie şi de admiraţie izbucniseră din partea femeilor. Apoi fusese rîndul altui războinic să arunce lancea sa, care se înfipsese în partea cealaltă a gîtului.

Acum trebuia să vină sfîrşitul. Al treilea dansator, aruncătorul lăncii care trebuia să omoare, venise aproape de Marck, la vreo zece metri, jucînd mărunt, ca beat, în ritmul înnebunuit al tam-tamului. Ridicase lancea, oprindu-se din dans. Muşchii i se încordaseră. Tam-tamul se oprise. Şuieratul lăncii străpunsese sinistru tăcerea care se lăsase ca o pînză peste negri îmbătaţi de sînge. Un strigăt groaznic, de moarte, sfîşiase liniştea şi dansatorul negru se prăbuşise la pămînt, cu pieptul străpuns de o lance, care mai vibra încă. Într’o tăcere de moarte, toţi priviră îngroziţi la

trupul mort. Dar prea multă vreme de gîndire nu avuseseră, căci o pădure de lăncii şueraseră, venind să-i ţintuiască pentru totdeauna pe pămîntul pe care voiau să-l păteze cu sîngele unui nevinovat.

Negrii lui Niam-Go, dăduseră năvală în sat, ucigînd fără nicio milă pe oricine purta o lance. În timp ce Niam-Go alergau să facă prizioneri şi robi, Marck, care leşinase, fusese readus la vieaţă de către Mathew, care sta plecat asupra lui, veghindu-l.

— Hai, băiete, lasă-te de glume şi nu mai face pe mortu!

Marck nu răspunsese la tonul de glumă al fratelui său, pentru binecuvîntul motiv că nu putea din cauza slăbiciunei.

După o jumătate de ceas, vestea victoriei era transmisă tuturor triburilor din pădurea equatorială, prin ajutorul tam-tamului tribului învins.

În aceiaşi seară, avusese loc o serbare în satul tribului Niam-Go. În mijlocul pieţii centrale din sat, se aprinsese un rug mare de lemn bine mirositor. Tot satul era adunat în jurul său. Sărbătoreau două evenimente: moartea lui M’keke şi eliberarea lui Marck.

Bucuria era atît de mare, încît bătrînul şef de trib, tăiase cîţiva din porcii săi. S’a danţat foarte mult la această serbare, s’a băut şi mai mult vin de palmier decît de obiceiu, stropind din belşug bucăţile de friptură grasă de porc. Tinerii aveau un loc de onoare, stînd pe o rogojină la stînga bătrînului şef.

— Oare la ce te gîdeai, Marck, cînd stimabilii aceia căpătaseră gust să te digere sub formă de cotlet de porc? întrebase cu o curiozitate de nestăpînit, Mathew.

— În unele momente nu mă gîndeam la nimic, însă uneori mă gîndeam cu durere că nu am să văd pe tata.

Vocea lui Marck, care totdeauna era veselă şi bine dispusă, de data aceasta era serioasă şi tristă.

— Bucuria de acum, după cum se vede, e mare. Dar unde e bucuria noastră, a noastră, înţelegeţi ce vreau să spun! Cînd vom putea aprinde şi noi rugul dansului victoriei de a fi găsit pe tata? De un an rătăcim pe coclaurile acestea, uscate şi aprinse.

Luca intervenise:

— Era de aşteptat, Marck dragă, ca să desnădăjduieşti atît de repede, mai ales după ce ai trecut prin atîtea. Însă noi, sau cel puţin eu, n'am pierdut nădejdea.

Toţi aprobaseră din cap cuvintele lui Luca.

Spre ziuă, căci serbarea ţinuse toată noaptea, expediţia celor patru copii, îşi luaseră rămas bun dela cumsecadele şef Niam-Go, care, la despărţire, plîngea. Tot satul îi condusese pînă la marginea pădurii. Şi acolo, îşi mai luaseră încă odată rămas bun. Şi merseseră mai departe, toată ziua, pînă cînd ajunseseră în cantonamentul în care dormeau acuma.

*

Poate din cauză că noaptea trecută nu dormiseră de loc la serbarea lui Niam-Go, de aceea dormeau acuma atît de adînc.

Dormeau atît de adînc încît nici nu auziră un trîmbiţat de elefant care nu părea îndepărtat. A doua

oară, trîmbiţatul acesta cu ton jalnic, păru şi mai apropiat.

Şi ca niciodată, un elefant, care nu se prea apropie de focurile oamenilor, îşi făcu apariţia. Dar nu era un elefant! Era numai un pui de elefant. De abia avea vreo cîţiva ani, atît era de mic. Nu trebue să ne mirăm, căci elefanţii care trăesc cîteva sute de ani, la zece ani se poate spune că sunt de ţîţă.

De abia cînd trompa lui se ridică pentru a treia oară, ca să emită sunetul acela dureros, somnoroşii noştri îl auziră.

— Marck, scoală!

— Hei! copii, sculaţii, nu auziţi?

— Elefanţii!...

Marck, scoţînd afară capul din cort, strigă rîzînd:

— O! ce mai elefant!

Mathew, care şi el era tot atît de curios să vadă ce înseamnă năvala acestor elefanţi, cînd văzu pe autorul acestor trîmbiţări, surîse:

— O închipuire de elefant. Parcă e de cauciuc. Poţi să-l pui la gură şi să-l umfli. Ia ieşiţi afară!

Dînd urmare poftirii acestuia, dădură buzna să vadă şi ei minunea.

Un pui de elefant, mic cît un viţeluş, căruia îi curgeau lacrmile şiroaie din ochi. Ceva care făcu pe copii să se uite nedumeriţi unul la altul.

Bătrînul Sonoma se apropie şi zise:

— Ştiţi cine este, masters?

— Da ce, tu ştii?

— Da.

— Dar de unde? Cum poţi să-l cunoşti? Cum poţi şti cine e?

— Păi nu aţi văzut cum seamănă cu M’keke? Mi-au spus Niam-Go, că M’keke avea un pui, care-l însoţea totdeauna în expediţiile sale. Are şi el o dungă albă pe frunte.

Copiii, uitîndu-se mai cu luare aminte la elefant, văzură cu adevărat că are semnul lui M’keke. Marck, care totdeauna avea provizii de zahar în buzunar, ca un mîncăcios ce era, scoase o bucăţică şi o dădu acestui elefant micuţ.

Îl botezară Keke.

Acum expediţiei i se mai adăogise şi Keke, care repede devenise prietenul tutror. Era atît de simpatic şi pe tot atîta de folositor, încît totdeauna era pus în fruntea coloanei. Noaptea dormea împreună cu tinerii, care găsiră în el o minunată sobă vie, pentru nopţile reci ale Africei.

Keke, avea şi el o simpatie. Şi spre bucuria tuturor, aceasta era Joanna.

Era favorita lui. Noaptea, cînd dormeau cu toţii, veghea ca reptilele

veninoase să nu se apropie de ea. Dimineaţa, se lăsa în genunchi, ca Joanna să se urce mai lesne în spatele lui. Dansînd de bucurie, o pornea în fruntea coloanei, ţopăind ca un urs, cu toată frica Joannei.

— Zău, dacă nu sunt gelos! spunea de multe ori Marck.

— Să-ţi spun drept, frate dragă, dacă eu aşi fi elefant aşi prefera-o tot pe Joanna.

— Nici nu mă gîndesc, că mai e mult dela tine pînă la elefant. Depărtarea nu e mare.

— Haide! Haide! nu vă certaţi pentru un dobitoc! interveni rituos, Mathew.

Din fruntea coloanei, Joanna strigă:

— De care dobitoc vorbeşti, Mathew? De Luca sau de Keke?

Pufniră cu toţii în rîs. Însă hotărît, era că tot Joanna rămase prietena cea mai bună a lui Keke.

Keke nu era o greutate pentru ei, căci era foarte uşor de hrănit, el fiind un ierbivor convins.

Şi mergînd astfel spre apus, trecau zile după zile şi nopţi după nopţi. Şi era din ce în ce mai cald şi aerul mai apăsător. Proviziile de împuţinau. Hotărîră să trăiască numai din vînat. Nu era chiar atît de gravă situaţia, dacă desnădejdea nu ar fi făcut cuib în inimile lor.

— Cînd ajungem, Sonoma?

— Nu mai e mult, mister Luck.

— Luca, nu Luck. De cîte ori să-ţi mai spun?

— Yes, mister Luck, de acum voiu spune mister Luca.

Timpul era şi mai schimbător şi ceva parcă apăsa în aer. Parcă cerul devenise greoiu şi-i acoperea ca o mască de cauciuc încins. Cu toate că aerul părea încă uscat, ţînţarii începuseră să roiască în fiecare seară. Copiii luau în fiecare seară, cîte un gram de chinină. Într’o seară, Sonoma, prinse un ţînţar, mirat de prea marea lor mulţime, ca să vadă din ce neam fac parte. Uitîndu-se ciudat la cel prins, îl studie îndelungat şi spuse:

— E un ţînţar de apă! Cred c’am ajuns.

— Cum?

— Trebue să fie lacul Nairobi.

— Va să zică, am ajuns?

— No, master. Va trebui să mergem pe mal, în jos, spre miază-zi.

...Şi chiar a doua zi, porniră înspre Sud. Însă seară de seară, şi chiar de multe ori şi ziua, mai mulţi, tot mai mulţi ţînţari. Şi frigurile îşi făcură apariţia. La

început se îmbolnăvi Tengo, unul dintre purtătorii de bagaje. Trebui ca să fie purtat de alţi doi. În seara următoare, se îmbolnăvi Luca şi Marck.

Se aflau la o milă engleză de lac. Chinina nu mai ajuta la nimic.

În dimineaţa zilei care urmă, nu se mai putură pune pe picioare nici Sonoma, bătrîna călăuză, nici Mathew. Toţi se svîrcoleau în jarul febrelor palustre. Keke devenise infirmier de primă calitate. Fiind imun faţă de astfel de boale, se ducea zilnic la apa care se afla la o milă de locul unde boleau cei din

expediţie şi aducea, pe trompa sa, găleţile de pînză, pline cu apă. I le umplea Joanna, pe care o purta călare pe spatele său. Cei patru purtători de bagaje, care mai rămăseseră zdraveni, fugiseră. Într’o înserare, se întoarseră, tîrîndu-se cu greu. Numai Joanna părea că va scăpa cu vieaţă din toată pedeapsa asta. Zi de zi se ducea la marginea lacului, călare pe gîtul lui Keke, ca să aducă în cele două găleţi, o uşurare celor care se pîrjoleau lîngă copacii care nu dădeau nicio umbră.

Mai era puţină chinină.

O împărţiră cu toţii, fără deosebire de-i alb sau negru. Apa se împarte, la fel după jălanie şi durere.

Au trecut aproape cinci zile şi nu se vedea nicio îmbunătăţire.

Ziua de azi pare că este mai grea decît toate celelalte. Zzzzz! Ţînţarii bîzîie mai tare ca o sută de avioane. Sunetul acesta mărunt şi subţire, le distruge nervii. Zzzzz... zzzzzzz... fără oprire şi nădejde. Trebue iarăşi apă. Să le ude frunţile. Sonoma a ridicat puţin capul.

— Ce e bătrînule? Ai vrut să te jertfeşti pentru noi şi noi nu-ţi putem ajuta cu nimic!

— Nu-i nimic, miss Joanna.
— Dar ce-i?
— Veniţi mai aproape puţin.
— Vrei să-mi spui ceva?

Joanna se apropiase de Sonoma, care zăcea pe un balot la picioarele unui bătrîn boabab.

— Miss Joanna...

Au vorbit aproape o oră. Cu greu. Frigurile îl apucau şi-l lăsau pe bietul bătrîn, care nu putu să vorbească decît cănd îl mai lăsau frigurile. La terminarea acestei convorbiri gîfîite şi întretăiate de frisoanele cumplite ale frigurilor tropicale, Joanna se duse drept spre Mathew, care era, de drept şi de fapt şeful expediţiei:

— Nu mai am nimic.

— Nici chinină?

— Nici chinină şi poate că am să mă îmbolnăvesc şi eu. Cine ne va scoate din acest impas dacă nu luăm o hotărîre?

— Dar nu-i altceva de făcut, gemu cu greu Mathew, care intra iarăşi în prada unei crize, care dură aproape trei minute.

— Ba da, am să plec.

— Cum ai zis? Unde?

Răspunsul fu dat de altcineva, nu de Joanna. Răspunsul fu dat de însăşi urechile sale, care auziră în desişul vîjîitului ce zumzăia în ureche, în ciuda

febrei, tropăitul lui Keke care alerga ca un accelerat sub îndemnul unor strigăte: de sigur că era Joanna.

Se îndreptau spre răsărit.

Lacul Nairobi

Chiar pentru un bărbat este destul de greu să călărească un elefant. Cînd elefactul merge la pas, mersul lui provoacă un fel de rău de mare sau mai bine zis un fel de rău de uscat. Deci trebue să vă închipuiţi ce însemnează să călătorească o fetiţă de 16 ani, pe un elefant care nu merge la pas, ci în viteza unui expres. De fapt, este foarte cunoscut, că elefanţii se arată a fi unele din cele mai rapide animale. Merg uneori mult mai repede decît o girafă: Însă aceasta se întîmplă numai în rare ocazii. Şi atunci ating cu uşurinţă 30—35 de km. pe oră.

Joanna părea că ar cîrmui pe Keke prin degetul ei, căci acesta îi făcea chiar pe plac. Gonea ca şi cum ar fi înţeles disperarea ei. Pînă la Niam-Go, erau 320 de mile engleze.

— „Doamne ajută-mi să nu cad. Nu mă lăsa să cad!”

În goana halucinantă, Keke parcă ar fi înnebunit. Atît era de încordat în efortul său, încît nu ţinea seama de niciun

obstacol sau sdruncinătură, care ar fi putut să doboare pe biata fetiţă, care se agăţase cu braţele de gîtul lui.

Lagărul se vedea în ceaţa dimineţii ca un joc de păpuşi. Cortul aplecat într'o parte, părea ca beat. De fapt nu mai adăpostea pe nimeni.

— Sonoma! Marck!

Dar nimeni nu răspunse la întrebarea gemută a lui Luca. Nici Mathew, care somnola cu fruntea scăldată în sudoare, nici Marck care striga şi el după Sonoma. Dar Sonoma era dus după apă. Îi trebuiau aproape două ore ca să se întoarcă. Şi tot drumul acesta îl făcea numai pe brînci. Sonoma, care deşi era mai bătrîn de cît toţi, era şi mai rezistent. Făcea de trei zile încoace, cu ultimile forţe, acest drum al calvarului. Din calea aceasta ucigătoare nu se innapoia decît cu o jumătate de găleată, cealaltă jumătate vărsându-se pe drum. Cu un prosop murdar şi rupt, muia frunţile bolnavilor, dîndu-le astfel o iluzie de fericire. Răcoare!

În ziua aceasta, Sonoma mai slăbit ca niciodată, se întoarse dela apă abia după amiază şi nu adusese decît foarte puţină

apă pe fund. Mai mult nu putuse. Dădu apă bolnavilor şi apoi se tîrî lîngă trunchiul unui boabab pentru ca de acolo să privească încontinuu spre răsărit, aşa cum făcea de altfel în fiecare zi.

Dar o slăbiciune extraordinară îl cuprinse. Pînă auzise un sgomot surd, nu făcuse nicio mişcare din care să se deducă că e în vieaţă.

Dar sgomotul se apropia şi mai mult. Dar chiar în acel moment el nu-l auzi, căci capul îi căzu pe piept şi se prăbuşi la picioarele arborelui.

În zare îşi făcea apariţia Keke, urmat de o grupă de cincizeci de oameni, care fugeau în pas alergător.

Purtată de patru negri pe un hamac, venea şi Joanna. Se sculase acum în picioare, cu toată boala ei, căci se înbolnăvise pe drum şi ridicîndu-se în capul oaselor, începu să strige bătrînului şef Niam-Go:

— Acolo! Acolo, la boababul acela înalt.

În cîteva clipite fură lîngă trupul în nesimţire al călăuzei. Joanna, sărind jos din hamac, se repezi spre cort.

— Marck! Mathew! Luca! Răspundeţi, pentru numele lui Dumnezeu!

Se lăsă în genunchi lîngă Luca, care delira cu ochii deschişi:

— O! Joanna! strigă el recunoscînd-o cu greu. De cînd te strig şi nu mai vii!

Văzînd că sunt cu toţii în vieaţă, se duse la şeful Niam-Go, care era aplecat asupra lui Sonoma, cu care se împrietenise foarte mult în timpul aventurilor cu M'keke şi Massaï. Îl examină, punînd urechea la pieptul lui. Spuse încet:

— Trăieşte!

După cîteva zile erau cu toţii restabiliţi. Îngrijirile misterioase ale bătrînului şef Niam-Go, încetul cu încetul, îi adusese pe toţi la vieaţă. Îi învelise în

nişte scoarţă de copac, care mirosea urît a catran şi iată-i acuma sdraveni şi în toată puterea. După trei zile, cei cincizeci de Niam-Go, împreună cu şeful lor, îşi luară rămas bun dela prietenii lor albi. Iar expediţia micilor Armstrong, într'o bună dimineaţă, porni la drum, îndreptîndu-se spre Sudul lacului Nairobi.

Urmară cîteva zile de drum greu şi primejdios, căci trebuiau să străbată o bucată de pădure destul de periculoasă. Potecile trebuiau să şi le croiască singuri prin păianjenişul de liane. Acesta era atît de încurcat, încît trebuia aproape un ceas ca să înainteze o sută de metri. Şi pînă la lac, mai erau încă trei mile englezeşti, ceea ce face cam cinci kilometri şi jumătate.

Însă întîmplarea vru să-i mai încerce odată.

La un moment dat, Joanna se coborî jos de pe Keke, căci era nevoie de el ca să dea la o parte o bucată mare de lemn. Keke se îndreptă liniştit spre bucata aceasta lungă de arbore, o luă de mijloc cu trompa şi o împinse la o parte. Şi pe cînd făcea treaba aceasta cu greutate şi încetineală, se întîmplă nenorocirea. Dispăru deodată ca şi cum ar fi intrat în

pământ. Ţipete furioase se auziră peste cîteva clipe.

Keke căzuse într’o cursă părăsită, pentru elefanţi.

Era o groapă mare, adîncă de vreo zece picioare. Bietul Keke se învîrtea înfuriat de ici colo, ne ştiind ce să facă. Scotea trîmbiţări furioase din apendicele său nazal, făcînd ca să asurzească urechile tinerilor ce-l priveau încurcaţi. Îl strigară de mai multe ori, dar nu se potoli.

— Nu, ce e de făcut? se gîndi cu glas tare Marck.

— Să-l lăsăm oare aici?

— Nu vă e ruşine? Neruşinaţilor! ... Aţi uitat că v’a salvat vieaţa?

Cu o voce gata să dea în plîns, Joanna intervenise furioasă

— Bine, dar cum putem să-i ajutăm?

— Ba să-i ajutaţi cum o să ştiţi, căci el nu s’a întrebat aşa de idiot ca voi, cum o să facă să vă ajute, atunci cînd alerga de era să-şi dea sufletul, prin savana pustie în timpul nopţii.

Joanna isbucni în plîns, amărîtă peste măsură de nerecunoştiinţa lor.

Apoi adăogă:

— Treaba vostră! Puteţi să vă duceţi unde vreţi. Duceţi-vă!

— Cum aşa?

— Eu rămîn! N’am să mă mişc de aicea. Nici moartă.

Luca, care pînă atunci se ţinuse de o parte şi nu scosese nicio vorbă, se dădu mai aproape de ei şi cu un aer misterios, spuse:

— Voi aţi citit pe Kipling?

— Ce?

Strigaseră cu toţii.

— Da. Aţi citit pe Rudyard Kipling?

— Ce eşti nebun? Ce legătură are Keke cu Kipling?

— Ba are. O foarte mare legătură. Dacă l-aţi citit, vă veţi aduce aminte de o nuvelă a sa „Copilul elefanţilor”, în care

Kipling descrie cum un copil a reuşit, prin traiul comun cu elefanţii, să se apropie atît de mult de sufletul şi obiceiurile lor, încît se

putea înţelege cu ei, aşa cum se întelegea cu oamenii. Chiar la un moment dat a putut să ia parte la unul din cele mai stranii ritualuri ale elefantilor, pe care le-a văzut vreodată vreun om. E vorba de „Dansul Elefanţilor”. Ajunsese la acea perfecţiune a spiritului de observaţie, încît în orice moment putea să imite absolut toate sunetele pe care le scot fiarele pădurilor equatoriale şi tropicale.

— Nu, şi unde vrei să ajungi cu discursul acesta?

— Nu vă grăbiţi. E simplu de tot. Sunt anumite trîmbiţări de chemare ale elefanţilor, altele de cerere de ajutor, altele de a semnala numai prezenţa lor. Am căutat să bag şi eu de seamă la chestiile astea, tot timpul decînd îl avem noi pe Keke. De cîte ori nu trîmbiţa şi el aşa, fără niciun motiv şi noi nu luam în seamă. De multe ori, în aceste strigăte fără importanţă, i se răspundea. Ceva ca un ecou îndepărtat. Keke ciulea urechile şi mergea mai departe, liniştit. Cănd nu primea răspunsul, devenea neliniştit şi striga din trompa lui a doua oară. Şi repeta strigătul său pînă cînd i se răspundea mai curînd sau mai tîrziu.

— Ei şi? se impacientă Marck.

— Bine, dar nu observaţi că de aci se deduce că elefanţii ori unde s’ar afla, sunt totdeauna în legătură cu ceilalţi semeni ai lor? Ascultaţi cu atenţie strigătul lui de acuma. E straniu. E un strigăt de ajutor. În timpul liber m’am exersat să imit diferite sunete de animale şi am reuşit.

— Dar noi nu înţelegem ce legătură are cu Keke!

— Am să vă expun un plan. Voiu pleca singur în căutarea elefanţilor. Trebue să fie vreo turmă prin apropiere. Eri, pe cînd eram cu Sonoma după vînat, am văzut o mulţime de urme. Voi aşteptaţi-mă. Suiţi-vă cu toţii în copaci şi aşteptaţi-mă pînă am să mă întorc. Părerea mea este că Keke trebue salvat cu orice preţ.

Şi fără să-şi mai ia la revedere sau să mai zică ceva, dispăru în direcţia din care veniseră:

— Lucaaaaa!

— Master Luck, Maaaaster Luuuuck! Unde pleci?

Bietul Sonoma striga disperat.

După ce aşteptară în zadar un răspuns din partea lui Luca, se hotărîră să se urce cu toţii în marii eucalipţii, care se găseau în poiana aceasta. Îşi făcură nişte culcuşuri destul de comode şi nimeni nu mai mişcă.

Din depărtare se auzea din cînd în cînd strigăte de ajutor, scoase de trompă de elefant.

Keke, în groapă, se mişca neliniştit şi asculta cu atenţie aceste strigăte.

În aşteptarea aceasta de neîndurat, trecu o zi.

Şi nimic!

Era acum după amiaza zilei a treia. Keke, în groapă, se resemnase în nenorocirea lui şi nu mai scotea niciun geamăt.

Tîrziu, în după amiaza zilei a treia, un tremur cuprinse pămîntul. Negrii se înfricoşară şi se urcară şi mai sus în eucalypţi. Iar tinerii noştri nu întîrziară să le urmeze pilda lor. Pămîntul se sguduia ca prins de cutremur. Toate vietăţile codrului începură să fugă speriate, care încotro apuca. Şi fură cu toţii martorii unei întîmplări nemai-văzute.

Treizeci de elefanţi, veneau în rînduri dese, călcînd totul în picioare. Copacii se îndoiau sub apăsarea lor. Făceau acelaşi sgomot ca şi o uriaşă armată de demoni de oţel. Sub greutatea lor, pămîntul se îndoia. Cînd ajunseră sub copacii în care stăteau tinerii noştrii, se auzi un strigăt:

— „Heee-hooo-haw”

La acest ordin, elefanţii se opriră. În fruntea turmei de elefanţi se afla un exemplar frumos şi unic. Avea o mărime de două ori mai înaltă decît a celorlalţi

din turmă. Pe gîtul lui, cu un băţ în mînă era Luca...

Tras la faţă şi murdar, ars de soare şi de vînturi, părea şi el o sălbăticiune. Elefantul cel mare se lăsă în genunchi şi poporul din copaci văzu cu groază cum Luca se lăsa să alunece în jos şi cum se strecoară printre picioarele celor treizeci de elefanţi, care stăteau nemişcaţi ca nişte statui. Se duse la groapa în care era Keke. Se plecă spre el şi scoase din gîtlej un sunet din cele mai neauzite şi mai nelămurite de cei de sus. Keke răspunse cu trîmbiţări de bucurie nebună. Elefanţii ceilalţi, cînd auziră

glasul celui din cursă, se mişcară în grup ca să vadă ce era acolo. Elefantul cel mare, cel pe care venise Luca, se apropie chiar de marginea groapei. Se ştie cît de mare este inteligenţa elefanţilor. Dovadă vie este şi scena care urmă. Împreună cu Luca, care se urcase din nou pe gătul lui, şeful turmei de elefanţi, printr'un sunet neînţeles pentru cei care priveau din copaci, cu gurile căscate la toate acestea, mai chemă încă trei elefanţi de dimensiuni uriaşe, lîngă groapa nefericitului Keke. Fără ca să stea mult pe gînduri, ca şi cum totul ar fi fost de cu vreme hotărît, se aşezară de o parte şe de alta a groapei, cîte doui şi lăsîndu-se în genunchi, pe marginea acelei curse, îşi înnodară trompele pe sub burta lui Keke, ridicîndu-l la suprafaţa pămîntului, ca nişte macarale uriaşe.

Astfel fu scos Keke. Bucuria lui nu avea margini. Luca se dădu jos de pe elefantul cel mare, se apropie apoi de urechea lui, mormăi ceva. Atunci şeful turmei ridică trompa şi scoţînd un trîmbiţat sălbatec, porni în fruntea celor treizeci de elefanţi, pe acelaşi drum pe care veniseră. Din depărtare se auzi în curînd un strigăt de rămas bun. Luca şi

Keke, după o clipită scoaseră şi ei acelaşi strigăt de rămas bun, spre uimirea celor de sus.

Grupul celor „de sus” coborî jos. Ce bucurie pe toţi, dar mai ales pe Keke.

— Ia spune, Luca dragă, cum ai făcut?

— Ce să fac?

— Bine dragă, dar toată chestia asta cu elefanţii.

— E ceva cam încurcat. Dacă o să vă spun poate că nu o să credeţi.

— Ce să mai credem. Am văzut!

Luca se opri din vorbă şi uitîndu-se cu ochii în zare, se gîndi o clipă, la întîmplările care păreau atît de neînţelese şi care trecuse în ultimile zile. Ochii i se împînziseră.

— Nici eu nu mă aşteptam să iasă atît de bine, spuse el.

— Dar explică-ne şi nouă, cel puţin, ce-ai făcut în zilele acestea din urmă?

— Mai întîiu aşi vrea să mănînc ceva.

— Dar cum, ţi-e foame?

— Afară de frunze, n’am mîncat nimic, timp de trei zile.

Imediat, Joanna scoase din sacul de călătorie, o cutie de corned-boef şi nişte pîine uscată. Luca se repezi la mîncare ca şi cum n’ar fi mîncat de un veac. După ce

se săturăde-a-binelea, începu să povestească:

— Cînd am plecat dela voi, am mers pe poteca pe care noi am croit-o prin pădure. La un moment dat nu am mai putut regăsi urmele. Vegetaţia crescuse la loc, aşa cum numai în aceste locuri se poate întîmpla. Atunci, renunţînd să mai caut propriile noastre urme, am început să mă uit după ceva dovezi despre trecera vreunei turme de elefanţi. Am întrebuinţat cea mai simplă metodă, adică aceea de a căuta aceste mărturii în frunzişul copacilor. Este un lucru constatat, că atunci cînd mai mulţi elefanţi trec printr’o pădure,

lasă în urma lor, prin consumarea frunzelor din arborii copacilor mai tineri (ale căror frunze le plac nespus de mult) o dîră care se vede foarte bine, ca şi cum cineva ar fi tăiat frunzele acelor arbuşti, exact la o înălţime de trei metri, cam aceasta fiind înălţimea elefanţilor.

Marck întrerupse:

— Ascultă, tu vrei să ne baţi capul cu lecţii de ştiinţe naturale?

— Stai, dom'le un pic, acum reviu la subiect. După cum vă spun, am găsit urmele trecerii unei turme de elefanţi. Însă, judecînd după şoseaua suspendată pe care o croiseră în verdeaţa pădurii, trebuia să fie o turmă enormă. „Hee-how-ho! Hew-hoo-hoo!" am început să strig astfel strigătul lor de ajutor. Spre a mea mirare, la cîteva sute de metri dindărătul meu, primii răspuns puternic „How-hoo-hoo! Hee-How-ho!". Vă închipuiţi de sigur, care fu gîndul meu, cînd mă aflai în faţa unei namile de elefant cît M'keke de mare şi în urma acestuia veneau bălăbănindu-se, alte treizeci de urieşe închipuiri din astea. Şeful turmei, primul care se mişca înaintea tuturor, spre groaza mea, mă înşfăcă într'o clipită de mijloc şi mă ridică pînă la înălţimea ochilor săi, ca să

bage bine de seamă ce fel de gînganie mai e şi aiasta, de n’are frică şi se încumete să strige, întocmai ca elefantul, cînd se află în mare primejdie. Se vede că i-am fost simpatic, căci mă dădu mai departe, din trompă în trompă, pe la toţi cei treizeci de uriaşi. În

tot timpul acesta strigai strigătul de ajutor al lor. Şi nu făcui rău. Căci în felul acesta îşi dădură seama că este ceva neobişnuit. Şi ne împrietenirăm! De aci înainte ştiţi ce s’a petrecut.

Cascada Lacului Nairobi

După cinci zile de mers prin jungla deasă ca peria şi care părea cu neputinţă de pătruns, grupul celor patru tineri, împreună cu Sonoma şi cei cinci purtători de bagaje, se pomeni, într’o după amiază, în faţa apei.

Mathew întrebă?

— Ce apă e asta?

— Aceasta este Nairobi!

— Am ajuns?

— Nu se poate!

— Eu am spus că acesta este lacul Nairobi.

— Bine, atunci înseamnă că am ajuns.

— No, master, trebue să mergem cu mult mai departe, spre miază-zi. Acesta este numai mijlocul lacului.

Sfătuindu-se cu Sonoma, copiii au ajuns la gîndul că ar fi mai bine dacă ar merge mai departe cu pirogile.

— Bine, dar unde sunt pirogile?

Marck întrerupse nervos?

— Le vom construi!

— Crezi că e atît de uşor?

— În orice caz, cred că e mult mai uşor decît să mergem prin pădurile acestea umede şi putregăioase. Vom poposi aici cîteva zile şi le vom fabrica însăşi noi.

— Dar de cînd te pricepi şi cu chestinuni din acestea? De cînd eşti constructor de piroge africane?

— Cu ajutorul lui Sonoma şi cu amintirea celor citite, am nădejdea că voiu voi ajunge să fabric şi pirogi.

După ce Luca se sfătui îndelung cu Sonoma, strigă nişte comenzi la purtătorii de bagaje, ca să despacheteze totul. Campamentul se făcu sub nişte copaci care se aflau pe malul lacului, la vreo sută de metri. După ce se făcu focul de seară, se aşezară cu toţii în jurul jarului roş. Peste cîteva clipite, liniştea înserării fu risipită de strigătele unui hamal, care bucuros, spunea că prinsese peşte. Cum negrii sunt foarte dibaci în prinderea peştelui cu suliţele, peştele pe care îl adusese purtătorul, era mare şi gras, să fi fost de vreo opt kilograme.

— Master, am văzut caimani!

Mathew, Luca şi Sonoma se uitară cu grijă unul la altul. Caimanii sunt un soiu de crocodili foarte mici, însă nemaipomenit de cruzi. Ca nişte fiare trag omul în apă şi-l pun în nămol, în fundul lacului pînă ce putrezeşte. Cine începe în colţii lor, este pierdut fără nădejde.

...Acuma noaptea s’a lăsat.

E tîrziu. Stelele sclipeau pe bolta australă ca nişte felinare.

Dormeau toţi.

...A doua zi de dimineaţă se sculară mai devreme decît de obiceiu. Sonoma împărţi fiecăruia sarcinile pe care le avea de împlinit. Luară topoarele şi în cîteva ceasuri dădură cîţiva copaci jos. Erau doi minunaţi boababi. Să fi fost de peste doui metri grosime. Drepţi şi înalţi. Se puteau scobi două pirogi minunate.

În timpul acesta, băieţii şi cu Joanna, se duseseră ca să se scalde. Apa era de minune. Nici prea rece, nici prea caldă. Soarele puternic bătea în apă, făcînd-o să strălucească ca o oglindă de oţel. Joanna nu se băgase în apă. Stătea pe mal şi se juca alene în nisip. Mathew se depărtase mai mult de mal. Marck şi Luca se suiseră pe un bătrîn arbore plutitor. Stăteau liniştiţi şi se odihneau după cursa de înnot pe care o făcuseră. Deodată se auzi un strigăt de groază.

— Caimanul! Caimanul!

— Mathew! Mathew!

Mathew, care era cuprins de farmecul înnotului, tresări cînd se auzi strigat pe nume. Mai ales că numele său se afla alăturea de altul foarte puţin plăcut. Se

ridică mai sus, bătînd apa, ca să vadă mai bine ce se petrece. Văzu o linie care mergea ca un fulger pe faţa apei, lăsînd spume în urma ei: era un caiman, care înainta ca un fulger spre mal. Şi pe mal

era Joanna. Atunci Mathew se hotărî, Joanna trebuia salvată cu orice preţ. Îşi pipăi cuţitul de la brîu, pe care totdeauna îl avea la dînsul. Porni cu nădejde, mai repede ca o barcă-motor, într'un înnot crawl, combinat cu indian. Caimanul era înaintea lui cu cinci metri, Mathew îşi încordă muşchii să-i plesnească şi după un minut, care i se păru o veşnicie, ajunse la plaje în acelaşi minut cu caimanul. Dar era prea tîrziu. Acesta se repezise cu fălcile deschise spre Joanna. Într'o clipită, Mathew se hotărî. Se aşează între caiman şi Joanna şi aşteptă. Cînd caimanul, care în furia lui nu mai vedea nimica, fu la un lat de palmă de el, întinse mîna în care ţinea cuţitul ţeapăn şi drept şi cînd caimanul strînse fălcile, cuţitul i se înfipse între cerul gurii şi dinţi şi astfel nu mai putea închide niciodată gura. Mathew, asvârlindu-o pe Joanna la o parte, luă Winchesterul, care atîrna de un pom şi trimise în capul fiarei, care se svârcolea, trei gloanţe blindate. Caimanul se întoarse pe o parte şi muri.

Sub influenţa acestei întîmplări, care se putea termina rău, nu mai făcură de loc baie. Construirea pirogilor ţinu o zi întreagă. Pe seară totul era terminat.

Încercară aceste bărci africane şi apoi le traseră pe mal. Se întoarseră la cantonament. Făcură focul şi se strînseră unul lîngă altul tremurînd de frig. Mîncară. La urmă, luară o cafea neagră. O preparau sfărîmînd cîteva boabe de cafea în gamelă şi apoi o prăjeau la jurul focului de uscături. În timp ce beau cafeaua,

Marck puse o problemă, la care nu se gîndiseră:

— Va să zică, mîine dimineaţă ne vom îmbarca!

— Da! Şi?

— Ne vom îmbarca noi, am zis, dar Keke? Oare va avea loc în pirogă? Dar dacă nu-l ţine piroga şi se scufundă? Şi dacă refuză să se urce? Ce ne rămîne de făcut?

Salvatorul lui Keke, de astă dată fu Sonoma, care, după ce se gîndi puţin, spuse:

— Master Marck, am o idee. Keke are să meargă cu mine pe mal. Hamalii au să vîslească. Bineînţeles că o să ne pierdem din vedere.

Toţi fură de părere că aceasta este cea mai bună ideie. Şi plecară la culcare. După cîteva minute, la simphonia nopţii equatoriale, se mai adaogă patru instrumente foarte ciudate pentru aceste locuri. După cum vă închipuiţi, de sigur, rolul principal dintre aceste patru, îl avea Matew.

A doua zi de dimineaţă, Sonoma, călare pe gîtul lui Keke, porni înainte pe malul lacului. Pe lac pluteau cele două pirogi: într’una era Matew cu Joanna cu

doi hamali şi în cealaltă se lăfăia Marck, Luca şi hamalii. Porniseră de vreun ceas. Lacul era atîta de limpede, încît se vedea vegetaţia de pe fund.

După amiază însă, înaintarea deveni imposibilă. Un baraj de stînci împiedica înaintarea. Oricît se suciră, oricît se învîrtiră, totul fu zadarnic. Se aşezară atunci pe malul lacului, aşteptînd să vină Sonoma.

Peste cîteva minute, negrul apăru la orizont, călărind pe Keke.

Luca îi întrebă agitat:

— Spuneai că acest lac nu are niciun baraj.

Sonoma nu răspunse imediat, se duse liniştit pînă la stîncile de sub apă, se întoarse şi cu o mirare întipărită ca o pecetie pe faţa sa, ridică din umeri, zicînd:

— Acum nouă ani, cînd am fost aici, barajul ăsta de stînci, nu era!

Mirarea şi nedumerirea deveniseră generale.

Au hotărît să părăsească pirogile, pe care, după ce le-au tras pe mal, le-au ascuns sub frunzarele arborilor. Drumul l-au continuat pe jos. Cu cît înaintau, au observat că apa lacului se mişca înceată în direcţia în care mergeau. Pe măsură ce se depărtau de locul unde se găsea barajul, lacul căpăta mai curînd aspectul unui fluviu imens, din cauză că apa curgea acum cu o viteză care bătea la ochi. Keke părea nervos. Mai bine zis, nelinişţit. Din întîmplare, Luca se uită la busola pe care o purta la mînă şi dădu un strigăt:

— Sonoma, în ce direcţie mergem?

— Cum adică? Spre miazăzi! Spre Sudul lacului.

— Eşti sigur?

— Cum?

— Te întreb încăodată, eşti sigur că nu te-ai înşelat? Poate ai uitat drumul.

Fără să intervină în discuţie, priveau la figura

nedumerită a lui Sonoma care nu mai ştia ce să înţeleagă din toate întrebările lui Luca, întrebări care păreau misterioase.

Sonoma se apără de bănuiala că ar fi greşit drumul.

— Master Luck, am fost de multe ori pe aceste locuri şi pot să spun că niciodată nu m'am rătăcit.

De abia acuma interveniră Mathew şi Marck:

— Ce s'a întîmplat?

— Ceva ce nu pot să înţeleg. Busola nu mai arată Nordul!

Miraţi se uitară unul la altul.

— Eşti nebun?

— Cum?

— Nu sunt de loc nebun! Sînt foarte sănătos. Însă înainte de a ajunge la barajul de stînci, busola arăta Nordul!

În timpul acesta Keke începu să se frămînte. Cu greu îl putură linişti. Hotărîră să meargă înainte. De ce o fi oare Keke atîta de neliniştit?

La un moment dat, Sonoma se lăsă jos la pămînt, puse urechea şi spuse mirat:

— Se simte ca un fel de cutremurare a pămîntului. Se aude un uruit!

Tinerii controlară şi ei. Era adevărat. Ceva ce nu se putea desluşi bine. Ce putea oare să fie? Marck interveni energic:

— Să mergem să vedem ce e?

Urcînd o colină, cu Keke în frunte, care era

foarte greu de stăpînit, Sonoma, cu o figură de nepătruns, din care nu puteai bănui nimica din ce se petrecea în sufletul său, iar în urmă Marck cu Luca şi Joanna, mergînd înapoia hamalilor, aceştia ca să nu fugă de frică, căci dădeau semne de nervozitate mai mari decît Keke, reuşiră, după jumătate de oră, să ajungă în culmea acestui deal. Şi o privelişte minunată se înfăţişa ochilor lor.

O cascadă de o înălţime înfiorătoare îşi arunca apele dela 80 de metri. Apele sburlite de iuţime se prăfuiau în milioane de picuri mici şi nevăzuţi. Era ca o pînză de lumină udă şi rece, care se întindea peste fierbinţeala bănuită a savanei supraîncinse.

Sonoma spuse gîtuit de o îngîndurare ciudată:

— Ultima dată cînd am fost aici, în 1930, această cascadă nu era.

Teritoriul omului necunoscut

Starea sufletească în care se aflau eroii noştri, nu se poate descrie. Totul părea deacum cu mult peste înţelegerile

omeneşti şi nu găseau felul în care să se liniştească.

Însă cel mai mişcat părea Sonoma. El, care cunoştea locurile acestea ca’n palmă, el, care fusese de atîtea ori prin coclaurile acestea, nu putea să-şi mai iasă din mirare. Totuşi, în mintea sa se închega o idee foarte încurcată, pe care însă n’o putea lămuri stăpînilor săi.

Marck şi Mathew dădură dispoziţii lui Sonoma. Acesta, la rîndul său, ordonă hamalilor să depuie bagajele şi să se ducă mai la o parte, să se odihnească. Însă negrii erau foarte neliniştiţi. Se uitau în dreapta şi în stînga. Sgomotul cascadei se auzea tare, nesfîrşit şi asurzitor.

Mathew îl chemă pe Marck şi împreună plecară spre cascadă s’o cerceteze. În mintea lui Mathew se înfiripase o ideie. În afară de cascada Victoria, în Africa nu se mai cunoştea o alta. Oricît de slabe ar fi fost cunoştiinţele lor geografice, îşi dădeau seama că se aflau în faţa unui fenomen care depăşea ultimele descoperiri geografice.

Se înţeleseseră din ochi. Amândoi aveau acelaşi gînd şi se apropiară cît putură mai mult de cascadă.

Sgomotul era asurzitor. Într’o secundă, fură învăluiţi într’o pulbere atît de fină de apă pulverizată, încît în puţin timp fură udaţi pînă la piele. Deşi prin partea locului, nu se vedeau stînci vulcanice, ivirea totuşi fără niciun motiv a acestei cascade nu se putea explica, decît printr’o erupţie a vreunui vulcan care pînă acuma stătuse ascuns.

Deodată vocea ascuţită a lui Marck se auzi cu atîta putere, din locul în care se depărtase, încît Mathew alergă îndată într’acolo.

— Iată ce-am găsit!

Cu degetul arăta pe nisipul plajei nişte cartuşe de metal, care se aflau chiar în dreptul cascadei. Mathew se plecă şi luîndu-le în mînă se uită la ele cu

atenţie. Erau mîncate de cocleala verde, care atacase alama. Mai mult ca sigur că zăceau acolo de ani de zile, căci erau de un model foarte vechiu şi de un calibru care nu se mai întrebuinţa din 1932.

Întorcîndu-se spre locul unde îi luaseră pe ceilalţi, găsiră campamentul în ordine. Focul ardea liniştit. Sonoma, îngîndurat, învîrtea într'o frigare enormă de asupra jărăgaiului roşiatic, o bucată grasă de pulpă de antilopă. Keke părea că se mai liniştise. Marck chemă de o parte pe Joanna, pe Luca şi pe Sonoma şi ţinură un fel de mic sfat.

Mathew luă cuvîntul:

— Priviţi ce am găsit pe plajă!

— Ah!

Cuvîntul acesta de emoţie nu l-a spus numai o singură persoană, ci l-au spus cu toţii dintr'o dată.

Însă Sonoma mai avea ceva de spus:

— Cunosc cartuşele acestea!

Un trăznet dacă ar fi căzut în mijlocul lor şi nu ar fi produs mai multă tuburare decît spusele lui Sonoma.

Marck, cuprins de nedumerire, întrebă?

— De unde?

— Le cunosc de pe vremea cînd eram călăuza expediţiei Armstrong. Pe atunci se întrebuinţau foarte mult aceste cartuşe de alamă şi mai ales de acest calibru.

Acum în locul turburării, care cu cîteva clipe mai înainte le cuprisese sufletele, o mare bucurie le

umplea inimile. Aceste cartuşe coclite de vreme şi uitate, pe nisipul plajei, le spuneau că tatăl lor a fost pe aici. Ori dacă a trecut pe aceste locuri, nu putea să fie departe de aici. Era primul semn, dela începutul călătoriei lor, care le amintea despre tatăl lor.

Însă rămînea partea cea mai grea. Cum o să-l găsească oare? Tot Marck, care în momentele lui libere avea idei, fu acela care găsi o deslegare a problemei.

— Dacă am găsit aceste cartuşe, de sigur că pe aici, în jurul cascadei, vor mai fi şi alte urme despre aşezarea sau trecerea expediţiei Armstrong. Trebue să mai fi rămas ceva. Măcar o urmă cît de mică.

Mathew, care era de fapt şeful oficial al coloanei, fu de aceiaşi părere şi întorcîndu-se spre Sonoma şi spre ceilalţi le spuse cu voce de poruncă:

— Mîine negrii vor rămîne în campament. Vor fi lăsaţi să se odihnească, după ce vor fi făcut muncile de dimineaţă, pînă la întoarcerea noastră. Cercetările vor fi făcute numai de noi cinci. De altfel, vă daţi seama, că nimeni nu trebue să ştie unde ne ducem. Negrii, cum sunt de fricoşi şi bănuitori, s’ar

putea să se sparie într’atîta, încît să ne trezim fără ei. Acuma haide la culcare.

Cînd nu mai fu nimeni treaz, pe feţele tinere ale copiilor profesorului Armstrong, se afla un surîs, un zîmbet ce se adresa din somn tatălui lor pe care-l

simţeau în apropiere. Noaptea era liniştită şi numai în depărtare se auzeau cîteva hiene lătrînd.

Şi pentru prima oară în vieaţa sa, Mathew încercă să nu mai sforăie în somn. Părea lucrul acesta atît de neobişnuit încît, în somn, Luca întorcîndu-se pe o parte, bombăni: „Oare de ce nu mai taie lemne Mathew?”

A doua zi, dimineaţă, se văzu a fi o zi frumoasă. Era răcoare aşa că după ce luară o cafea, Sonoma, Mathew, Luca, Marck şi Joanna, pe care nu o puteau lăsa singură, deşi ar fi vrut să plece fără ea, se porniră în îndeplinirea planului lor de ieri.

Cînd fură cam la vreo două sute de metri depărtare de lagărul care se vedea în urmă, auziră înapoia lor un tropăit. Şi Joanna se gîndi:

— Gata, uite-l şi pe Keke, după noi!

Chiar el era. Deşi fusese legat de un copăcel, venea în goană, tîrînd atîrnat de piciorul stîng de la spate, bietul arbust de care fusese legat. Nu ştiau ce să facă cu el.

În cele din urmă, mai ales că Joanna pusese vorbă bună pentru el, îl luaseră cu

ei. Deşi el auzea, nu putea glăsui, aşa că nu se vedea cu ce ar fi încurcat.

După vreo cinci minute de drum ajunseră chiar în locul în care ieri găsiseră cartuşele. Nu se vedea nimica deosebit.

Căutară cu atenţie pînă tîrziu după-amiază. Soarele fierbea. Pietrele pe care călcau se încinseseră atît

de tare, încît frigeau picioarele. Pulberea apei, care se fărămiţa, fiind aruncată de la înălţimea aceia, cînd atingea piatra înfirebîntată, se prefăcea deîndată în vapori.

Keke nu prea fusese cuminte. Apa îl atrăgea la joacă. De vreo cîteva ori se vîrîse numai pînă la burtică în unda răcoroasă şi de abia la chemările supărate ale Joannei se hotărîse să fie ascultător şi să iasă din dulcea răcoreală. Chiar odată se vîrî şi sub torentul apelor cascadei. Crezură că greutatea apei ce cădea de la 80 de metri avea să-l turtească. Însă el ieşi cu veselie din grămada de apă care-i venea în cap şi luînd din val cu trompa, asvîrlea ca o stropitoare apa spre grupul tinerilor care-l priveau.

...Se apropia seara şi ei nu găsiseră nimica. Ce să facă oare? Nu erau descurajaţi de loc. Se gîndeau că dacă nu au găsit astăzi, vor găsi mîine. Nu trebue să-şi piardă răbdarea mai ales acuma, cînd se părea că se găsesc atît de aproape de cel pe care-l căutau.

Aşezîndu-se pe o piatră caldă, se uitau cum cad apele cascadei.

Joanna vorbi, rugîndu-se de fraţii ei:

— Ce-ar fi dacă am rămîne aici ca să privim căderea de apă în luminile asfinţitului? În seara asta va fi lună, aşa că nu ne vom întoarce pe întunerec la campament. Vă rog frumos, ascultaţi-mă şi pe mine. O să ne mai întărim sufletele la frumuseţea apei care se va colora în toate flăcările apusului.

— N’ar fi o idee rea. Mie frică numai să nu se neliniştească negrii.

— O! mister Luck, nu trebue să-ţi fie frică, ei nu au să dispară.

După cum se petrece la equator, noaptea se lasă dintr’o dată. Întunerecul coboară brusc şi lumina trece de partea cealaltă a jumătăţii globului pământesc. Era o lumină de basm. Nu era nici întunerec, dar nici lumină nu era. Totul plutea în nesiguranţa văzului, şi apele, care cădeau, erau ca o vărsare de albastră mătasă, peste unda violetă a liniştei de seară. La apus soarele se învăluise într’o mantie roşie aprinsă, care, pe măsură ce timpul trecea, se închidea la culoare şi făcea ca pulberea de apă care plutea în văzduh să fie ca un praf de sînge strălucitor şi ud.

Dacă un elefant simplu şi necultivat aşa cum era Keke, era şi el, cuprins de frumuseţea acestei privelişti, atunci de bună seamă că vă închipuiţi ce frumuseţe de apus era. Şi Keke, parcă furat de vraja acestui neînchipuit apus, încet, încet, parcă pierdut din simţurile sale, înaintă spre cascadă. Nu mai simţea nici o frică şi poate că de fapt nici nu-şi dădea seama de ce făcea. De abia tîrziu de tot

observaseră fapta aceasta. Strigară cu groază la el. Dar era de geaba de-acuma. Keke dispăru sub torentele cascadei. Năvala enormă a apelor se prăbuşi peste el.

— Aţi văzut, nu a căzut! strigă Joanna uimită de această minune.

— Este adevărat! Keke nu a căzut! Unde este?

Mathew se uită mai cu atenţie pe acolo pe unde dispăruse Keke şi se întreba de ce nu căzuse în drumul său spre căderea apelor. Şi spuse:

— Este ceva foarte ciudat. De abia acuma bag de seamă că este o potecă care duce pînă la cascadă. Oare este naturală această potecă sau lucrată de mînă de om?

Fără ca să-şi termine ideia, Mathew se duse spre acelaşi drum pe care păşise Keke. Nici strigătele disperate ale fraţilor săi, nici frica pe care o simţea înţepîndu-l ca un purece, nu-l opriră. Mergînd pe acelaşi drum ca Keke, pieri întocmai ca şi acesta sub cascadă. Şi nu se mai văzu.

— Aţi văzut că n’a căzut?

— Ce-o fi asta?

— Întocmai ca şi Keke.

Vocea lui Sonoma izbucni însă triumfătoare ca niciodată:

— Mister Luck, mister Luck!

— Ce e?

— Priviţi! Priviţi pe mister Mathew! acolo la cascadă.

În adevăr el era. Mathew în carne şi oase. Viu şi nevătămat. Era ca şi mai

înainte vesel şi hotărît. Cum de scăpase oare de moarte?

Mathew intrase iarăşi sub pînza de apă şi le făcea semne că vrea să vină şi ei într’acolo.

Atunci porniră şi ei pe acelaşi drum. Pe aceiaşi

misterioasă potecă care nu părea să fie făcută de mînă de om. Cînd ajunseră lîngă apropierea apelor care se prăbuşeau în gol, stătură o minută pînă să hotărască dacă să intre sau nu. Dar cînd se gîndiră că dincolo îi aşteaptă Mathew cu nerăbdare, se hotărîră şi pătrunseră sub pînza de apă. Fură udaţi într'o clipită. Şi cu mirare văzură că această cascadă avea în dosul ei un mare gol, un fel de gang, un fel de grotă. Sub pînza apei care se răsturna în jos, se afla o poartă de mărimea unei case cu trei etaje. Şi poarta de mînă de om era făcută, căci se vedea cu uşurinţă urma sapelor şi casmalelor.

Nu se poate descrie înmărmurirea eroilor noştri. Primul care se întoarse în trezie fu bătrînul negru, călăuza Sonoma. În timp ce gîndurile tinerilor se îndreptau să creadă că este ceva ce trece de înţelegerea omului, el gîndea în cugetul său, murmurînd cu şoapte încete ca pentru sine:

— Ăsta este un lucru nou. În 1930 această cascadă nu era. Şi nici stînca aceasta nu era pe aici. De unde-s oare toate acestea? Dela marele Zeu de sus?

Eu nu cred. Aicia, după cum se vede, este mînă de om.

Şi ca o întărire a spuselor sale, întîmplările din ziua aceia ajunseră la culme în clipa cînd se treziră cu toţii din vraja primelor minute.

Căci în fundul zării se vedeau lumini clipind. Era ceva de necrezut. Părea că este un oraş cuprins de haina nopţii întunecate şi privind la stele cu ochii

miilor de becuri. Cum de se putea oare aşa ceva în mijlocul Africei? Era cu neputinţă. Dar în curînd se dovedi a fi adevărat. Se auzea mereu un sunet ţiuitor care creştea mereu pe măsură ce se apropiau. Numai o albină mare cît un bivol putea să bîzîie atît de sbîrnîitor. Părea că este un avion. Dar se poate aşa ceva în aceste locuri? Dar sunetul, bîzîitul acesta se apropia din ce în ce mai tare. Şi deodată, ca un ţipăt în linişte, izbucni în noapte lumina albă orbitoare a unui reflector. Şi lumina arăta chiar locul unde se aflau prietenii noştri cuprinşi de ceea ce nu se putea pricepe. Da, era un reflector ce lumina ca ziua. Peste cîteva clipe, mai mult ca sigur că va lumina chiar pe eroii noştri.

Joanna ţipă:

— Gata, de acuma ne va lumina pe noi!

— Oare ce să fie? De unde această lumină de reflector chiar în mijlocul Africei?

Ca un răspuns la întrebarea plină de mirare a lui Mathew, pata de lumină se opri de-asupra lor şi chiar îi lumină din plin. Iar peste o clipă acel sunet se auzi din nou, mai tare, din ce în ce mai tare, şi

ceva ca un aeroplan care aterizează se opri lîngă ei. Peste cîteva minute putură să deosebească prin întunericul negru, căci reflectorul se stinsese dintr’odată fără veste, un corp ce semăna cu un automobil, dar putea să fie şi avion. Forma lui nu se părea a fi cunoscută. Nu semăna cu cele pe care le văzuseră ei pînă atunci. Era

turtit şi se vedea din faţă ca un săpun oval şi oblung. Ceea ce era de seamă şi mai ciudat, era faptul că acest curios automobil sau avion, nu avea roţi.

Şi fără de veste se auzi o voce:

— Who are you?

Tinerii nu răspunseră neştiind de unde venea vocea.

Din nou se auzi acel glas:

— Qui etes vous?

De data aceasta vorbise în franţuzeşte.

Şi acel care vorbise se învrednici să iasă din corpul acelui ciudat automobil sau avion sau rachetă sau ce va fi fost, fiind greu a lămuri ceea ce nici noi nu ştim. Era un om ca toţi oamenii. Nimic nu-l deosebea. Şi vorbi. Glăsuia ca orice om pe gură şi spuse cuvinte în mai multe limbi, neştiind de ce naţie erau copii:

— Vî găvărite po ruscki? Sprechen Sie deutch? Parla italiano?

Omul acesta care vorbea atîtea limbi, se dovedi a fi un om bun la suflet căci văzînd că băieţii stăteau uimiţi, cu gurile căscate, îi pofti să intre în automobilul lui sburător. Le vorbi în englezeşte căci după părerea lui i se părea că ei par să înţeleagă această limbă:

— Please to auto!

Şi spunând aceste cuvinte le arătă cu mîna maşina sa.

Copiii se hotărîră să se urce în automobil căci acest om nu se deosebea cu nimic de alţii, doar numai că se îmbrăca altfel decît erau ei obişnuiţi să vadă. Cînd intrară înlăuntrul avionului-automobil, văzură că era luminat şi că avea nişte scaune moi de catifea. Cînd se aşezară pe ele se scufundară uşor în moliciunea lor. Şi deodată simţiră un gol în stomac şi se simţiră plutind în aer.

Poate că nu a trecut niciun minut de cînd plecaseră şi vîjiind, aeromaşina se opri, sau cum se spune în cuvinte tehnice, ateriză, pe o terasă. De acolo fură poftiţi într'o cameră înaltă şi vopsită toată în roşu. Pilotul care condusese pe copii în acest loc, se duse la un fel de microfon care se afla în zid şi vorbi cîteva cuvinte pe care copii nu le auziră.

Peste cîteva clipe dintr'un loc al camerei, poate dintr'un perete sau poate din tavan, se auzi o voce care anunţă:

„Peste 30 de secunde va veni preşedintele Richard Armstrong".

— Aţi auzit? întrebă înmărmurit Luca.

Dar ceilalţi nu mai avură timp să răspundă, căci în cameră intră un bărbat

înalt şi voinic, cu părul alb şi îmbrăcat în nişte haine care se asemănau foarte mult cu ale şoferului care-i găsise.

Aşezîndu-se pe un scaun întrebă:

— Cine sunteţi voi?

— Bine, dar dumneata eşti stăpînul meu. Eu sunt Sonoma.

Uimirea fu foarte mare pe preşedintele Armstrong. Dar tot atît de mare era şi pe copii care nu mai pricepeau nimic din toate cele cîte se întîmplaseră decînd trecuseră de porţile cascadei.

— Da, e adevărat, tu eşti Sonoma! Dar copii cine sunt?

— Sunt chiar copii D-voastră, profesore, spuse gîtuit de emoţie Sonoma.

— Cum! strigă ca o fiară rănită de moarte Armstrong.

Şi ne mai putînd vorbi nimica se apropie de copii strîngîndu-i în braţe şi plîngînd cu hohote.

Partea III-a

Lupta pentru pacea cea de totdeauna

Ţara elementului 93

Aproape că nu există cuvinte în limba noastră cea de toate zilele în care să putem exprima toată bucuria şi fericirea unui tată care şi-a găsit pe cei patru copii ai săi. Era atîta de ameţit bunul profesor Armstrong pe cît de veseli şi fericiţi erau copii. Şi întrebă:

— Ce căutaţi voi aici în mijlocul Africei? Nu pot să înţeleg. Cît ai crescut de mare, Mathew? Şi tu Joanna, fetiţa tatei. Unde aţi lasat pe Mamma? Unde-i Maria? De ce nu-i cu voi? De ce tăceţi?

De ce? Ia uită-te la mine, Joanna! Vino ’ncoa. Unde-i

Mamma? A rămas afară? Ea de ce nu intră?

Copiii rămseră încurcaţi din cauza acestei întîmplări şi mulţimea întrebărilor la care nu se gîndiseră. Acuma nu ştiau ce să răspundă. Oare ce puteau să vorbească? Richard Armstrong, tatăl lor pe care-l regăsiseră după atîta amar de vreme, părea de-amu speriat. Şi parcă tot mai avea nădejde.

Jonna fu cea care îndrăsni să-i răspundă:

— Mamma a rămas acolo!

— De ce n’a venit?

— Mamma, Mamma ...a ... murit! Este acuma în cintirimul din Detroit.

Un geamăt de durere ieşi din pieptul lui Armstrong care, după cum se vedea după faţa sa schimbată deodată, suferea dureri supraomeneşti. Capul i se lăsă în jos şi două lacrimi calde i se iviră la colţurile ochilor. Apoi acestea se scurseră pe obraji.

— Cum? A murit Mamma? Din ce cauză?

Şi în vremea cînd spunea aceste cuvinte, o bănuială ne mai pomenită îi trecu prin minte. Oare nu era el de vină? Cum de putuse să uite tot ce-l legase de

America? Şi cîţi ani trecuseră? Da, mai mult ca sigur că el era vinovatul. Şi o căinţă supraomenească îi umplea inima.

Iar le întrebarea pe care o pusese adineaorea, copii povestiră toate întîmplările din prima parte a acestei cărţi.

Cînd terminară de vorbit, era aproape miezul nopţii.

Profesorul Armstrong stătea cu bărbia sprijinită'n piept, cu mintea frămîntată de gînduri. Copiii, aşteptînd ca să vorbească, se uitau la el cu dragoste. Le era totuşi milă de suferinţa lui.

Într'un tîrziu, îşi aduse aminte de tineri. Nici nu se spălaseră după lunga călătorie pe care o întreprinseseră prin pustiurile Africei. Le trebuia şi lor o mîncare caldă precum şi o haină curată. Se ridică de pe scaun şi fără ca să zică nimica se duse la un fel de ventilator, care totuşi nu prea semăna a ventilator şi care mai tîrziu se dovedi a fi un microfon, şi vorbi încet în el.

— Să vină la repezeală Croydes, să ia pe copii mei şi să-i ducă în apartamentul 34.756.454 Vmnb.

Peste un minut veni în camera în care stătuseră de vorbă, un bărbat scund şi

vînjos, cu o muşchiulatură cum nu mai văzuseră. Între îmbrăcămitea tatălui lor şi îmbrăcămintea lui Croydes nu era nici o deosebire. Era acelaşi costum simplu şi ciudat, croit dintr'o stofă moale şi subţire, cu pantaloni lungi şi strîmţi, care nu fluturau ca o fustă în jurul gleznelor. Haina era largă şi foarte uşoară. Nu împiedica mîinile în mişcările lor şi era închisă numai la un nasture. Acest Croydes era un om foarte cumsecade şi la care profesorul ţinea foarte mult. El era inginerul-mecanic de la serviciul 463.666 al teritoriului 93.

Peste cinci minute, Mathew, Luca, Marck şi Joanna, împreună cu Sonoma, se aflau iarăşi în camera unde îi aştepta Richard Armstrong, preşedintele teri-

toriului 93. Erau spălaţi, curaţi ca noii născuţi, şi primiseră fiecare cîte un costum la fel cu cel al tatălui lor şi cu al lui Croydes. Pentru Joanna nu găsiseră să-i dea haine femeieşti şi o îmbrăcaseră şi pe ea tot în pantaloni şi haină.

— Ei copii, cum vă simţiţi?

Profesorul Richard Armstrong sta pe un scaun, la o masă mare, acoperită cu cristal şi care mai înainte nu fusese în cameră. Era încărcată cu fel de fel de farfurii şi platouri pline cu mîncăruri aburinde şi frumos mirositoare. Dar era foarte curios că masa nu era acoperită cu faţă de masă. Tacîmurile şi farfuriile se aflau puse direct pe cristal.

Deabia după ce se desmeticiră puţin din privirea acestei mese încărcată de mîncări cu mirosuri ameţitoare, se învredniciră să răspundă tatălui lor.

— Ei, tată dragă. Ce să mai spunem noi? Totul aici ne ameţeşte şi ne încurcă şi de fapt încă nu putem pricepe nimica.

— Dar ce vi se pare vouă atîta de ciudat?

Mathew spuse:

— Vezi dumneata, de pildă la baie, ne aşteptam ca să fie nişte cade sau aburi cum eram obişnuiţi la noi la Detroit. Dar

cînd am intrat în camera de baie nu am găsit nici cadă şi nimic altceva. Şi deodată ne-am pomenit cu o năpădeală de apă din toate părţile. De jos, de sus, din dreapta, din stînga, din toate părţile ţîşnea prin sute de mii de găurele, că deabia mai puteam să respirăm. Şi apa nu era nici fierbinte

şi nici rece. Tocmai cum trebuia. Săpun era din belşug. Asta ne-a mirat foarte mult. Apoi ne nedumereşte tot aşa şi hainele astea. Din ce stofă sunt oare? Sunt atît de subţiri ca o pînză şi totuşi sunt calde ca o sobă.

Tatăl lor zîmbea la povestirea asta a lui Mathew.

— Ei, dacă aţi şti voi prin cîte a trebuit ca să trecem ca să ajungem la toate descoperirile acestea?

— Dar cum de aţi găsit casele acestea?

— Tu crezi că le-am găsit? Nu dragul tatii, tot ce vezi şi vei vedea aicia de noi a fost construit.

Făcu o pauză în care timp se văzu că se gîndeşte la amintirile sale.

— Acuma nu ar fi mai bine să ne aşezăm la masă?

De altfel se aştepta ca feciorii şi fata să nu mai aştepte o a doua invitaţie, aşa că văzînd că s'au repezit ca nişte tigri la tacîmurile din faţa lor, deşi s'ar fi cuvenit să fie cuviincioşi şi cu alte purtări, se aşează şi dînsul la masă.

Dar şi de astă dată se dovedi că niciodată nu va putea fi înduplecată curiozitatea omului. Căci glasurile

întrebătoare ale copiilor săi se auziră din nou:

— Dragă tată, spune-ne şi nouă ce fel de mîncăruri sunt acestea?

Vocea era a lui Luca.

— Carnea este cu un gust cum n’am mai întîlnit. Şi toate nu se aseamănă întru nimic cu cele ştiute de noi.

Şi tatăl răspunse cu o răbdare de sfînt:

— Uite ce e, în timp ce voi o să mîncaţi, eu am

să vă povestesc tot ceea ce văd că vă interesează. Poate că o să vă pară cam greoaie lămurirea mea, dar n’ar fi rău ca să o ascultaţi cu luare aminte căci n’aveţi nimica de pierdut ci numai de învăţat.

Glasurile întrebătoare de adineaorea răspunseră supuse:

— Da, tată, şi-ţi promitem că n’o să te mai sîcîim cu tot felul de întrebări.

— Atunci să încep. Dar nu e nevoie ca voi să vă opriţi din mîncare. Acuma, după cum vedeţi şi voi, am creeat, am înfăptuit, aici în mijlocul Africei, un fel de nouă lume, de nouă civilizaţie. Poate că mîine am să v’o povestesc şi toată istoria acestei ţări. Noi am căutat ca în această ţară pe care noi am făcut-o, să întrebuinţăm cele mai noui descoperiri din ştiinţă. Şi una din cele mai noui şi mai grele chestiuni care s’au ivit aici, era mîncarea. Şi ne-am aşezat ca să facem totul în această privinţă. După învăţătura unui savant care se cheamă Metnicov, vieaţa omului se scurtează din cauza mîncărilor grele. Din această cauză se formează în stomacul şi în intestinele omului nişte cuiburi de microbi. Aceşti microbi vin din mîncărurile grele, care sunt: carnea, grăsimea şi diferite altele.

Atunci noi ce am făcut. Am zis aşa: vom scoate toate otrăvurile din carne şi din grăsimuri. Astfel carnea înainte de a fi dată membrilor sau părtaşilor ţării noastre, este trecută printr’o transformare chimică. Se scoate din ea toate otrăvurile. Şi am făcut o lege. Toate alimentele sunt sub controlul biroului alimen-

telor şi productelor. Legumele sunt declarate primul rang al hranei. Apoi vin celealte. Fructele de asemenea sunt în mare cinste.

Marck sări cît colo:

— Va să zică din cauza aceasta nu simţeam noi gustul cărnii aşa cum eram obişnuiţi.

— Da.

Spunînd această afirmaţie, profesorul vrusese să întrebe pe copii dacă le plac mîcărurile, însă se răsgîndi, căci Marck şi Luca îşi luaseră fiecare în farfurie cîte trei patru şniţele pané şi mîncau de zor.

— Dar cu grăsimea ce aţi făcut?

— Vedeţi că mîncărurile sunt foarte grase. Nu?

— Da, dar nu le sleişte.

— Asta din cauză că noi am desfiinţat untura de porc. Se întrebuinţează numai la fabricarea săpunului. Toare mîncărurile se gătesc numai în uleiuri vegetale. Uleiu de palmier, de cocos, de nuc şi de sămînţă de bumbac.

În această vreme, terminînd masa, copii se gîndiră că trebuie să se ridice, însă tatăl lor ghicindu-le gîndul, le spuse:

— Staţi puţin, trebue să mîncaţi şi nişte prăjituri. Ştiu că şi înainte vă plăceau dulciurile.

— Cum adică, ai şi fabrică de zahăr? se bucură foarte tare Joanna căreia îi plăcea foarte mult zahărul.

— Nu, zahărul este desfiinţat.

— Dar atunci cu ce se fac prăjiturile?

— Să vă spun ce s’a întîmplat. Doctorii noştri au

descoperit că zahărul este greu la stomac şi poate omul să se îmbolnăvească din cauza lui de felurite boale. Însă din prăjiturile astea, dragă Marck, poţi să mănînci cîte vrei căci noi preparăm toate dulciurile numai cu miere. Cu miere de albine. Din mierea noastră limpede şi curată de albine poţi să mânânci 1 kg. şi nu ai nimica. Toţi albinarii şi cei care consumă miere, trăesc mult. Este de o mie de ori mai bună decît zahîrul, este mai hrănitoare şi mai sănătoasă, nu strică nici dinţii.

— Oare prăjiturile acestea sunt cu miere? întrebă Marck.

Însă nu mai fu nevoie de răspuns, căci după faţa luminată de dulcea lăcomie a prăjiturilor, se vedea răspunsul.

— Acum cred că a venit timpul ca să ne ducem cu toţii la culcare.

Copiii nu se codiră mult pînă să răspundă. Erau foarte obosiţi. Pleoapele li se închideau singure. Cădeau din picioare. Bătrînul Sonoma, care în tot timpul mesei nu scosese niciun cuvînt din cauză că nu făcuse altceva decît să se minuneze de faptul că-şi vedea pe fostul său stăpîn, se simţea cel mai viteaz. Ieşiră

cu toţii pe un coridor care se afla în faţa camerei.

Sub conducerea tatălui lor, ajunseră în faţa unei uşiţe de metal nickelat.

— Dragii mei, îmi închipui că la Detroit şi acum

se întrebuinţează lifturile. Noi aicea am întruchipat altceva, care numai puţin aduce cu strămoşul său liftul sau cum i se mai spune, ascensorul. Este un fel de lift care merge şi în sus, dar merge şi înlături, adică orizontal. Casele noastre sunt toate construite la mari distanţe unele de altele, în plină verdeaţă a cîmpiei şi cu ajutorul acestuia te poţi duce dela o casă la alta, precum şi dela un etaj la altul.

După ce deschise uşiţa, luară loc în încăperea mică a liftului, care semăna foarte cu canapelele unui automobil. Richard Armstrong apăsă pe u buton şi liftul se puse în mişcare cu o repeziciune formidabilă.

— Ei, ce ziceţi? Cum vi se par descoperirile secolului nostru?

— Cum adică „secolul nostru”? Ce vrei să zici cu asta. De cînd te-am găsit am băgat de seamă că tot vorbeşti de „vremea noastră”, „acum”, „altădată” şi multe altele ca şi cum ai da a înţelege că dumneata trăeşti în altă vreme şi în alt secol şi noi am fi rămas în urmă. Cum vine asta?

Întrebarea violentă a lui Marck nu puse în încurcătură pe tatăl lor. El răspunse:

— Da! Este ceva... hm... se pare că ai observat tu ceva, dar nu tocmai ceea ce trebuia.

— Cum adică?

— Sunt nişte lucruri pe care le vom descurca mîne de-abia.

Tocmai cînd terminară aceste cuvinte, ascensorul

se opri. Se aflau într’un al coridor, mai strîmt decăt cel în care fuseseră, dar vopsit într’o culoare mult mai dulce şi mai liniştitoare.

Şi Richard Armstrong, spuse:

— Iată-ne şi în casa pe care o am în folosinţă pentru locuit. Am tot ce-mi trebue aicia. Este tot ceea ce am putut inventa în timp de zece ani. Intraţi şi veţi vedea.

Dacă cineva ar fi apropiat încetişor urechea de uşa nickelată a apartamentului cu numărul 875.324 din casa Presidentului Teritoriului 93, ar fi avut de ce să se mire. Cum se poate ca în casa omului care conducea această ţară să se taie lemne. Da. Căci se auzea un sgomot de ferestreu de tăiat lemne. Însă, dacă cel care ar fi apropiat urechea de uşă ca să asculte, ar fi fost mai năstruşnic şi ar fi avut ochi năzdrăvani cu care să străbată zidurile, ar fi văzut că bănuiala era din adînc greşită.

Pe patru paturi scunde sau cum li se spune la magazin „Studio”-uri, dormeau liniştiţi şi cu feţele aprinse de oboseala zilei trecute, patru tineri. Dar mai era şi

un negru care se culcase pe un covor lîngă patul celui mai mare dintre tineri.

Şi sgomotul tăiatului de lemne ieşea din piepturile lor, Căci deşi omul în timpul zilei vrea să fie bun şi pare fără cusur, acestea ies la iveală noaptea. Căci Dumnezeu a înzestrat pe fiecare om cu un buhai pe care i l-a pus tocmai în nas. Şi vă închipuiţi ce tămbălău ieşea din cele patru trompe cu buhaiuri, plus unul de culoare neagră.

Şi poate în clipa cînd eroii noştri dormeau legănaţi pe perna viselor încîntaţi de muzica pe care şi-o cântau singuri, se auzi o fluerătură de sirenă ca la fabrică. Semăna la sunet parcă a trompetă de automobil.

— Sculaţi! Hai, sculaţi! Ce mai staţi? Sonoma unde eşti? Cheamă odată pe negrii ăştia somnoroşi. N’auzi, Mathew? Scoală!

Dar sirena aceia sună a doua oară...

Şi Marck, care sărise din pat numai în pijama şi cu părul vîlvoi, se opri în mijlocul poruncilor pe care le dădea în visul din care fusese speriat şi deşteptat de către sirenă.

— ... cum, nu a fost Keke cel cu trîmbiţa?

Şi după o clipă de năuceală mai adaogă:

— Dar ce mai e şi asta?

Mathew, de necaz că-l sculase din cel mai frumos vis, zise:

— Este că s’a găsit un om foarte deştept căruia în timpul somnului, i s’au înţepenit darurile minţii, nevrînd ca să-l mai slujească. Asta e, deşteptule!

— Cum adică? Ce vrei să spui?

— Nu mai spun nimic! Hai mai bine să ne spălăm şi să ne îmbrăcăm.

Mathew, fără ca să mai stea mult de vorbă, sări din pat şi smulse păturile de pe ceilalţi, care, supăraţi, se agăţau de cîteun colţ al păturii pentru ca să le mai rămînă cîteun pic de dulce somn.

Şi pe neaşteptate, fără veste, din perete se auzi o voce:

— Bună dimineaţa, domnişori şi domnişoare, precum şi ţie Sonomo! De ce vă miraţi? Sunt eu, tata. Vorbesc cu voi la televizofon. Vă văd şi vă aud. Cum aţi dormit? Dacă vreţi să vă spălaţi, o puteţi face în odaia de alături unde se află duşul pe care l-aţi mai încercat şi aseară. Aicia nu avem chiuvete sau lighene. Toţi trebue să facă baie de voie sau de nevoie.

Ei rîseră de gluma aceasta a tatălui lor şi strigară voioşi:

— Bună dimineaţa tată! Bună dimineaţa!

Şi Sonoma, politicos ca întotdeauna, rămase la urmă şi spuse şi el:

— Bună dimineaţa, Mister Richard!

— Bună! Bună să fie! Hai sculaţi-vă, spălaţi-vă şi veniţi la masă că vă aştept.

Şi glasul din perete tăcu.

Peste cîteva minute, se aflară cu toţii în faţa unei mese bogat încărcată. Tatăl lor îi aştepta. Îi sărută pe toţi, strînse mîna lui Sonoma şi spuse:

— Hai, dragă Marck, la masă că văd că deabia te ţii. Ştiu şi că ţi-e foame şi că eşti mîncăcios.

— Bine dragă taty, dar cînd vezi atîtea pe masă cum să nu-ţi lase gura apă?

— Da, aici cam ai dreptate. Am păstrat obiceiul vechiu american al break-fastului. Aveţi la îndemînă, ceai, lapte, miere, peşte proapăt, marmeladă, con-

serve, şuncă, ouă, jumări cu slăninuţă, rinichi prăjiţi la grătar. Dacă aţi mînca toate acestea la voi acasă, v’ar fi rău. Însă cu alimentele noastre trecute prin laborator nu este niciun pericol. În sticluţa aceia se află vitamine. La noi se folosesc în loc de sare sau de lămîie.

Marck întrerupse pe tatăl său, în timp ce mesteca cu gura plină:

— Nu mai este nevoie de sare nici de nimica.

— Ba este nevoie, dragul meu. Căci dacă am mînca aşa precum ne îndopam înainte nu am putea trăi decît 50—60 de ani. Însă nedistrugîndu-ne stomacul şi ajutîndu-l cu vitamine, putem trăi timp îndelungat şi sănătoşi.

— Dar putem să mîncăm cît vrem din alimentele acestea prelucrate?

Tot Marck era cel care întrebase.

— De fapt nicodată nu e bine să mîncaţi prea mult. Aşa că faceţi cum credeţi. Eu mă duc pentru că trebue să fiu la birou şi în inspecţie la uzine. La revedere!

— La revedere, tată! strigară cu toţii într’un glas.

Şi trecînd peste sfatul tatălui lor, se repeziră la ceea ce se afla pe masă şi în cîteva minute, nu mai rămase nimica.

Pe cînd mestecau mai cu vitejie, vocea tatălui lor se auzi din nou la televizofon.

— Am uitat să vă spun ceva. Pentru că să vă aflaţi la un loc cu gîndurile noastre şi cu ceea ce am

făcut noi pînă acuma, vă veţi duce în grădină şi veţi găsi un kioşc. Acolo se află o bibliotecă, cu scaune şi canapele. Veţi sta acolo toată dimineaţa căci ne vom vedea deabia la prînz. Veţi găsi o carte. Se chiamă „ISTORIA TERITORIULUI 93”.

Copiii făcură întocmai şi cetiră următoarele:

„În anul 1926, profesorul Richard Armstrong, făcînd din nou nişte socoteli ale unor experienţe chimice, se duse într’o după amiază de toamnă ploioasă, la prietenul său profesorul Neagoe, şi-i spuse:

„— Dragă Noe, uită-te puţin la socotelile aiestea! După cum ştie toată lumea care a făcut cîteva clase de liceu sau de gimnaziu, se învaţă la chimie, cum că savantul Mendeleiev, a făcut o tabelă, un tablou în care a scris toate elementele chimice, sau mai bine zis toate corpurile din acest univers, care stau la temelia sa. Dacă se numără toate aceste corpuri-elemente, pe care Mendeleiev le-a cîntărit în amănuntele lor cele mai mici, le-a aflat şi greutatea şi le-a hotărît în tabloul acesta locul pe care trebue să-l aibă. Ori ce s’a întîmplat? Lucrînd la nişte experienţe cu

elementul URANIUM, ia uită-te ce rezultate mi-au ieşit.

„Profesorul Noe Neagoe, care era doctor în Ştiinţele-Naturale şi Chimie, luă un creion în mînă şi vreme de un ceas întreg făcu fel de fel de socoteli pe carnetul din faţa biroului său de lucru. Cînd termină, se uită cîteva minute în gol şi se gîndi. Apoi glăsui:

„— Este ceva foarte ciudat. Socotelile tale sunt foarte adevărate. Tu ai descoperit ceva extraordinar. Ceva ce ar părea că e cu neputinţă. Dacă se vor adeveri şi experienţele pe care trebue să-ţi spun că e neapărată nevoe să le facem din nou, atunci nu rămîne altceva de spus decît că tu ai descoperit IMPOSIBILUL ELEMENT 93. Spun imposibilul pentru că pare chiar cu neputinţă să existe, căci tabloul lui Mendeleiev nu are loc decît pentru 92 de corpuri-elemente.

„Dar profesorul Armstrong se supără puţin:

„— Bine, dar ce sunt eu de vină. Chiar şi tu eşti de părere că socoteala mea este bună.

„— Nu-i nimica, răspunde liniştit profesorul Neagoe. Vom face totul împreună.

„Au trecut trei ani de cînd profesorul Richard Armstrong împreună cu Noe Neagoe, au lucrat seară de seară, noapte de noapte şi zi de zi la facerea experienţelor. Şi într’un sfîrşit de noapte, cînd în zare se vedeau albind zorile, au terminat.

„— Munca noastră nu a fost în zadar, Richard! spuse profesorul Neagoe.

„— Cred şi eu. Mai ales acuma cînd avem rezultatul în mînă.

„— Da, ai spus-o bine, avem rezultatul în mînă. Suntem siguri. IMPOSIBILUL ELEMENT 93 este! Este! Însă cea mai mare durere o avem că nu-l putem afla aşa cum se găseşte el pe pămînt. Căci pe aicea

nu este. Numai în două părţi de pe faţa globului pare să fie. Cel puţin aşa o arată aparatele noastre de precizie.

„— Da, surîse amar profesorul Armstrong. În fundul Oceanului Pacific!

„— Da, şi celălalt în centrul Africei. Acolo poate fi găsit.

„— Cred şi eu. Poate că numai acolo. Şi mă mir ce mai aşteptăm. Căci îţi dai seama că dacă-l găsim am pus mîna pe o avere cum nu s’a mai pomenit.

„Faţa profesorului Neagoe se întunecă.

„— Eşti tînăr, dragul meu, eşti tînăr. Crezi că banii sunt totul? Ce vom face cu banii? Ce-i vom lua cu noi după moarte? Însă ceea ce vom creia noi aici pe pămînt, ceea ce vom construi din punct de vedere universal, o descoperire, o carte, un medicament nou, nimeni nu ni le va putea lua. Şi chiar dacă vom muri, nu-i nimica. Operele noastre vor rămîne. Mai bine este să construeşti în vieaţă o statuie morală decît una pe care o va ridica primăria cu bani dela mila publică. Trebue să întrebuinţăm forţa elementului 93 numai pentru producerea binelui şi a bunurilor.

„— Şi cum atunci... Să renunţăm la descoperirea acestui zăcământ?

„— Nu... cu hotărîre nu! Nu vom renunţa. Se poate ca descoperirea acestui corp 93 să schimbe mersul Istoriei cu cîteva secole, sau în plus sau în minus.

„— Aşa că vom pleca?

„— Da!

„— Poate că vom aduce lumii timpuri mai bune.

„Trebuia găsit cu orice preţ, un motiv, o pricină pentru ca expediţia să fie organizată cît mai repede. Seară de seară, stăteau de vorbă şi-şi făceau planuri peste planuri.

„— Cred, după ultimile mele cercetări, că elementul 93, prin puterea sa are să schimbe ceva din trupul omului sau mai bine zis din muşchii săi.

„— Să ştii că m’am gîndit şi eu la chestiunea asta! spuse profesorul Neagoe. Însă mai este şi altceva.

„— Ce anume?

„— S’ar putea ca elementul 93 să influenţeze şi creerul omului. Rămîne de văzut dacă în rău sau bine!

„— Extraordinar! La asta nu m’am gîndit.

„Nu după mult timp, prin cererile profesorului Armstrong şi prin cunoştiinţele prietene ale profesorului Neagoe, ajunseră ca guvernul USA să pună la îndemîna profesorului Neagoe,

bani pentru formarea unei expediţii care să meargă în Africa pentru căutarea unor urme de animale preistorice, care vor mai fi rămas acolo.

„După două luni de la această hotărîre a stăpînirei ţării, un grup de 12 savanţi, în frunte cu Neagoe şi Armstrong, însoţiţi de 300 de meseriaţi, specialişti,

maiştrii, sub-ingineri şi laboranţi, împreună cu familiile lor, se îmbarcau pe vaporul „Transoceanic”, cu direcţia Mozambic. La plecare, profesorul îşi îmbrăţişă soţia şi copii care rămîneau la Detroit. Le făcu semn cu batista pînă cînd nu mai văzu cheiul care se pierduse în zare.

„Traversarea Atlanticului se petrecu fără de întîmplări neobişnuite. După o lună şi jumătate dela plecarea din Boston vasul Transoceania îşi făcu intrarea în portul Mozambic.

„La debarcader, pentru primirea delegaţiei, se aflau legaţiile americane şi engleze, precum şi autorităţile se stat ale Portugaliei, care era stăpîna acestei colonii.

„În trei săptămîni se aranjară şi trupele de negri-hamali care trebuiau să care bagajele expediţiei. Primiră jumătate din soldă înainte, iar restul urma ca să se dea la urmă, la întoarcerea expediţiei.

„Într’o dimineaţă, expediţia Armstrong-Neagoe plecă la drum cu direcţia la Sud de lacul Nairobi. După trei luni de întîmplări nemai pomenite, după drumul nespus de greu şi ucigător de

obositor, ajunseră în regiunea bîntuită de friguri a lacului Nairobi.

„Cu toate că aveau foarte mari rezerve de chinină, muriră 11 albi, bărbaţi şi femei.

„Neagoe şi Armstrong erau foarte mîhniţi din cauza aceasta.

„Vorbeau între ei:

„— De ce să moară oamenii aceştia? Au făcut

ceva rău. Cu ce-au greşit? E o ruşine pentru noi, căci deşi suntem oameni de ştiinţă, nu am dobîndit vindecarea acestor boale al căror leac încă nu e destul de bun.

„Profesorul Neagoe însă căuta să dea curaj lui Armstrong:

„— Dragă Richard, totul va fi în legătură cu ceea ce vom putea noi înfăptui cu elementul 93. Dacă vom ajunge vreodată să izbîndim în căutările noastre atuncia, tu să ştii că nu va mai fi nici o durere şi nici suferinţă pe acest pămînt.

„După ce trecură şi prin această grea încercare, la 29 Februarie 1930, au ajuns la partea extremă a Sudului lacului Nairobi. Instrumentele precise inventate de Neagoe, special pentru aflarea şi identificarea corpului element 93, arătau cu toatele că în preajma acestui loc se află un zăcămînt uriaş din acest corp. Rămînea numai ca ei să poată intra în stăpînirea acestuia.

„Pînă atunci se gîndiră că nu ar fi rău ca să facă un campament în aceste locuri. Şi astfel, cei 12 savanţi şi cei trei sute de oameni albi, îşi înălţară în apropierea sudului lacului Nairobi, corturile lor. Aici,

în acest loc, lacul era puţin adînc, cu o apă alintată cu unda subţire şi limpede. Încă nu trecuseră de partea cealaltă a lacului, care era în locul acesta îngust de se putea asemăna cu un rîu care stă pe loc.

„Neagoe şi cu Richard Armstrong se plimbau pe mal şi vorbeau:

„— Nu mai pricep nimic, instrumentele o arată precis că aici se află elementul 93. Ei bine, dar unde e? Săpăturile le-am făcut degeaba, căci nu au dat nimic la iveală. Numai pămînt şi pămînt. Nici urmă de 93.

„— Totuşi, eu nu mi-am pierdut nădejdea. Este aicia.

Richard Armstrong se opri deodată:

„— Bine, dar cum de nu ne-am gîndit! Noi încă nu am trecut pînă acum de partea cealalată a lacului.

„— Adevărat. Haidem să luăm o barcă.

„Strigară către conducătorul negrilor care era unul Sonoma, un exemplar răsărit şi inteligent, care le aduse împreună cu trei negri o pirogă scobită în trunchiu de arbore.

„Luară loc în ea numai Neagoe şi Armstrong. Vîslind singuri, ajunseră de partea cealaltă. Lăsînd piroga la mal, se duseră în cercetare. Tărîmul acesta era în altfel decît celălalt, era aspru şi uscat. Pămîntul era roşietic şi nu curpindea nicio bucăţică de verdeaţă. Niciun fir de iarbă nu creşte pe aici. Tot aşa nu băgară de seamă ca să fi văzut vreo vietate în

afară de cîteva şopîrle care se încălzeau la soare.

„— Ia uită-te într’acolo.

„Richard Armstrong strînse de braţ pe tovarăşul său.

„— Pare că este o grotă. Un fel de peşteră.

Nu-mi dădea în minte că există şi în Africa asemenea minuni ale naturii.

„Înaintea lor, cînd se apropiară mai mult, se înfăţişa o mare şi întunecată peşteră sau mai bine zis o intrare de peşteră întrucît ei nu vedeau decît intrarea ei. Era în apropierea apei lacului, care în partea aceasta, parcă curgea mai repede, pe cînd în părţile celelalte stătea cum stau toate apele. Dinlăuntrul acestei peşterii nu se vedea şi nu se auzea nimic.

„Noe Neagoe glăsui:

„— Ei! Ca facem acuma. Intrăm sau nu.

„— Intrăm cu orice risc. Nu înţeleg ce rost poate să aibe această peşteră. Trebue să intrăm. Ai chibrituri?

„— Dacă vrei să intri îţi trebue o torţă, nu chibrituri.

„Însă Armstrong nu mai dădu nicio ascultare prietenului său şi luîndu-i chibriturile din mînă, o luă înainte şi

intră în întunericul ce era înăuntrul peşterei. Neagoe se luă după el. Şi mare le fu mirarea cînd după ce nu făcură decît cîteva zeci de metri, văzură iarăşi lumină. Înaintînd cu băgare de seamă se aflară deodată în plină zi, într'un loc înconjurat de stînci şi al cărui sfîrşit nu se vedea pierzîndu-se în zare.

„Nu putea să rostească niciun cuvînt. Erau atîta de ameţiţi de această minune încît se aşezară în linişte pe o piatră cenuşie şi nu făcură altceva, vreme de un ceas, decît că se uitară în toate părţile.

Şi cînd Noe Neagoe, vestitul profesor de chimie se trezi din starea în care se afla, spuse:

— Mă duc şi aduc aici instrumentele noastre. În locul acesta sunt sigur că se află elementul 93.

Profesorul Armstrong răspunse bălbîind căteva cuvinte neînţelese.

Toată noaptea profesorii Neagoe şi Armstrong se frămîntară cum să facă să aducă la cunoştiinţa camarazilor lor această descoperire. A doua zi de dimineaţă se duseră peste lac, pe malul celălalt şi instrumentele pe care le luaseră cu ei, arătară că aici, după cum

crezuse profesorul Neagoe, se afla elementul 93.

După ce luară cîteo probă de pămînt din teritoriul cuprins între acele stînci, se înapoiară la lagăr şi pînă la 9 dimineaţa experienţele de laborator arătară că, în acel pămînt, se află, în mare cantitate, elementul 93.

Neagoe spuse:

— Sunt de părere că este vremea ca să punem în curent şi pe ceilalţi savanţi, camarazi ai noştri în ştiinţă, cu cercetările noastre. De sigur că toţi vor fi bucuroşi să audă o asemenea extraordinară veste pentru care de sigur îşi vor da tot efortul ca să ajute cu ceva, fiecare după puterile sale.

— Nu ştiu, mi-e frică să nu cumva să rîdă de noi.

— Nu avea nicio grije. Am să-i chem pe toţi la o şedinţă pe care am s’o ţin chiar astăzi.

Peste un sfert de oră, în mijlocul corturilor, se aflau adunaţi toţi oamenii albi din expediţia Arms-

trong-Neagoe. În centru se afla, lîngă un butuc de lemn gros, profesorul Neagoe. Lîngă el era Armstrong şi în jur cei 12 savanţi aşezaţi pe lăzi goale sau pe grămezi de frînghie.

Ceilalţi membrii şi părtaşi ai acestei coloane de oameni ce se îndraptau spre necunoscut în mijlocul Africei, se găseau şi ei spre a asculta cele ce avea de spus conducătorul expediţiei.

Profesorul Neagoe luă cuvăntul:

— Dragi colegi şi dragi tovarăşi, în 1929, pe baza cercetărilor întreprinse de prietenul meu profesorul Richard Armstrong, împreună cu dînsul am descoperit ceva, ceea ce ar părea de necrezut, imposibilul element 93.

O mişcare se observă prin toată asistenţa.

— ...calităţile sale par să fie extraordinare, V'am adunat aici pentru ca să fac apel la sentimentul D-voastră de sacrificiu, la iubirea faţă de omenirea în suferiţă, faţă de omenirea pe care trebue s'o ajutăm. În ziua de astăzi s'a întîmplat un fapt foarte însemnat în evoluţia expediţiei noastre, care în realitate a fost înfăptuită pentru găsirea acestui element. Însă, datoria noastră nu este terminată de

vreme ce noi nu am cercetat la faţa locului calităţile şi puterea acestui corp, de pe urma căruia putem să aducem omenirii sau mari binefaceri împreună cu fericirea sau nimica. Însă pentru aceasta ne trebuiesc oameni care să se sacrifice şi să se înscrie voluntari pentru colonia care se va forma aici, pentru a rămâne să studiem elemen-

tul 93. Cei care vor face aceasta, o vor face pentru întreaga omenire, pentru viitorul copiilor lor. Cel mai greu este de spus cît timp vom rămîne aici, căci aceasta nu o ştim cu precizie. De aceia voluntarii care se vor înscrie, să ştie că vor sta în pustietatea aceasta timp nelimitat. Nu se ştie pînă cînd.

Cu aceste cuvinte îşi termină profesorul Neagoe comunicarea sa. O mare mişcare se vedea în massa ascultătorilor. Mai ales în rîndurile celor mulţi. În rîndurile femeilor, maiştrilor, inginerilor şi ajutoarelor de tot felul.

Era curios că nimeni nu protesta sau cel puţin să-şi arate vreo nemulţumire la faptul că li se ascunsese adevăratul scop al expediţiei.

În acest timp, cineva, cu un creion în mînă, începu să scrie voluntarii.

Primii care se înscriseră au fost Neagoe cu Armstrong.

— Cred că onoarea de primul înscris se cuvine lui Richard Armstrong care este cel ce a descoperit elementul 93.

Lumea aclamă şi strigă:

— Al douilea trebue să fie profesorul Noe Neagoe.

Cel ce scria întrebă apoi:

— Cine se mai înscrie?

Savanţii expediţiei înaintară pe rînd şi-şi strigară numele cu vie mulţumire:

— Robert Weeyly!

— Benjamin Jeriche!

— Ben Beeb!
— Georg Trent!
— Anderson Bromfield!
— Macarie Bolee!

Fără ca să se mai audă bine numele care se pronunţa, mulţimea celor trei sute de membri ai expediţiei se înscrise în bloc, strigară cu toţii deodată numele lor, într’un vacarm din care nu mai înţelegeai nimica.

Şi fără veste, făcându-se tăcere, cineva strigă în acest timp:

— Să vorbească profesorul Richard Armstrong! Descoperitorul!

Făcîndu-şi loc printre mulţimea care ar fi vroit să-l ia pe sus, Richard Armstrong veni la mijlocul cercului şi grăi:

— Dragii mei prieteni de ştiinţă şi dragii mei tovarăşi de muncă viitoare! Nu pot vorbi prea mult, căci sunt prea mişcat de entuziasmul cu care aţi primit propunerea generoasă şi umanitară a profesorului Neagoe. Dincolo, pe malul celălalt se află locul unde se găseşte elementul 93. Trebue numai să aflăm cum poate fi obţinut. Pentru aceasta voi v’aţi oferit ca să rămîneţi aici. În zilele următoare, ne vom duce acolo cu tot

bagajul nostru şi vom începe munca noastră pentru fericirea lumei de mîine. Însă chestiunea aceasta trebue să se petreacă în cel mai mare secret pentru ca negrii să nu afle nimica. În timpul nopţii care vine, ne vom duce bagajele de cealaltă

parte, le vom pune în grotă şi bine înţeles, după ce le vom fi lăsat banii negrilor în campamentul de aici, ei negăsindu-ne, se vor duce cu Dumnezeu. În felul acesta ei vor crede ce vor vroi, iar noi nu vom mai avea pe cap fel de fel de cercetări despre dispariţia noastră.

După încheierea acestui discurs, pînă să izbucnească aplauzele, lumea tăcu toată, o tăcere care se auzi pînă în catapeteasma cerului, şi parcă în aceste minute se gîndi la ceea ce va urma de acum înainte. Şi după această clipă ce parcă se prelungi pînă dincolo de veac, sgomotul uriaş al entuziasmului oamenilor încălziţi de generozitatea faptei lor, izbucni din nou.

Au trecut patru luni de zile, de cînd cei 12 mari savanţi americani, cot la cot cu cei aproape 300 de lucrători de toate rangurile şi toate felurile, au construit pe malul unui limpede rîuşor, un campament de mai mare dragul.

Întreg teritoriul ce se cuprindea între stîncile înconjurătoare, a fost cercetat. Clima era pe aceste locuri cu totul diferită de ceea ce suferiseră în drumul pînă aici. Limpezimea aerului şi răcoarea

serii erau atît de frumoase şi dulci, încît semănau cu frumoasele zile din scumpa lor patrie pe care o părăsiseră. Locul acesta era atît de greu de găsit, încît mulţi dintre membri coloniei au crezut că nu mai e nevoie ca să ascundă intrarea. Însă profesorul Nelson, un mare

savant din statul american Alabama, a spus într’o zi:

— Este imposibil ca negrii care au plecat să nu fi dat de veste despre dispariţia noastră. Eu sunt de părere, spuse el celor adunaţi în jurul său, să mascăm intrarea într’un fel care s’o facă cu totul de negăsit.

— Cum aşa? întrebară Armstrong şi cu Neagoe, care se găseau şi ei printre ascultători.

— Foarte bine. Mi-a venit ideia plimbîndu-mă prin faţa lacului. Nu pare atît de greu de executat. Pur şi simplu, vom trage apa lacului peste gura peşterii făcînd un fel de ascunzătoare, sub o cascadă artificială. De sigur că această cascadă va fi una din cele mai mari din Africa.

Ceilalţi aprobară în totul ideia atît de ingenioasă a lui Nelson şi după căteva zile şi această treabă fu terminată.

Dar timpul trecea şi cercetările lor nu înaintau de loc. Neagoe şi Armstrong se odihneau într’o seară, după munca grea de peste zi, în nişte hamace.

— Dar cînd am venit am lucrat cu toţii ca nişte hamali!

— Douăsprezece ore pe zi, şi n’am găsit nimica.

— Nu înţeleg de ce vorbeşti cu tonul acesta, Richard!

— Cum să nu vobesc aşa. Doar le-am promis oamenilor aceştia că în puţin timp le vom da în mînă elementul 93. Însă iată că sunt patru luni de cînd căutăm şi nimca. Nimica!

— Dar de ce te frămînţi aşa? Ce nu ai încredere în aparatele noastre? Nu crezi în descoperirea ta? Există! Este! Trebuie să fie! Aparatele o arată cu precizie. Şi apoi oamenii nu sunt atît de neliniştiţi... Poate că numai... nu ştiu...

Armstrong sări din hamac şi spuse încet şoptit:

— Da, da... nu te mai ascunde!... şi eu am observat. Este cineva care şi-a pierdut răbdarea. Îl văd de mult că bodogăneşte. E Nelson. Şi-l şti şi tu. Ar trebui ţinut sub observaţie.

— Taci! Stăpîneşte-te.

Neagoe îl ţinea strîns de mînă pe Armstrong.

— Poate că numai ni se pare nouă aşa.

Şi astfel, deşi erau diferite păreri care se cam ciocneau cap în cap, soarta hotărî

ca la sfîrşitul lunei, elementul 93 să fie descoperit.

Cum de se întîmplase aceasta cînd de patru luni de zile cu toţii îl căutaseră prin toate părţile? Foarte uşor. De partea cealaltă a micului rîuşor se afla un mic deal pe care se aflau bucăţi de stîncă, ce încingîndu-se la soare, slujeau femeilor să întindă rufele spălate ca să se usuce. Pe acest deal se dusese în fiecare seară Tom, secretarul lui Neagoe să respire aer curat. Noaptea tîrziu văzuse nişte luciri ciudate care ieşeau dintr'un loc. Acolo scormonise mai înainte cu o clipă cu bastonul în pămînt şi lăsase pămîntul fărămiţat. Luă imediat în mînă acel pămînt şi fugi cu el la Neagoe. Punîndu-l în eprubetă şi turnînd peste acest pămînt acidul oxalic, aflară că acel pămînt era elementul 93 pe care îl căutaseră atîta timp.

Însă... Mai era şi un însă... Mineralul nu era elementul-corp 93. Era numai un amestec al susnumitului oxid. Trebuia ca să pornească din nou la lucru pentru ca să-l separe de oxigenul cu care-l unise natura.

S’au pornit cu multă rîvnă la muncă. Pentru că toţi se gîndeau la ceea ce aveau de gînd să construiască.

Şi în felul acesta a început marea epopee a construcţiei uzinei, în care avea să fie transformat mineralul care conţinea elementul 93.

În timp ce se construia marea uzină, doi savanţi lucrau şi ei la experienţe nenumărate de laborator. Erau Armstrong şi Neagoe.

Construcţia uzinei întîmpina multe greutăţi. Material nu se găsea. Trebuiseră să facă singuri cărămidă şi ciment. Le făceau toate cu mîna lor şi nu le era ruşine. Erau oamenii zilei de mîine.

Numai Nelson era desnădăjduit. Se plictisea. Totul i se părea pe dos.

— Totul a început să mi se pară o comedie.

Nelson vorbea pe un ton de înmormîntare, parcă cineva ar fi fost vinovat că pînă acuma experienţele încă nu reuşiseră. Vorbea cu unul din foştii elevi ai profesorului Noe Neagoe.

— Cum de puteţi să vorbiţi tocmai d-voastră aşa ceva? Domnule Profesor, dar dumneata eşti un savant. Colegii d-

voastră nu au desnădăjduit şi acuma îi bîrfiţi?

Asistentul era foarte mîhnit de ura aceasta ce domnea între Nelson şi ceilalţi savanţi.

Nelson răspunse tăios şi totuşi căutînd să împace lucrurile:

— Dragul meu, ceea ce vorbeşti tu acum îs numai prostii. Crezi sincer că o să iasă ceva din toată afacerea asta?

— Dacă d-voastră nu credeaţi, de ce v'aţi mai înscris voluntar? Dacă nu aţi fi vrut să lucraţi...

Nu avu timp să-şi termine vorbele care exprimau revolta sa cea mai dîrză, căci se auziră strigăte din laboratorul profesorului Neagoe, care se afla în apropierea lor.

Se repeziră într'acolo.

— Am găsit! Am găsit! Îl am în eprubetă!...

Profesorul Armstrong tocmai ieşea buzna din laboratorul lui Neagoe cu care lucra împreună. Striga şi dansa de bucurie. După el se ivi Neagoe.

Asistentul O'Hara veni lîngă Nelson şi-i spuse:

— Aţi văzut? Totul se îndeplineşte. Nu este chiar comedie.

Nelson îi întoarse spatele şi murmură:

— Bine! Bine! O să vedem noi pînă la urmă. Şi plecă.

Peste 28 de zile uzina era gata. Uzina sclipea albă în bătaia razelor soarelui. Nimeni nu s’ar fi în-

cumetat să facă aşa ceva, însă cei trei sute de oameni ai expediţiei Armstrong-Neagoe, trecînd peste toate greutăţile, izbîndiseră.

În ziua de 17 Septemvrie a început producţia în massă a elementului 93. Lucra uzina. A cîte 18 ceasuri din douăzeci şi patru cu două echipe.

140 de oameni de asemenea lucrau în două echipe la masivul unde se descoperise mineralul.

Trecuse cam o lună dela începerea producţiei. În ziua aceasta profesorul Armstrong trecea printr'o mare încercare, printr'o mare încurcătură sufletească.

Eri seară lăsase într'o eprubetă, în care făcea nişte experienţe fără mare importanţă, o soluţie, cam puţină, din elementul 93. Toată noaptea fereastra stătuse deschisă... şi soluţia dispăruse.

Toată ziua se frămîntă să afle cine putea să ia soluţia. Găsise eprubeta sfărîmată la picioarele mesei.

După ce întrebă pe toţi asistenţii, ajunse la convingerea că numai un animal poate băuse din greşeală acest lichid. Ori

singurul animal domestic al expediţiei era numai o pisică.

— Tom! Tom! Unde este Puma? Cine a văzut pe Puma? Asistentul răspunse din laboratorul său că nu o văzuse nimeni.

— Cum aşa? Nu au văzut-o nici ceilelţi?

— Nimeni, pentrucă chiar au întrebat unii?

Atunci Richard Armstrong se decise să plece singur în cătarea Pumei: Luîndu-şi bastonul şi wind-jakett-ul, plecă în plimbare prin tot cuprinsul micei lor ţărişoare.

Se făcuse cam ora 3 după amiază şi nici urmă de Puma. Totuşi, tocmai cînd se gîndea să plece spre casă desnădăjduit şi plictisit de acest mister, văzu ceva mişcîndu-se într’un tufiş.

Se duse într’acolo şi văzu pe Puma. Dar era oare Puma? Căci animalul acesta groaznic, nici pe departe nu aducea cu cel fusese frumosul motan Puma. Era ceva de neînţeles. Stătea acolo într’o stare de prostire, un animal de vre-o zece ori mai mare decît o pisică. S’ar fi spus că este un tigru, dacă nu ar fi fost complet alb. Şi totuşi trebui să admită că este pisica expediţiei întrucît purta aceiaşi

blană albă ca şi mai înainte şi aceiaşi ochi galbeni pe care-i cunoştea foarte bine.

O ideie nemaipomenită trecu prin capul lui Armstrong. Şi fuga se îndreptă spre laboratorul lui Neagoe.

— Cred că am descoperit, din întîmplare, tot aşa cum Röentgen a descoperit razele X, ceva ce depăşeşte toate cunoştinţele omeneşti de pînă acum.

Cu aceste cuvinte răspunse profesorul Noe Neagoe lui Richard Armstrong, care tocmai îi povestise întîmplarea de peste noapte, ca şi chestiunea cu pisica.

Şi vorbi din nou Armstrong:

— Într’adevăr totul este o simplă întîmplare. Însă mie mi se par de neînţeles toate acestea. Cum de a putut să reacţioneze în felul acesta neaşteptat elementul 93? Cum de pînă acum nu am obţinut niciun rezultat?

— Foarte simplu, pentrucă nici nu am încercat aşa ceva.

— Şi ce-o să facem acum?

— Eu mă gândesc la altceva, spuse Neagoe. Oare dacă s’ar aplica această putere a elementului 93, asupra omului ce se va întîmpla?

Armstrong rămase mirat de această ideie care lui nu-i trecuse prin cap. Se gîndi mult timp şi răspunse:

— Trebue încercat. Dacă animalele care dela începutul lumii s'au desvoltat numai în muşchi, sub puterea elementului au crescut în fiinţa lor fizică de zece ori, oare omul, care de cînd a luat fiinţă pe acest pămînt, a tot progresat numai din punct de vedere psihic, adică al minţii, al inteligenţii, nu cumva se va desvolta în urma unui tratament cu elementul 93, de zece, de douăzeci de ori, tot în această direcţie? Adică, să-i se mărească forţa minţii, forţa de a gîndi şi a lucra, de mai multe ori. Sau se va mări şi el ca animalele numai din punct de vedere muşchiular şi vom obţine atuncea un monstru?

— Se poate întîmpla şi una şi alta. Însă eu înclin să cred că numai mintea sa se va desvolta, corpul rămînînd acelaşi.

— Aşa aşi vrea şi eu să fie, dar cine va putea încerca această experienţă?

Cei doui profesori discutau iarăşi despre ultima lor descoperire.

— Cînd vom avea putinţa să facem proba pe viu a descoperirei acesteia, atunci deabia vom putea spune că am descoperit ceva. Aplicată asupra omului, puterea elementului 93, va acţiona în altfel. Adică nu cum s'a întîmplat cu motanul Puma. Creerul omului de sigur că-şi va mări posibilitatea de lucru, de atîtea ori cît vom voi noi.

Vorbea Richard Armstrong încălzit de puterile ce se deschideau acum în faţa omului. Însă Neagoe îl întrerupse:

— Da, ai dreptate, tot astfel cum putem calcula ca un animal să se desvolte de 5, 10, 20 ori tot astfel putem să hotărîm ca mintea omului să fie de 5, 10, 20 de ori mai puternică.

— Da, aşa am gîndit şi eu şi cred că am putut stabili şi cauza, căci puterea elementului 93 este de a activa (a activa înseamnă a face ca ceva să trăiască mai repede) materia, adică substanţa din care se află construit omul, indiferent sub ce formă se află ea. Mintea sau vieaţa omului pot şi ele să fie activate. Deci, dacă spunem că sub puterea elementului 93 am activat de 30 de ori creerul sau

vieaţa, înseamnă că în timp de un singur minut, au trecut 30 de ani.

— Înţeleg ce vrei să spui, grăi Richard Armstrong. Deci, dacă noi vom voi ca să scotim puterea de activare a elementului 93 de 100 de ori într’un minut, cel asupra căruia s’a aplicat aceasă putere, fie că este

animal fie că este om, va fi de 100 de ori mai mare şi mai puternic, ca fizic sau ca inteligenţă. Adică într'un singur minut, a trăit 100 de ani şi a căpătat puterea de pătrundere pe care ar fi căpătat-o de altfel urmaşii lui în timp de 100 de ani. Adică creerul acestui om a trăit într'o clipă 100 de ani, şi a devenit mai înţelept ca şi cum ar fi trăit aceşti ani de-a-rîndul. Deci noi dacă suntem în 1931, totuşi dacă vom încerca această experienţă, vom trăi cu minţile noastre în anul 2030. Astfel de oameni vor da cu aceste minţi o muncă de 100 de ori mai repede şi mai valoroasă.

A doua zi după această convorbire, ce avu loc între Noe Neagoe şi Richard Armstrong, toată colonia fu convocată la a doua conferinţă.

Cu deosebită căldură şi entuziasm, profesorul Neagoe expuse teoria lui Richard Armstrong. Lumea întreagă se sculă în picioare şi aplaudă furtunos, cu ovaţii cînd auziră astfel de descoperiri care nu se aud în toate zilele.

— ...acum fiecare îşi poate închipui ce însemnează să poţi avea o asemenea minte care să se afle înaintea epocei în care trăim cu 100 de ani, să poţi vedea

deodată, limpede, lucrurile pe care noi deabia le înţelegem. Este drept că proba nu s’a făcut. Dacă cineva dintre D-voastră ar înţelege să se sacrifice

pentru ştiinţă şi ar vrea să se ofere voluntar pentru a se încerca asupra lui experienţa, are şansa de a ajunge sau un geniu sau...

În sală era o tăcere mormîntală. Dintr'un colţ al amfiteatrului se auzi vocea lui O'Hara:

— Dacă domnul profesor Armstrong, va binevoi să încerce experienţa pe mine, sunt dispus să suport orice risc.

Strigăte de brava se auziră în sgomotul şi aclamaţiile iscate după declaraţia lui O'Hara.

Îşi dădeau cu toţii seama că de rezultatul acesta depinde foarte mult viitorul omenirii. Poate că nu vor mai fi războaie şi va fi numai muncă, totul va fi numai pace. Acestea bine înţeles că se vor datori creerului aceluia care va descurca amarul celor 100 de ani pe care îi va trăi într'un minut.

Şi în noaptea zilei de Sîmbătă spre Duminică, Richard Armstrong şi cu O'Hara au stat împreună în laboratorul profesorului Noe Neagoe.

Richard îl întrebă calm, cu o emoţie stăpînită:

— Ţi-e frică, O’Hara? Dacă vrei mai ai timp să renunţi.

— Nu!

Armstrong, după ce-l privi lung pe tînărul acesta, care îi fusese elev se gîndi un moment şi spuse:

— Începem!

— Da, sunt gata!

După ce aplicaţia elementului 93 fu gata, Richard,

veghiind, aştepta cu groază rezultatul. Se temea ca nu cumva O'Hara, să nu se desvolte ca fizic, transformîndu-se într'un uriaş de cine ştie cîţi metri. Dar nu se întîmplă aşa. Numai puţin parcă forma craniului se modifică. Însă numai dacă te uitai cu atenţie se vedea bine.

O'Hara fu cuprins imediat de un somn adînc şi liniştit. În schimb Richard stătu de veghe toată noaptea, pînă dimineaţa tîrziu. Şi munca sa îi fu răsplătită. Căci pela 6 şi jumătate, O'Hara se trezi. Şi vorbi spre uimirea lui Richard:

— Îmi dau seama de tot ce s'a petrecut. Însă sunt un altul. Acum nu am timp să vorbesc. Trebue să încep să lucrez. Pe cînd dormeam mi-a venit o idee. Trebue inventată o sistemă de a produce ploaie la comandă. Înţelegi? Am totul în mînă. Trebue să aplicaţi metoda aceasta asupra tuturor fără deosebire dacă sunt învăţaţi sau muncitori.

La orele 8,20, în ziua aceia, fu întrunită a treia conferinţă a coloniei. Profesorul Armstrong prezentă pe O'Hara, care dădea dovadă de a fi complet normal. La toate întrebările răspundea cu o înţelepciune ce se dovedea a fi mai

presus de cea întrebătorilor. Profesorul Neagoe propuse ca să se aplice puterea razelor elementului 93 şi asupra celorlalţi savanţi. Cu toţii fură de acord şi strigară urale pentru această ideie.

O’Hara se ridică în picioare şi cu o voce care acoperi sgomotul mulţimei, spuse:

— Cer cuvîntul, dacă nu e cu supărare!

— Cu plăcere, O’Hara, răspunse profesorul Armstrong, dela tribună.

— În cîteva scurte cuvinte am să vă împărtăşesc o nouă ideie a mea şi rezultatele care se vor obţine prin aplicarea ei. Astăzi de dimineaţă, între orele 7—7,20 am descoperit următoarele: cu cît omul este mai predispus la învăţătură, cu atît mai mult se va desvolta din punct de vedere al inteligenţei, sub influenţa razelor elementului 93, însă dacă omul va avea înclinaţii spre lucrul manual, spre meşteşuguri, atunci se vor desvolta la el într’o mare proporţie şi muşchii, căpătînd o forţă ce încă pînă acum nu a existat. De aceia vă rog pe D-voastră, D-lor profesori, în mod special, să aprobaţi ca toţi membrii coloniei noastre să se bucure de binefacerile muncii lor, de binefacerile descoperirii profesorilor Armstrong şi Noe Neagoe. Colonia noastră în felul acesta va avea foarte mult de cîştigat, căci toţi se vor desvolta într’o proporţie de 100 de ori

mai mare de cît a fost, unii din punct de vedere mintal, alţii şi din punct de vedere mintal şi fizic, în aşa fel că totul şi toate vor prospera într’un timp scurt. Apoi, avînd în vedere că veţi trăi cu toţi în mai puţin de un minut, aproape 100 de ani, veacul nostru nu va mai fi cel al anului 1931.

În mica noastră republică vom trăi anul veacului XXI, anul 2031.

Aplauze furtunoase izbucniră la terminarea acestei comunicări. Nici nu se poate descrie în amănunţime tot entuziasmul care cuprinse pe toţi cei 300 de membri ai coloniei. Strigătele de bravo nu mai conteneau.

Şi de la ora 10,30 au început să fie cu toţii trecuţi pe sub razele elementului 93. La început, sub conducerea lui O'Hara, apoi, cînd Richard Armstrong se trezi din ameţeala care urma după această experienţă, luă el conducerea.

După ce treceau pe sub razele 93, toţi se cufundau într'un somn adînc. După cîteva ore se deşteptau. Cu toţii erau uimiţi de forţa minţii lor şi de forţa şi voinţa de a munci fără încetare, care îi cuprinsese. Le era dor de muncă. Asta simţeau. La ora şase se termină operaţia. Cu entuziasm şi cu însufleţire, se îmbrăţişau cu dragoste frăţească muncitorii cu savanţii, care descoperiră acest minunat element.

De acuma voiau să înceapă o vieaţă nouă. Totul va porni pe baze noui. Elementul 93, care se găsea în cantităţi imense, va fi întrebuinţat ca aliment, ca

generator de energie, de forţă ca un carburant şi combustibil, deci prin puterea lui, se va putea face totul.

N’a trecut mult decînd regiunea cuprinsă între munţii necunoscuţi de la Sudul lacului Nairobi, a fost cuprinsă în domeniul de exploatări şi cercetări al

misiunei de sacrificiu universal, Armstrong şi Neagoe.

După experienţa hotărîtoare care s'a aplicat în trecut tuturor membrilor, o activitate care ar fi părut anormală altor oameni, a cuprins cu înfrigurare întreaga colonie.

Însă în ziua de azi, 1 Ianuarie 1932, de sigur că tot restul lumii serbează Anul Nou. Aici, în mijlocul tuturor membrilor coloniei, profesorul Neagoe, a ţinut un înflăcărat discurs despre misiunea acestui grup de oameni, socotit de restul omenirei ca pierdut pentru totdeauna.

Toată colonia a fost foarte impresionată. Femeile mai sentimentale, plîngeau.

Încă din a doua zi lucrul a început mai intens, mai cu forţă, mai cu multă voie bună. Rezultatele ce se obţineau erau formidabile.

Programul viitor era fixat la producţia cît mai mare a elementului 93. În acest program, se prevedea de asemenea în mod special producţia de case de locuit în conformitate cu modelul nou al architectului Brumfield.

În Februarie 1932, un lucrător de la uzina de descompunere a elementului 93, se prezentă la biroul profesorului Armstrong. Fu primit imediat.

— Domnule profesor, îmi daţi voie să vă prezint nişte planuri pe care vă rog să le impliniţi D-voastră.

Armstrong se uită uimit la acesta.

— Dar ce s’a întîmplat, Johnson?

Foarte liniştit Johnson răspunse:

— Cred că am descoperit mijlocul de a produse un izvor de energie de o valoare care nu se poate calcula. Totul se bazează pe propietăţile elementului 93.

Armstrong păru că pricepe ceva şi spuse:

— Stai jos şi explică-mi!

Discuţia se prelungi pînă noaptea tîrziu, căci au stat de vorbă pînă în zorii zilei.

De la înflăcărata discuţie ştiinţifică ce a avut loc între Armstrong şi lucrător, au trecut cam vreo două luni şi jumătate.

În tot acest timp au fost discuţii aprinse, care însă nu trebue să se confunde cu cearta. Erau convorbiri în legătură cu descoperirea nemaipomenită a lui Johnson. E drept că nu era terminată şi nici perfecţionată, însă în timpul lunilor Februarie, Martie şi Aprilie, laboratoarele au lucrat din plin şi în cel mai mare secret. De două ori Neagoe, Armstrong şi Johnson au ieşit prin trecătoarea care da în afara teritoriului 93 şi s’au înapoiat peste cîteva ceasuri, complet schimbaţi la faţă de parcă ar fi asistat la cine ştie ce

grozăvie. Însă în privirile lor, care luceau, era şi mîndrie.

În ziua de 1 Mai, care şi pe teritoriul elementului 93 se serba ca ziua muncii, tot aşa cum se serba pe întreg globul, se convocă întrega colonie, în localul Blocului Central care era de curînd terminat. Fusese

construit într’un timp record de două luni de zile. Aici se aflau instalate laboaratoarele celor care conduceau societatea veacului XXI.

În seara acelei zile nimeni nu lipsea.

Cînd intră profesorul Neagoe, toţi aplaudară şi se sculară în picioare.

Acesta se urcă la tribună şi începu să vorbească:

— Vă rog să ascultaţi cu multă atenţie şi bunăvoinţă vorbirea mea, întrucît este de foarte mare importanţă pentru viitorul lumii noastre în care trăim şi pe care vrem s’o schimbăm. Toate cele ce vor urma poate vi se vor părea searbede şi fără de vieaţă, însă nu trebue să uitaţi că trebuesc învăţate şi îndelung rumegate.

„În 1896 savanţii discutau asupra originii razelor X. Cum aceste raze au propietatea de a trece prin corpurile opace, acest fenomen exteriorizîndu-se prin fluorescenţă, mai ales la anumite substanţe. Acest lucru convinge pe savantul Henry Bequerel să experimenteze dacă lumina fluorescentă este cu totul absorbită de către corpurile opace, sau dacă poate să le străbată. Pentru ca să afle aceasta, Bequerel expunea diverse corpuri fosforescente la

lumina solară, aşezînd sub el o placă fotografică învelită într’o hîrtie neagră. Printre substanţele fosforescente cu care experimenta erau şi anumite săruri de uranium. Întîmplarea l-a făcut ca să constate că aceste săruri de uranium erau singurele capabile să impresioneze placa fotografică. Deci sărurile de uranium emiteau spontan, fără vreo acţiune din afară, nişte radiaţiuni invizibile cu o mare putere de pătrundere.

„Doui ani mai tîrziu, soţii Curie au descoperit radioactivitatea.

„Cu timpul s’a ajuns la concluzia că atomii, în ultima analiză, sunt mai departe divizibili în alte părticele mai mici. Descoperirea acestor raze de cître diferiţi chimişti şi fizicieni, l-au dus pe Johnson la aflarea unei legi în baza căreia atomii pot fi desfăcuţi.

„De exemplu, dacă atomul unui corp are greutatea de 80 şi printr’o bombardare cu anumite mijloace electrice îl despărţim în mai multe părţi atunci greutatea lui va fi mai mică. Dacă va fi 50 sau 40 atunci corespunde cu greutatea atomului unui alt corp.

„Cred că aţi înţeles cum vine această chestiune. Dintr’un corp se poate avea un alt corp. Însă se întîmplă că în timpul desintegrării atomului sau mai bine zis în timpul desfacerii unui atom, se desvoltă o energie atît de mare încît, cu un litrul de apă, se poate produce destulă forţă pentru a mîna un vapor de pe un continent pe altul. Energia care se deslănţuie poate poate însă a fi încătuşată în folosul nostru şi astfel să o punem la muncă. Cu mijloace nemaipomenit de ieftine vom avea un mare folos, căci munca braţelor omeneşti nu va mai fi necesară şi atunci oamenii vor mai avea timp şi pentru îngrijirea sufletului lor. Pîinea nu se va mai căpăta cu sudoarea frunţii ci va fi dată tuturor după meritele pe care le au.

Obosit de atîta vorbire, în care trebuise să explice lucruri destul de grele, profesorul Noe Neagoe se coborî dela tribună în aplauzele entuziasmate ale întregei colonii.

Acuma, de vreme ce colonia din teritoriul elementului 93, avea la îndemîna ei o putere atîta de mare, mijloacele de muncă au devenit atît de

uşoare încît, zi de zi, se anunţau noui descoperiri.

În loc de cărbune, în uzine se întrebuinţa acum apa. Cu un kilogram de cărbune se putea pune în mişcare toate uzinele pe timp de un trimestru.

Starea socială era acum cu totul schimbată. Fiecare avea dreptul la hrană şi la îmbrăcăminte tot atîta ca alţii. Însă dacă munca lui era de mai mare valoare, atunci primea după calitatea şi cantitatea muncii sale.

Casele se construia mai repede decît jucăriile. În oraşul 93 se aflau de pe acum peste 57 de clădiri ale colectivităţii şi tot astfel erau 400 de clădiri construite special pentru membrii coloniei. Fiecare avea încălzire electrică şi erau aşezate în cele mai minunate poziţii. Erau risipite pe întreg teritoriul, însă legătura dintre ele se făcea foarte repede.

În 1933 se descoperi principiul televiziunii şi în două luni de zile, se distribui fiecărui membru al coloniei cîte un aparat de radio televiziune. Banul nu avea nici o valoare.

În luna Aprilie, după o ideie a profesorului de drept Cryptons, se înfiinţă postul de radio-emisiune 93!

La 6 Aprilie, începu şirul extraordinar de emisiuni, făcute special pentru fiecare continent în parte. În felul acesta, prin această operă a lor de binefaceri pentru bietele continente părăsite sub jugul banilor şi explotatori, se găseau uniţi cu toţii. Savanţii, muncitorii, scriitorii, inginerii şi femeile, indiferent de funcţiunile sociale pe care le aveau, se simţeau părtaşi, se simţeau colaboratori şi camarazi.

Întreg globul pământesc, întreaga sa populaţie care suferea de toate plăgile, primea obolul muncii unei colonii de peste trei sute de oameni, care, din iubire pentru omenire, renunţaseră la toate celelalte şi lucrau tot timpul numai pentru binele celorlalţi.

Aici se termină cartea pe care o cetiră pînă acuma copii profesorului Armstrong. La sfîrşitul lecturii, pe care o împlinise Mathew, toţii rămaseră pe gînduri.

O voce pe care imediat o recunoscuseră ca fiind a tatălui lor, se auzi pe neaşteptate dintr'un difuzor:

— Dragii mei, după cum citesc pe feţele voastre, îmi închipui că aţi terminat cartea.

Copii nu răspunseră nimic, fiind încă sub înrîurirea lecturii.

— Acum trebue să intraţi în casă, întrucît am să viu şi eu repede la masă.

Cele ce vedeau copii în casa tatălui lor li se părea foarte curios. Toate era extraordinare.

Mîncarea copiilor le era adusă în mod automat. Totul se făcea în mod electric cu energia elementului 93, energia desagregării atomice.

La masă, Richard Armstrong, după ce se uită la cei patru copii ai săi, zîmbi şi spuse:

— Dragii mei, cred că această carte v'a arătat din plin, că există şi altfel de eroisme, decît cele din războaie. Este eroismul de a renunţa la tine însuţi pentru binele omenirei.

Cu începere din ziua următoare, Mathew, Marck, Luca şi Joanna, întovărăşiţi de bătrînul Tommie, vizitară pe rînd minunile technice şi naturale care se aflau pe teritoriul 93.

Vizitară postul de radio-emisiune, pe care de atîtea ori îl auziseră cu emoţie.

S’au plimbat de asemenea pe la cascada artificială pe unde pătrunseseră în teritoriul 93.

Toţii inginerii şi toţi muncitorii erau foarte drăguţi şi serviabili cu feciorii profesorului Armstrong.

După ce aproape toată ziua se plimbaseră prin cuprinsul teritoriului 93, cînd ajunseră acasă, primiră dela tatăl lor un bilet.

În el scria:

„Duceţi-vă imediat direct la postul de radio-difuziune.

La 7,45 se aflară în sala de emisiune a postului de radio. Nu era încă nimeni. Pînă la 8 însă, se strînsese toată colonia aicia. Pe semne că se va transmite prin postul de radio 93, ceva atît de important, cum de mult nu mai se auzise. Toată lumea, tot globul, toate planetele trebuiau să asculte. La 8 şi un minut precis, se ivi în sala de emisiune profesorul Armstrong şi profesorul Noe Neagoe. Se duse în faţa microfonului. Şi începu:

— „Cetăţeni din lumea întreagă, oameni ai păcii şi bunei voinţi, postul de radio emisiune 93, vă anunţă cea mai ne aşteptată veste care a transmis-o pînă acum. Este vorba despre prelungirea vieţii. În urma studiilor noastre, am putut obţine o inimă artificială, care nu se va uza niciodată. Mai mult nu vă putem spune. Cercetările noastre nu sunt încă terminate. Însă nădejdea nu trebue pierdută căci începutul există. Vom învinge Moartea! Vom învinge suferinţa şi nedreptatea. Nu vor mai fi războaie. În următoarele trei zile ascultaţi veşti noui.

Şi cu acest discurs ţinut în faţa unei omeniri întregi, se termină povestea

aceasta, povestea unui grup de oameni pierdut undeva în centrul Africei. Se pare că au înteles că vieaţa noastră nu este nimic faţă de ceea ce putem face pentru vieaţa altora.

S F Â R Ş I T

EDITURA A. B C.

Prețul Lei 3[illegible].000